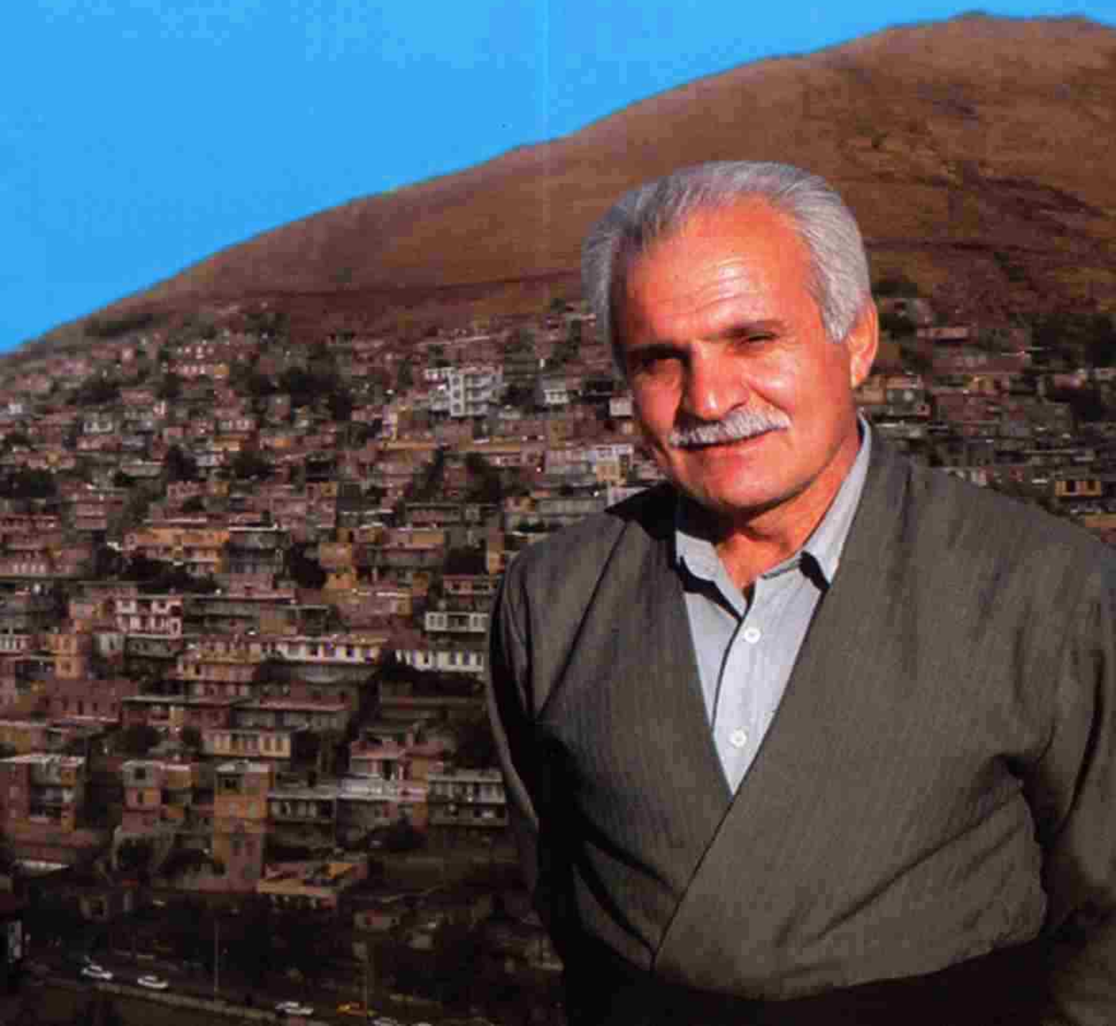
هاوار

بەشەی جە شیعرەکانو موحەممەد یۆسف رەسوڵ ئابادی

ئامادەکەردەی: هادی سەپنجی

بسم الله الرحمن الرحيم

بەشەی جە شیعرەکانو

موحەممەد یۆسف رەسوڵ ئابادی

هەوار

ئامـــادە کەردەی : هادی سپەنجی

سرشناسه	: رسول‌آباد، محمدیوسف ۱۳۳۱.
عنوان قراردادی	: هاوار بەشەی جه شیعرەکانو موحەممەد یوسف رەسول ئابادی
عنوان نام پدیدآور	: کوکردنەوەی هادی سپەنجی
مشخصات نشر	: سنندج، آراس ۱۳۸۸
مشخصات ظاهری	: ۱۴۵ ص
شابک	:۹۶۴-۹۷۸-۸۶۲۰-۸۸-۷
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: شعر اورامانی -- قرن ۱۴
شناسه افزوده	: سپنجی، هادی ۱۳۳۵
رده‌بندی کنگره	: PIR ۳۲۵۶/الف ۷۴۳ر۵ ۱۳۸۸
رده‌بندی دیویی	: ۸فا۱ ۹/۲۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۰۴۹۰۳۹۱

شناسنامه کتاب

ناوی کتێب	: هاوار
کۆکردنەوە	: هادی سپەنجی
پیت چین	: سوران سپەنجی
بڵاوکەرەوە	: ئاراس
نورەی چاپ	: یەکەم ۱۳۸۹ .
نرخ	: ۲۵۰۰ تمەن
ژمارەی چاپکراوە	: ۲۰۰۰ دانە
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۲۰-۸۸-۷

ناوەندی بڵاوکەرەوە:

سنە: پەخشی کتێبی ئیمام غەزالی ـ تەلەفون: ۲۲۵٦۱۰۰ ـ ۰۸۷۱

یاهو

قەڵەمەو تاسەی چەنی شنەو دەمی سۆحی و تەنیٚ کێشای رۆحی جە لەشی مانیاو کەلارو سەرو گۆمە چەم کەووکیٚ هەناسەی مەسپارم بە پەنجەو وەشەویسی تا ئیجارە رۆشنی رۆی جە ئاینەو هەورامانو ئەشقی شەوقش لاپاڵ و لوتکە و دەرو دەشتی بلاونۆوەو گەرماو ئەویندارى زوانی پارا و شیرینو وەڵاتەکەیمان جە گڵوەو شەو بێدٚاریەنە چەنی قرتەو چەمیٚ ولە هەناری و گۆپکەو گوڵی جە توڵە راو ئاواتیەنە دیمەن و گەشو وێش وردە وردە جە پەردەو شەویٚ رەشیٚ بە قاقبو ژەرەژیٚ لانساری جە ویر بەرۆوەو تا جارێوە تەر خەرمانەو مانگیٚ پردێوە جە خورەو شەراوو تافگەی و وەرواوەو شاهۆی شاواشو باخچەو کوردەواری کەرۆ ، ئارۆ بە باقێوە گوڵیٚ بۆ وەشیٚ و رەنگینیٚ جە باخەوانەی کە راو ئەشقی و سۆزو نیشتمانیش هەمیشە چەنی دەنگو ئاوازو شیعرەکانش گۆشو دڵیمان زرەنگنێوە مێمانو شمەی ئازیزی و ئازاو ئەدەب دۆسینم تا ئێشو تەنیایی وێمان جە کۆچو شاعرو ئەدیبو شارەکەیمان بە دەفتەرەی جە شیعرەکانش کەرم دیاری و بە گوڵ گەشتەی جە بادەو هاوارو کاکە ***موحەممەد یۆسفی رەسول ئابادی*** پەی هەتا هەتایەن ئاواتە بەرزەکێش بشوارم سینەو یادێرەو جە ساحیوو دەسەڵاتی ئاواتو بەهەشتی بەرینیش پەی داوا کەرم .

ئەرچی پەی ئەمنی کەم بەزاعەتی کە وێم یۆ جە شاگردەکانو کاک یوسفی مەزانو فرە سەختەن تا باسو ئا ئازیزیە پا جورە کە

هەن وە بێ کەرونە بەڵام وەسفو ئەمن چکۆ و شان و مەقامو ئەدەبی ئاڎی چکۆ ، بە راسی زەمین تا ئاسمانەن ، کەم کەسەی هەن کە کاکە یۆسفش چەم

پەنە کەوتە بۆ یا شیعرەو پەخشانی ئا نازدارەیشە وەنێ بانێوە و نەزانۆ ئا ئینسانە دڵسۆزە کێ بێ و حەقشەن جە داخو کۆچی ناوەختیشەنە سیروان هەڵسێ بمجۆرە و شاهۆ ئەوەڵین وەهارش حەسرەتو بێ یوسفیەنە تێکەڵو تەم و مژی کەرۆ و ناڵەش چەنی بەرقو هەورە ترێشقەی زامو دڵو ئەویندارانش تازە کەرۆوە .

پەی فرەتەر ئەژناسای شاعری نەمر کاک یۆسفی ڕەسوڵ ئابادی دەس نویسەکەو وێش مەوزم وەرو چەمو بینەران ، وە سپاسو وێم پێشکەش و ئا کەسانە کە یاری دەرێ بێنێ تا ئی دەفتەرە جە شیعرەکانو کاک یۆسفی چاپێ بکریان و بە تایبەت سپاسو هامسەرە وەفادارەکێش دادە مانازە و کاکە مەهدی ، دادە میدیا ، دادە هەولێرە و دادە ڕۆشنا زاوروی ئا مەرحومیە مەکەرم و برایانەی وەشەویس کە یارمەتیشان دایمێ.

بە سپاس ***هادی سپەنجی***

یا هو

لە ساڵی هەزارو سێ سەدو سی و یەک لە تاریکە شەوێکی زستان دا لە شاری کرماشان چاوم هەڵێنا و کەوتمە گێژاوی ژیانەوە ، ئەو سەردەمە بابم نەفی کرابو و لە گەڵ ئوپوزوسیۆنی هەورامان لە رەوانسەر جێ گر بون . مەتەریزی دژایەتی لە گەڵ سوڵتانی هەورامان و دەرەبەگایەتی رەوانسەر و پاشان کرماشان بو .

بابم وەکو ماموستا و بەرپرسی قوتابخانەی رەوانسەر گرنگترین ئەرکی خەباتیشی بە ئەستۆوە بو . پاش چەند رۆژێک بنەماڵە بۆ رەوانسەر گەراوەتەوە و لە شەوێکی تەنگەبەر دا چێژنی ناو نانیان بۆ گرتوم و ناوی [موحەممەد یۆسف]یان لێ ناوم.

پاش روخانی دەرەبەگایەتی گەراینەوە بۆ شاری پاوە و لە پاڵ قەڵای خۆشەویستی شاهو نیشتە جێ بوین .

قوتابخانەی سەرەتاییم لە قوتابخانەکانی سەعدی و زیایی تەواو کرد و سێ سالەی ناوەندیشم هەر لە پاوە (قوتابخانەی موحەممەد رەزا شای ئەو سەردەمە) خویندو پاشان بۆ وەرگرتنی شەهادەی دیپلۆم دو ساڵم لە کرماشان بوارد و ساڵی دواییشم بردە شاری هەمەدانی دێرین و لە قوتابخانەی ئەمیر کەبیر ، دیپلۆمم وەرگرت .

پاش دیپلۆم هەوای هەندەرانم کەوتە سەر کە بە هەر حاڵ رێک نەکەوت و ناچار رێگای سەربازخانەم گرتە بەر .

دەورانی سەربازی ساڵی ١٣٥٤ ک.ه‍ـ دوایی پێ هات و گەرامەوە بۆ زێد و مەتەریزی قوتابخانەم هەڵ بژارد و وەکو ماموستایەیک ئەرکی خزمەتکاری گەلم گرتە ئەستۆ . ساڵی ١٣٥٧ ک.ه‍ـ روم کردە شاری سنە و زانکۆی ئەدەبیاتی سنە . پاش ترمێک و سەردەمێک زندان و پاشان سەرکەوتنی شۆرشی گەلانی ئێران و پاشان شەری نێو خۆیی، سنەم بە جێ هێشت و

گەرامەوە پۆلی دەرس‌وتنەوە . زانستگەکانی ئێران داخران و تا ساڵی ١٣٦٣ لە خوێندن دور کەوتمەوە . تا لەو ساڵە دا دیسان چومەوە زانستگە (زانکۆی ئەدەبیاتی تاران) و لە ساڵی ١٣٦٥ شەهادەی لیسانسم وەر گرت و پاشان دو ساڵێک لە کرندی رۆژئاوا لە خزمەت برا کوردەکانم بوم .

موحەممەد یۆسف رەسوڵ آبادی

بە شوێن شیعری کلاسیکی

‹ ئارەزومەندێ ›

بوٚ با بوٚتێ کەرو با بوت نەمانوٚ
با بوتێ بە فدآ با بوٚتێ بنمانوٚ

ئارەزومەنـــــدێتێ پروســــــانێ
ئاخ پەی نەسیمێ گرم برفانوٚ

روٚڵاشو جەستەیم سەرەگێجەشەن
دەی لاوەر مەیلیتێ ، با گێجش سانوٚ

گڵپەو ئاواتو ماچەو چەمانم
بەڵ سروەو ئەشقیتێ شەونمێ شانوٚ

هەر سونێ وەسێن ، شەماڵت با بەی
نامەو نەمامو مەنەیمان وانوٚ

ئەنا کەواوو ‹ مەی زەدە ›و مەیلی
بەش ئازیز مەکەو مەکەی بکیانوٚ

بێ توٚ هەوارو ویریم وێرانەن
بوٚ با بوٚتێ کەرو با بوت نەمانوٚ

‹ ئازادە ›

ئازادەنـــان ئازادەنـــان ، مەســـتی خـــودایی بادەنـــان
عاشـــق بـــە ســـاقی ســـادەنان ، ئازادەنـــان ئازادەنـــان
نامن بە سەر ئامان وەڵات ئەی شـێرەکەی وێـشەی وەڵات
چێـــشم ببـــۆ کـــەرو فیـــدات ! هـــا روحەکـــەم ئامادەنـــان

من دورەنان چـەم سـورەنان ، پـەی دیـدەنت مەسـرورەنان
هەرچندێ جە نوری دورەنـان ، مەنـسورەکەی حـەق دادەنـان
دەس دەس جە کۆ شـاهۆ نـشین ، هـا دام چنـوری نـازەنین
تـا واچـو ئـەی شـیرین جـەمین هێـشتار فـەرادی یادەنـان

دل بێـستون ئاسـارەنان ، تێـشەی خـەمی ئازارەنـان
گیـری تـەنافی یارەنـان ، دوکـی خـەمان بادادەنـان
دڵ بەستەنان دڵ بەستەنان ، ماری فیراقی گەسـتەنان
ئیسە وە مەیدان وەسـتەنان ، ئینـەن دەرون ئابادەنـان

ئـەر وەر جـە غـەرب ئاوانـە بـۆ ، یـا شـەرقەنە سـاوانە بـۆ
شـێوەش چـەنی ‹ طــە' › نـەبۆ ، چـون تـۆ جـە دوری ئادەنـان
ئـەی یارەکـەم ! ئـەی یارەکـەم ! ئـەی یـارە گـوڵ عوزارەکـەم
ئـــەی ســـەروەرو ســـەردارەکەم ، گێـــرە دەســـم ئوفتادەنـــان

تۆ کامە مەی نۆشای مەگەر ، پاسە جە تۆ کەردش ئەسـەر !؟
با گورج ئـەمن بینـو کەمـەر ، ئـەمنیچ گـوڵ بونیادەنـان
سەد مەرحەبا ئەحمەد سپا ! دیدەم بـە یـادت دەو جـەلا
پـەی موسـتەفا بونـە سـپا ، هەرچنـد سـواری سـادەنان

ئەی تۆ سەلاحی دینەکەم ! ئەی خەنجـەرە پـڕ قینەکـەم !
ئەی رەهنمایی ژینەکـەم ! قرتـەی چـەمێ خـەم زادەنـان
هاوارەکـــەم یـــاوا ئەگـــەر ، بنمانـــە را ئـــەی راهبـــەر ...
جەی پاوەنە بێ پا ، وە سەر ، ئەر بەو وە خاکـت شـادەنان

هاوارەنـــان هاوارەنـــان ، هـــەوری پـــەری وەهارەنـــان
بیـــداری داری یارەنـــان ئازادەنـــان ئازادەنـــان

‹ ئازیزم چەمان ›

ئـــازیزم چـــەمان ، ئـــازیزم چـــەمان
جـــە ئێـــشی زامـــان ، جـــە بـــار خـــەمان
بـــالاٚ بـــی وە نـــون ، ئوســـخان بـــی وە هـــون
هیجـــر تـــوٚ نـــازار کـــەردەن پـــێم کـــاریٚ
ئـــارەزوی وســـالٚ دیـــدەنی جـــەمالٚ
پەشـێوی بـەدٚ حـالٚ ، دلٚـەی شـێت ئـەحوالٚ
توخـــوا چـــون جـــاران ، گـــولٚی نـــازاران
چنـــوری هـــەردان ، کـــەمای ســـەربەردان
بکیانـــە ســـەوقات ، بـــدەر پـــەی خـــەلاٚت
ئەر واچون جەی بێش ، جـە دلٚـەی پـر ئـێش
دەی با وەس بوٚ بـاس ، شـیرین دیـدەی راس

چـوٚن خامـەی چـەمان قامـەتم چـەمان
جـە هیجـر دەرمـان قامـەتم چـەمان
فامـا بـی جنـون ، پـر زوٚخ بـی دەرون
جە حالٚـەت مەشـون روٚیـیٚ سـەدٚ جـاریٚ
هـەر هـا نـە خـەیالٚ دەرونـی زوخـالٚ
پـەریٚ زولٚـف و خـالٚ تـوٚ شـیەنش حـالٚ
لالـەی وەهـاران بـاوەر پـەی یـاران
پەی دەوای دەردان پەی شـای رەنـگ زەردان
یـاری بـا وەفـات چەمـەران ، سـەفات
ئێش مەووٚ وە ئێش دیـسان مەشـوٚ تـێش
ئازیز ، شـێوە خـاس ، شـیرین دیـدە راس

‹ ئاوات ›

چوزەو وەهاری تەژنەو وەرواوێ / سەر بیەی ساوێ ، تاوێ ، نەتاوێ
کێشکچیو کەڵو ملەو ژیانی / بە هەر حاڵ یاوا کۆ هەورامانی
تۆمەو دڵوەشی بە هەر سەبوری / بۆ بیەیش دابێ وە شارەزوری
بوڵبوڵو عەشقو باخو ئازادێ / هێمای سەرسامو رۆ نامورادێ
وەری وەرماڵۆس تەنێش کێشاوە / هەناسەو عیسایش دا وە دەم واوە
چوزە جە کاوان تۆمە نە سارا / یانەو ئاواتی بە دڵ ونارا
کەڵی کێشکچی جا سۆزش وەر دان / بە هەوای کاوێژ دامانی زەردان
بوڵبول مەنارەو گوڵی سەد رەنگی / خنیکیا بە دەنگ نەوای بێ دەنگی
رۆ ، یەخێ شەوێش یەکجاری چاک دا / چەپۆڵە وە روی وەرمی نمناک دا
ژیوای دسش دا زەنگۆڵو راسی / نەمەنە شۆنەو خۆف و هەراسی

‹ ئەسپەرێز ›

ئەسپەرێز ماوا ! هەست پارێز مەنزڵ	شنەی دەم بەیان فەرەح ئەفزای دڵ
گەردەن رێش وە خار ، کێشەو وەڵاتی	کوڵەکیٚو کەپرەو سایەو نەجاتی
هەرەس لادەرو هەوارو مەنەی	چەپۆکەو مەرگ‌و دڵانو کەنەی
میرئاوو باخو دەگای رو زەردیٚ	وەری سەرفەراز ، شەویٚ ویەردیٚ
ئاڵایەو بەرزو مدرامانیمان	نیشانێو عەشقو ، هەورامانیمان
وە پەندٚ سپارو لاوە بیٚرەنگان	هیممەت گوڵ گوڵین سەرمەشقو هەنگان
رانماو هۆبەو عەشقو پەپولان	نمونەو مەیلی‌و وەشەویسی‌و لان
شالیاری نوٚ ، دەس گیرو پیران	تانیٚ و بیٚ چەمی ، تاقمەو میران
بەڵ ئاوەدان بوٚ هەورامان جە نوٚ	وە زۆر بازوی چندێتەر چون توٚ
خوٚ چێمەو لاوان نەمەندەن هێوا	کەوتێنم وە بەندٚ کەمەندەو دێوا
وێت و غیرەت و قەڵەمە و زوبان	هاز و هەناسە و بلوٚق و تەوان
حسکە حسک و هەی ، بەیر بەیر و دەی دەی	زیندە کەرەوە ملەیلی ویەردەی
با زانا بە راس چون توٚ سەرداریٚ	وەسەن پەی مەنەی‌و هەزاران شاریٚ
با تاڵان کەریٚ غیرەت و مەردی	بتلیان چەنی هەناسەی سەردی

١ . بیٚ چەم و ئاوروویی جە کەمتەر خەمیەنە (بی خەمی)

٢ . دلۆق

٣ . وەسێن

‹ ئەژناسای ›

داران ، وەهـــاران یـــاران مـــەژماران
ئێـــساڵ ســـەرداران واران مـــەواران
گەڵاٚ و لـەق و پـوٚ ، تـوٚ لـوٚ سـەوزایی
بێ توٚ وشکە چوٚ و مـەردەی مـەزاران

پـشتە پەشتاوپەشـت بـە یـاران بـێ شـادٚ
بـــە ســـوٚزەو بێڵـــی دەرونـــش ئابـــادٚ
بـاخ و دار و شـاخ هــەر تـوٚش مەنـدٚەبێ
تویچ شیەی ، زەحمەت وات گەردەن ئـازادٚ

داخـم کـێ تـەر بـێ ژیـوای بژناسـوٚ
چون تـوٚ شـەو و روٚش ، بنمـانوٚ ئاسـوٚ
بـــە ســوٚزو ســینەی ئاینـــەی مـــاڵوٚ ،
بە مەردەی ، ژیـوای نوٚشـوٚ و نەتاسـوٚ

ئـــازیز ئـــاخ بـــاخ داخـــی هیجرانـــتٚ
تـــەڵاٚن و بـــاوەر قـــاخی هیجرانـــتٚ
کـــەوێڵو دەرەی یاســـاخو دوریـــتٚ ،
خەزان ، زەردی ، خەم ، چاخی هیجرانتٚ

‹ ئورشەلیم ›

موشـــە مـــوش ، موشـــو موشـــەی زیـــاوە شـــەرو شەمـــشەمەو شـــەوێش[1] کولیـــاوە
ئورشـــەلیم تـــاوو تـــاوانیش نـــەویٚ تـــێخش جـــە مـــازی ‹ رامـــێ[2] › زیـــاوە
روٚچنـــو روٚحـــو روٚجیـــاری تەنگـــەن مـــەر دیـــدەو دینـــی بـــدێو وە لاوە
تەپـــەو دەهـــوٚلی نـــە هـــەرلا بـــەرزەن هـــەر ترپـــەش مـــاچوٚ : خـــاٚلی بیـــاوە
وەرکەوت و وەرنیشت لادەگاو عەشقی گیـــرەن بـــە زەنجیـــر پیـــا نمـــاوە[3]
ئاخ ئاخ و داخ داخ ، بـی وە نـەوای بـاخ مـەردی قـاخ مەنـەی یاسـاخ کـەلاوە
داخـم بـوٚ کـوردیٚ راو بابـەیش گێـروٚ تەک دوٚ وە سەرتەک مەردی قـەلاٚوە ؟!

---

١ . تاریکی ، ستەم

٢ . رام الله

٣ . نا توانی برخی قدرت های زورگو کە هر نعرتە آنها ناتوانی آنها را میرساند

‹ بادەقوش ›

با بادەقوشو هەناسەی سەردیم   بەی وەکەلاوەو سینەی پڕ دەردیم
تا تاجەو سەرەو دیاکۆ وەریم   بورۆ بە قوقو ، ژیوای بێ دەریم
بە تیرەو بەیسەو نیگاو ناحەزان   دیوارو قەڵاو بینایم تەزان
هەسارەو سۆحو ئاواتو شادێ   بی بە ئاوەنگەو پێشەواو یادێ
سوارەو سمکۆو ئارەزوی وەزان   نە تەنگ دەروەندێ ، خۆی بێ ئاوەزان
وانو خەیاڵیم دەیری‌و دیوانە   دور جە ئاوایی شێخی وێرانە
تریفەو مانگەو وەهارو دادێ   بی چەمەریانێ مەرگو ئازادێ
سنەو ئومێدێم ، سونێ کەرد یانە   دێو هەوارش وست ئەو هەگمەتانە
قەتارەو قەلو ریا و نەزانی   موژدەو خەمیش بەرد پەی پاڵنگانی
دەوارەی رەشەو جەوری وێمانی   بیەن ئالآیەو هەڵۆ هێلانی
وەیوەی ناکامەو هەوارو زاری   دەربەندێ بازیان ، بێ بازنەو یاری
بێ شێخ و مەڵا بە دەردی کاری   مەتلیۆ چەنی زامی ئەوگاری
ئەسپ‌و سەریاسی و ملەو پاڵنگان   نە بای سواری ، کۆتەڵی گەردان
قیژەو چەقەڵی و پریکەو وەرگان   خەمو چەمەری‌و تەمو هەورامان
سەیرانگەو چەمان ، درە و دەهاڵەن   هەمرازو ئەداو خاکیم هەر هاڵەن
بادەقوش ! یارم ! ها وێرانەی نۆ   ئینە شیعرەو ویم ، کامەن شینو تۆ ؟!

مرواری‌و ژیوایم وە تای خەیاڵەن   هەر وە مو بەندەن ، ئومێد بە حاڵەن
بەڵ بەی جە لاوە ، لەیلێ بە رۆ رۆ   لاشەو مەجنونیش جە دێوی سانۆ
جە ناقو خونچەو هەڵەوجەو یادێ   تافەو هوناوەو کەلەو فەرهادێ
پاچو عەجوزان پەی نامورادێ ،   ئەشکاوا فەرقو گوڵو ئازادێ
نە خونچەی ، هەزار ، نە گوڵ ، چەند هەزار   نەمەرگێ ، سەدمەرگ ؛ نەسەدمەرگ ، سەد شار
چ جەورێ ؟ جە هەر ، تاکەی ؟ رۆزگار   نە جە یەک زاڵم ، هەزار وەرگی هار
بادەقوش ! وادەو تەک هاوارێوەن   ولە زەردێوە ، مەنەو شارێوەن

١ . باتي ، جياتي

مــن لایــە لایــەم ، ناڵــەی زارێــوەن
پەی زەمـاو هــەردو هەڵـسو هەناسـەی
زوانـــو قەڵـــەمێو دەواتـــەو دەمــــی
رۆڵەو وەلاٚتی ، تـا بـی ، هـەر خـەم بـی
بـەزمو گـوڵزاریم ، شـین و ماتـەم بـی
بـەلاٚم (أنْ نـَمُـــنَّ) دڵوەشـی سـازەن
بەڵێ ، تا دوژمـەن خـونچێ بـورۆ سـەر
نــە پــای مــەنارەی وەلاٚتــی دڵبــەر
نە جای هەر گوڵو خونچـە ، وەشـبۆ تـەر

تــۆ قوقــو ، ئــادێچ ، وێــش هــاوارێوەن
وەیــوەو مەینــەتیو حەســرەتو تاســەی
مــەر بــان مــەنارەو بــەیانو خــەمی
ئـەداو گـۆراڵان ، نـە چاشـۆی تـەم بـی
واردەو بوڵبـوڵیم ، بـاروت و سـەم بــی
پــەی سـۆتە بـاڵی ، مایـەی پـەروازەن
گـــوڵێ کۆســـاریم بکـــەرۆ پەرپـــەر
دەم بـــــە ئاهـــــەنگی (الله اکبـــــر)
سەدێ سەر بەر مارۆ ، بە عەتری خەنجـەر

‹ بەخشای ›

تیکەی نیمــەژاو چنــدە بەخــشامان
بە رواڵەت نامەی کەرەم نەخشامان

باڵاو ئیــسحانیم بــەرز ئامــا وە چــەم
تا رام کەوت وە لای نــەمامان چــەم

کە چێش تلاٚی قالٚ پاشان وە پای یــار
نەدان وە خامی تــەقای یــەک دینــار

واتم ئــەریٚ دلٚ بــادەی دنیــایی
گیرودەی حەسار مەیل تەنیایی

خاس بدیەو ، عەشقی ، تەمام بژناسە
عاشق گیان مەدوٚ بــە هــەوای تاســە

‹ بەڵا بگریم ›

بـــەڵا بگـــریم وەکـــو هـــەوری بـــەهاران ... دە چۆن نەمرم لە داخی مەرگی یاران
خـــەزانی پـــڕ ســـتەم ئـــاوا بـــە جـــارێ ... هـــەزاران بولبـــولی لـــەو باخـــە تـــاران
گـــوڵ و گوڵخونچـــە بـــو میـــوانی ئێمـــە ... کە چی خـــوێنی دڵـــە نافـــەی تـــەتاران
شـــەوی ئـــارام و بـــێ دەنگـــی بـــەهارم ... ئەوا خنکا لـــە قوڵپـــەی خـــوێنی یـــاران
خوداوەنـــدا گونـــاهم چـــی بـــو ئـــاخۆ ؟ ... کە وا بەختی رەشـــم بـــو بـــەردە بـــاران
لە بۆ بـــێ کـــەس گـــەلی کـــوردی هـــەژارم ... نـــەبو دەنگـــێ بەرامبـــەر زۆر داران
دە ســـاقی دڵ فیـــدات بـــێ تێکـــە جـــامێ ... لە ســـەرخۆ بـــا نـــەبم وەک هۆشـــیاران
چ دەردێکـــە نـــەزانی وا بـــە کەڵکـــە ... بە تاڵە ســـەد کـــە هـــاوارت لـــە زاران !

‹ بۆ مەیلو لەیلی›

بێشکێ ئاواتی واقو جمێوە — یانەو ئارەزوی ماقو گمێوە

هەڵۆ هەوارو گۆڕاڵەی ئاڵی — گۆشش شل کەردەن پەی گروگاڵی

خونچە لج بەسەو شنیاو چنوری — ماتەن بێ دەنگەن جە سۆزەی سوری

سەحەر ! بێ مەیلی هەتا کەی وەسێن — هەراڵە ماتل عیسای نەفەسێن

دەم بە هەوای لەیل ، دڵنەوازی کەر — بی نەزەر بە دڵ عەشقبازی کەر

با بۆی مەیل لەیل بە لەنجە و لارە — تۆفو خەمباری کەرۆ ئاوارە

‹ پیێشەکەم ... ›

مەکەم دایم لـە داخـت ئـەی بـرا هـەر زاریـە
مەکەم پـڕ نێـشە ئێـشی چونکـە زامـم کاریـە
ردومی چاوم لـە خوێنـا خـەوتووە نـوری نـەما
یری گۆنـام کـە برینـە ، هـونی چـاوم جاریـە

هـا بڵێـسەی ئـاگری ئـاه و هەناسـەی بـێ وچـان
قرچە قرچی خستە دڵ ، گـوێ بگـرە چـۆن هاواریـە ؟
باخی ژینم چۆن نەبێ ژاکـاو و سـیس و رەنـگ زەرد ؟
وا گـوڵی لالـەی وڵاتـم رەنجـەڕۆی زور داریـە

ر یەخەی خۆی دا درێ رۆژی بەهار مەنعی نیە
ی گەرن چونکو شەفەق خوێنی شەهید ئیقراریە
ی تابان با لـە داخـان ڕێی بیابـان بـەر نـەدا
کـە شـینگێـڕی گـەلیمـە کاینـاتی باریـە

خەم دەبارم ئەر بە زارم ئەی نیگارم قەد نـەڵێی
بۆ مەقامەو گـەنجی دونیـا ، نـا ، دەرون زەنگاریـە
تا بووین هەرگیز نەماندی شادی و سەیر و سـەفا
تـا بـووە دونیـا بـرا بۆمـە ، ئەمـە ئەتواریـە

ی دەست و تەوقی پێ دایم لە گەڵمان هاو دەمە
ەزانم زوڵمی دەوران بـەش بەمـە ، یەکجاریـە
ی کۆن سارێش نەبو ، وا زامی تازەم هاتـە سـۆ
ر بکە سینەی هەڵەبجە چۆن فەوارەی ئاریـە !

نەونەمام و گوڵ بە تێکرا وشــک بــوون ســەوزە نــەما
رەنجــی ســالاّن چــو بــە تــالاّن ، ژینمــان ناچاریــە
قەد مەخۆ خەم ئەی برادەر روحمی یــەزدانت بەسـە
خۆ دەبینی دەنگی موسلیم چۆن لــە بــوت هاواریــە ؟

با وەکو شیرین لە فەرهاد دەستمان لێــک بــەردرا
کە میراقان چنگ لە ناقن کەی هەوای گوفتاریە ؟

‹ پەیمانەو ئەلەستی ›

سەدْ سالّ دمای مەرگ ئـەر بـەی وە گڵکـۆم

وینـــیم چـــون لالـــە ، دلّ وە داخ تـــۆم

جـــە ئەلەســـت داخـــتْ وە دلّ ســـەندەنم

مـــەرگ چـــەنی تـــاوۆ جـــە دلّ کەنـــدەنم

مـــن ‹ بَـلـــی' › واتـــم هـــەر چنـــدْ گرانـــەن

بـــەڵام تـــا مەحـــشەر دلّ وە پەیمانـــەن

... کاکی یوسف رەسول ئابادی نوسیەینە

‹ پەیکی شەماڵ ›

شەماڵ دڵ پــەرەن شــۆ وە لای ئــازیز نە جای من ماچ کەر خاک پای ئازیز
دەخیلــەن ، دیــدە هــونش جاریــەن نە دڵ جا گرتــەن ، تەمــەننای ئــازیز
وە بــێ مــودارا ، تــەی کــەرە ســارا دیدەت هۆر نــەیۆ ، تــا مــاوای ئــازیز
ئا وەخــت وە لاشــەت راحــەتی بــدەی رۆشن کەردەبۆت چەم ، نیگای ئــازیز
جا تۆزێ جە خاک پــای ئــەو نــازدارە تێکەڵ چەنی مسک حەی سیای ئازیز
بــاوەر بــا شــانوش وە دڵــەی زارم کەروش سورمەی چەم ، توتیای ئازیز
بــەلکو دیــدە و دڵ سەبوریــشان بــۆ وە بــۆی پیراهــەن پــڕ بــەهای ئــازیز
هــا وێنــەی یــەعقوب نەمەنــد بینــاییم (هاوار) یۆســفم ، یــا ، هــەوای ئــازیز

‹ ترپەو دڵیم ›

هەراڵەو دارو ئاواتی گەشیم ‌ ‌ ‌ وەرو سەرکەلو وەهاری وەشیم
سروەو سەحەرو سەربەسی گیانیم ‌ ‌ ‌ شنەو هەوارو بەرزو رەوانیم
ترپەو دڵەکەی ئاوارە ویریم ‌ ‌ ‌ پرشەو بینایی چەمی ئەسیریم
من خاس مەزانون ئێشت کام ئێشەن ‌ ‌ ‌ مەزانون دڵت کام تۆمێ تێشەن
بەلام ئازیزم ! یارم یارێوەن ‌ ‌ ‌ دۆسی دڵسۆزم کەرەم دارێوەن
تۆمەو ئومێدێ هەر بە وێش مەریۆ ‌ ‌ ‌ دیدەو ئارەزوی هەر یادێ مەدێو
نەکەرۆ ئازیز لێش فەرامۆش بی ، ‌ ‌ ‌ بە ذیکرش دایم دەرون وە جۆش بی
بزانە هەر وێش کارساز کارەن ‌ ‌ ‌ باقی بێ کارە و بێ دەس و خوارەن

‹ تروسکەو ژیوای ›

چوزەو ئادٚەمی تا دەمش داوە	تەنیایی خەمی زامش کولیاوە
بە تروٚکەو دەمو هەناسان گرا	سەوزەو خەیاڵو ویارای پرا
قاڵبو ماری و روٚحی شەیتانی	بییٚ هەمدەمو بابەو ئنسانی
دارو حەرامی سیٚوەرش پاشا	پەی قەتڵو شادٚی سەدٚ چاقوٚش کێشا
داخم رێوازو هیجرانی کام بوٚ	کەڵو جیایی کەی کەل وە کام بوٚ
گڵوەو شمشاڵو هاوارو خەمڵی	بی بە رێوازو دەنگو ئادٚەمی
بەهەشت و عەیش و سەیران و شادٚی	چەنی ئازیزێو پێسەو ئازادٚی
نەتاوای نەجای ئازار بنیشان	توٚی پەتروٚ وە روی تەنیایی کێشان
تا بازرگانو هەڵس و هەناسەی	داش وە بازارو گرەوەو واسەی
پەری هەمدەمیٚ دوٚعاش بەرزوٚ کەرد	تا هەوای حەوا نە حەڵقش ویەرد
بەڵیٚ ئازیزم گوڵ وەی شێوازە	چەنی بوڵبوڵی بی هەم ئاوازە
گوڵ وێش مەزانوٚ ، بوڵبوڵ بێدار بە	پەی بەناو ژیوای زو دەس وە کار بە
بگێرە دەسو گوڵی نازاری	کەرەش هەم یانەو شەوقو وەهاری
بەڵام بزانە بەهەشت و ‹ رضوان ›	بە سەودٚاو عەشقی دریان وە تاوان
مشیوٚم مەردانە مامەڵە بازی	جایێ پەی واسەو شەیتانی نازی
چریکەو مەیلی بسپارە وە گوڵ	دەریاو زاناییش باوەرە وە قوڵ
مەنارەو خونچەو عەشقی بسازە	گوڵاوش پاشە بە سروەی تازە
‹ لِیَز لَقونَک › یارو هەناسەیش	‹ اناللە ›ی بوٚ ‹ سِدر ›ەو تاسەیش
کەشتی ‹ صلوة ›و یادٚو یەزدانی	پەی ئاسمانی بەروٚ مزگانی
ژەنی ئەدٚانە پەی بیەو بینەی	خونچەو حەوای تا گوڵو ئامینەی
گوڵزارێو خونچەش ئەدٚاو بیەی بوٚ	هەمیشە کارش گوڵاو ریەی بوٚ
وێش مەشیوٚ قەدٚرش نیگا بدٚاروٚ	دڵسوٚزیچ حرمەت وە پاش بواروٚ
بە پەردەو دینی قەدٚرش پارێزوٚ	یاوەریچ دانەی دڵ وە پاش رێزوٚ
تا بان رێبوارو رێوازو یاری	چەنی دەلیلو قافڵەو وەهاری

‹ تۆ بێشی ›

تاریکە بێ و هیچ تەنیا تۆ بێشی   وەرتێ پڕگنا ڕسا تۆ بێشی
دل چڵەکیارەو تەنێش کێشاوە   دەس هەرکۆی کوێ ، هەرلا تۆ بێشی
گیان بە گڕوگاڵ بە گاڵەکۆتێ   چنگەش پەی بیەی ماشا تۆ بێشی
چەم لاش کەردەوە سەرەش سڕ مەنە   گۆش وێش گرتەرەو دیا تۆ بێشی
وێنەو عەوداڵان شەوگەم بێ شاهۆ   هەر وەرمێم پەی وێم تاشا تۆ بێشی
ئای چندەم چڕی دەروێش وەیسی هەو   نەوی دەنگێ جەو ، تەنیا ، تۆ بێشی
دەروێش حەمەیلی هەڵای ئاوارەن   ئەو هەر تەڵانێ لوا تۆ بێشی
وێچم سوارو سوب شنەو بەرزان   هەتا چەمم بێ و تکا تۆ بێشی
چوزەو چنوریم لادا تۆ بێشی   گۆپکەو هەراڵەیم لاونا تۆ بێشی
شەکەتی لاشەو شەویارانم دی   دەسم جە سستی وەردا تۆ بێشی
بە بزەو وەری خەنەدەم هۆڕپڕا   دەروازەو وەرمیم بینا تۆ بێشی
بیانێ هەمپاو پیانو سۆحی   تا شنە ئامەو شنیا تۆ بێشی
تا دەنگو زەنگو ویەردەیم نۆشا و   پەردەو ئەوامەیم لادا تۆ بێشی
دڵ تەنگی خونچەی بی پرمەو خوەی   ئارەقو ئەشقیش تکیا تۆ بێشی
سینەزەڕینێ ئاوات ورازێ   تەقەڵ بە تەقەڵ چەمیا تۆ بێشی
مەنارەی ئاشق بە ئازیز ئازیز   تۆمو مەیلیش شەندێ ڕسا تۆ بێشی
کێنی ؟ کۆنی کۆ ؟ ها زیڵیم تۆقا   تەنیا تۆ هەنی و یەکتا تۆ بێشی

‹ جامو خەیاڵی ›

جامو خەیاڵیم گێرونە دەسۆ ئەسپەنو دڵیم کەرو پەتەس
چراوەو دیدەی بە شانەو گوڵی بەرو پێشوازو وەیوەو بوڵبوڵ
عەترو هەناسەو مەنگەڵەو هیوای کەرو ئاڵایەو کەلارو ژیوای
کوجیە تەنگەڵێ ناقو هاواری کەرو رێوازو عەشقو نازاری
ئەسپو ئاواتی جە هۆبەو شادی غاردەو تا گوڵان بانەو ئازادی
مێدانو عەشقی پەر کەرو باوەر گوشو بێ مەیلی بە مەیل کەرو کە
تا بەڵکو زەماو بە وێ یاوایی وێرانەو شەوێ کەرۆ ئاوایی

‹ چوارپارەو هەناسەی ›

هەناســـەو ســـۆحو پـــاییزی پەلـــە پـــەل
پـــەناو پەنجـــەو چنـــاریش کـــەرد یانـــە
ســـەحەر بوڵبـــوڵ کـــە یـــاوا پـــاو مـــەنارەی
حـــەلاجش دی بـــە زیکـــری عارفانـــە

بـــە جـــەم یانـــەو جـــەمو ئەشـــقی بنـــاوان
پەپولـــەو بوڵبـــوڵو ســـۆنەو قـــەناری
قـــەتارەی سەروەشـــو بـــاخو نـــەجاتی
کـــەرۆ کۆچـــو گـــوڵی ســـەوزو وەهـــاری

زلانـــی رەش چـــریش چریـــەی ریـــایی
ســـەفاو ئەشـــقو ئومێـــدێ پێـــوە لـــواوە
هـــەتا رەنگـــەش ئەســـە بـــاڵاو چنـــاری
وەهـــارو خـــزرو یـــەک رەنگـــی خـــواوە

خـــەنێ ســـورە بـــە شـــەیپورو ســـوەیلی
ســـواخو وەڵگـــی بـــێ رەنگـــی خـــەمینی
مـــەمو ئەشـــقی بـــە بـــەزمو نـــامرادێ
چـــریش هـــۆرەی غەریوانـــەو ئـــەوینی

زەمـــــین زەرد ئاســـــمان زەرداوە واران
چـــەمێ چـــەرمێ چەمـــەو شـــادێ بیـــێ زەرد
شـــریخەو شـــەو شـــەوارەو لارەکـــاوان
بیـــەن ناڵـــەو ، بیـــەن زاری ، بیـــەن دەرد

شـــەوان شـــارو ئـــەوینی بـــێ چــــراوەن
بـــە ئیـــشارەتێ عـــەزیزم شـــوڵەوارە
هەناســـەو نـــەو وەهـــاری بـــێ نیـــشانەن
گـــوڵم مـــەر وێـــتێ ، هەناســـەو ئەشـــقی بـــارە

‹ چەمەڕا ›

دیڎەم ! دیڎەی دڵ چەمش نە ڕاتێ بیێ   یەکجار حەسرەتمەندێ تۆزەکەی پاتێ بێ
یەنڎێ چەنی ئێشو دوری سازا بیێ   هوناو مەینەتێ یانەش ڕازا بیێ
بەڵێ سەردەمێ یە بی ئەحواڵش   تا کە ئەژنەویش یار مەیوە ماڵش
جا بە موژگانش یانەش گزی دا   هەرسش تۆز خەم دا وە بای فەنا
باخو ئومێڎێش ئاویاری کەرد   گوڵو ئاواتیش خەمگوساری کەرد
هەمتەر ئەساسەی شاڎی جەم ئاوەرد   واتش : ها وەشی ، خەم خەیمەکەن کەرد
واسش وەهارش بەرۆ پەی هەوار   دەوار هور دارۆ ، پەی مێمانی یار
کە چێش نیمە شەو پەپوی نەزانی   دیسان وەنەشۆ ئایەی وێرانی

‹ دارەکەی سەرکەل ›

دارو سەرکەلی تەنیا دارێوەن   ئادێچ کێشکچی بالاو یاریو
شەماڵ مەحرەمو هەڵس و هەناسەی   راویارو بارگەو هەوارو تاسا
چەنی تەنورەو هەناسەی سەردیم   بشۆ وە سینەی زامی پر دەردی
کۆگاو خەیاڵان بگێرە وە کوڵ   تا دما وارگەی وەڵاتی کر
هەوارە و هەوار هەورامان گێڵە   با چەم رێزۆوە ،سیروان و لێڵ
بزانە چۆنەن نەیسانەی خەمین   بەڵ کۆچ کەردەبۆ قەتارەی ئەسری
وێنەو ئاواران نەروێ تا تەشار   بویارە وە چەم مەنزڵگای نا
سەرێوە کێشە ، یانەو جوانی   حاڵو نەوسودێ ، پەرسە ، بزان
شۆشمێ سەرینە و وارینێ بینە   وێنەشان کێشە نە پەرەی سی
هانە گەرمەڵە و زاوەر و سۆنی   نەشان جە ویرت ئومێدم تو
کەیمنەی بێ رەنگ شۆ وە سەرینش   مەڵهەمو تاسەی ماڵ وە برین
جە هەورامانی بەهەشتو جوانی   وێنێوە گێرە ، پەی یادما
نە پاو وێنەکەو خەیاتە خامان   بنویسە پەی ویر یانەو وەش فام
هەراڵە بەرەم ولیش کەردێنێ   وەشڵەی پانیشا وەتەن مەردێ
بنیەش وە روی دڵ بە هەزار تاسە   واچە تێکەڵ بە هەڵس و هەناس

‹ دڵی شەیدا ›

دڵ ئەگەر شــەیدا بــە خــاڵی تــۆ نــەبێ مــن نامــەوێ
چاو کە مەستی چــاوی کــاڵی تــۆ نــەبێ مــن نامــەوێ
کەیف و خۆشیم لێ حەرامە لەش ســەراپا پــڕ لــە زام
گــەر عــیلاجم بــە خــەیاڵی تــۆ نــەبێ مــن نامــەوێ

گــوڵ وەکــو خــارێ لــە دڵ چــی ئــەر ببێتــە مــەنزڵی
گوڵــشەنی لالــەی کــەماڵی تــۆ نــەبێ مــن نامــەوێ
وا جیگەر سوتا لــە داخــت بــو بــە لانــەی ئــاخ و داخ
مەرهەمی غونچەی جــەماڵی تــۆ نــەبێ مــن نامــەوێ

سازی سینەم بێ نەوایــە ، چــۆن نــەوای بــێ بــێنــەوا
هــەر نەوایــەک بــۆ ویــساڵی تــۆ نــەبێ مــن نامــەوێ
رۆحی شیرین با وەکو فەرهاد ، بچــێ رەنجــی بــە بــاد
مەی زەدەی مەی کۆنەساڵی تــۆ نــەبێ مــن نامــەوێ

بەزمی عەشقە ، ساقیا دەی ! بێنە گەردش جامی مەی
گیان کە مەستی لێــوی ئــاڵی تــۆ نــەبێ مــن نامــەوێ
بولبولی شــەوقم بــە (هــاوارە) بــەڵام ئــەر لــە هــەوار
فێنکــی دڵ بــە شــەماڵی تــۆ نــەبێ مــن نامــەوێ

‹ دۆڵەو میراوای ... ›

دۆڵەو میراوای‌و زەنگۆڵێ تاوای   بیێ هەمرازو سەر قولەو باوای
هەناسە هەڵۆ ، ئاوات بی وە باز   واسە چون واشە یاوای کەرد رێواز
راو دۆڵێ کۆرە بەردەو لافاوان   پەی کەمتەر خەمی وجەردەن تاوان
کێ واچێ شاراو ملەو مەسناوی   پەلو پۆش رێزۆ بە مشتێ ئاوێ[2]
نە هەرلاییوە ژێڵی شینشەن   دەردی بێ دەرمان کەس نەدێنشەن
بە ئاهی سەردو هەناسەو کەلی   یەخش کەردەبێ ئاوازو مەلی
پەلەکۆ پوشی‌و لەرزو گۆڕالان   عەیشو بولبولیش دابێ وە تالان
بەلام هێمای هەر قولە سەربەرزەن   ئازادێ جە زەنجیر ، رۆ ، ساڵ و وەرزەن
قولە و ئەسارەت هەرگیز نەسازان   تاقش پەی رازان شابازان رازان
دیدە یاڵە و یاڵ ، خەیاڵ نە قەدێ پاڵ   هەر یۆ مەجنونێ نە شۆن وردەخاڵ
هەر خاڵێ پەیشان شۆنێ جە لەیلی   بەرد و هەرد و زەرد نیشانەو مەیلی
نە گول ، نە خونچە ، نە شەوبۆ و سۆسەن   بەڵ تاش و کەمەر گرد خاڵی دۆسەن
مەر دیدەو دڵی ، لێلاویش لێڵ بۆ   یا زاناو عەقڵی گێلانە گێل بۆ
وەرنە مەوینۆ و مەزانۆ هەر یۆ   رەنگ و دەنگ و بۆ[3] جاریەن کۆ[4] کۆ[5]
هەرچەند پەی داراو هۆش و ئیمانی   سەیران بێ سەیرەن ، سەیر پەشیمانی
جە هەورامانو یانەو گۆڕالان   خوگو نەفامی هەر شۆنێش کالان

---

١ . هانەو باواخانی
٢ . تاوانو کەمتەر خەمی خەڵکی مەوجارۆ
٣ . راز و نیاز
٤ . عرفا ، مبارزان ، مدافعان حق و حقیقت
٥ . رازنانو / آراسته است

مەگەر جارجاری ، رێبواری بینۆ — گوارەی هەتیمە بە کۆڵی شینۆ
یانەو ژەرەژان یەکسەر کاولەن — ئاخر کەڵ زامار نە تەپاو تلەن
هاکا شین کۆ بە رۆ رۆ خێزا — هەی هاوار گەلاو حەیاتیم رێزا
نە جیکە و جوکە ، نە قاسپە و پیقە — بێ دەنگی مەردەی ، نە جای پریقە !
دەرەیسوێ بێ وێ ، وەی وە کۆڵەوە — شێتانە تەکش دان وە دۆڵەوە
دیان وە هەرلا هەلار بێ — جەرگش بە تێخی نەزان پڕ خار بێ
کۆن لاو کەڵرەم چون تاو باران — کۆن ماش ژەرەژ ، وەرزو ویاران
چەم پەلش کێشا بەرزەڵنگ تا زاز — نە بولبول ، نە بو ، نە داڵ ، نە شاباز
نە هەورێشە و کەڵ ، وەرگو رواسی — مایەی نەفامی ئینەن بە راسی
شاخی بێ ژەرەژ ، باخی بێ بولبول — وشکەڵە خارێن وامەندەی بێ گوڵ
کەریسان بێ کەڵ ، کرێڵەو مەرگی — دەروەند بێ قاژە و قاژان سۆ جەرگی
خاسش فەرماوان ‹ سەعدی › بە ژیری — نەزان ژیر مەبۆ تا بورۆ پیری
وەرنە کەلامو ‹ قانعی › بەسەن — واتێوە وەسێن پەی کەسێ کەسەن
بەلام پەی ناکەس ، نەزان و بێ عار — فامای مەحاڵەن ، وێت مەدەر ئازار
با خەمو شاهۆیو کۆ هەورامانی — کەرو ئامیانو خەمنامەو گیانی
بسپارو وە دڵ تا رۆ یەک‌رەنگی — رۆ ژیری و دۆسی و سەفا و هەمدەنگی

٢

١ . ویارا وادەو ئەوەگێڵایو ژەرەژان پەی کوێسانی

٢ . تا پیریچش بویەرۆ ، تا مەردەی / تا مرگ

‹ دەلیل ›

…ر قەتار شەوق هەوارەکەی خێڵ — رەهنمای مەجنون دڵەی هەردە گێڵ
…یل رێواز خەندەی لەبانم — کەلاڤی تاڵی بەندی رەوانم
…رای موسیقای زێڵ و بەمی دڵ — بەهانەی جوڵەی هەناسەی ماتڵ
…ەی بینایی مەلی بێ دەنگم — شنەی بومەلێڵ شەوی دڵتەنگم
…روەی نەسیمی شاهۆی دەرونم — سەرچەمەی هەوڵی ، پشتەی زەبونم
…ر بای ئەژنەویم لەشتٚ ئێشا بێ — جەستەی حەریرتٚ ئێشش کێشا بێ
…س ئێش بە گەرمی یاوی تاویۆ ! — چەنیش ئاما دڵ ، داش ئازاری تۆ
…ک گلاراوێ بۆ وە دوچارش — تەختە بۆ وێنەی دینار بازارش
…کەم تان و پۆی خەفەت پویا بۆ — خێڵخانەی شادێ دەوار هۆر دا بۆ
…ر نەژنەوو خەم مێمانتٚ بۆ — ئەی گیانم سەدٚ جار فیدٚای گیانتٚ بۆ

١

…جی وەختەنە یانێ ساڵەو حەفتا و دوێ بازارو دینارو ئێراقی تەمام کزەن

‹ دێڵ ›

دیدە خەیلێوەن چەم ئینتیزارم
پەی ویناى دیدەت رەنگ زەرد و زارم
رۆشنای دیدەم ، گەردی پالاّتەن
سا بۆ رۆشن کەر دیدەی بیمارم

دڵم پەی تیشەت چون بێستونەن
پەی بالاّی لەیلات شێت و مەجنونەن
خەسرەوی فەڵەک شیرینم تاڵ کەرد
پەوکەی من ئیسە دڵم پڕ هونەن

کوردستان بیەن زیندانی زەحاک
بەغرێ مار سیفەت سینەش مەدڕان چاک
زەنجیری دەسش مەگەر واز کەرۆ
ئاسنگەرێوە[١] چون کاوەی بێباک

سا دیدە جامەی چەنی وێت بارە
تا بە گوڵمێوە کوردی ئاوارە
بوزۆ سەر راگەی غیرەت و راسی
بورۆ سروچکەی زوڵمی ئامارە

١ - ئاهەنگەرێوە

‹ رستاخێز ›

شەقایق پاسە دیدەی دەر رەشتەن
ماچی هون لاو وە سارا وەشتەن

یا واچی دڵدار جە هیجران یار
هون چەم متەن چون هەوری وەهار

گوڵ جامش وە دەس کەفەلێژ مەی
چەمەرای ساقین بەڵکو زوتەر بەی

بۆی شەراب چەنی بۆی وەر تێکەڵاو
عارەقی حەزرەت یانێهای گوڵاو

بوڵبوڵی عاشق بەرزەن هاوارش
هەم ئامان وەسۆ زام ئەوگارش

جە لای موستەفا گوڵ نیشانش هەن
پەوکەی بوڵ نە باخ ئاشیانش هەن

ئەر بۆی عەشق حەق نەیۆ جە گوڵزار
پەی چێش عاشقان مەکەران هاوار ؟

ئەگەر یاکەریم ورد باڵدارەن !
بێ شک وە دەردی دڵ گرفتارەن

وەرنە کێ دیەن جە بێ دەرد ناڵە ؟
یا بێ مەرامێ وە تکا و لاڵە

هەر ساڵی وەهار جە یەزدانی پاک
گوڵ مەی وە سەوقات پەی عاقڵ نە خاک

تا مەلان وانان وە نەوای شیرین
وە ‹ سبحان اللّه › پەر کەران زەمین

بەشکم ئینسانی ‹ جهول ›ی ‹ ظلوم ›
خاستەر زات حەق وەنەش بۆ مەعلوم

گوڵشان جە بەهەشت ئاوەردەن کاکە
ئەمانەت وە تۆ سپەردەن٠کاکە

نەکەنیش جە شاخ نەکەریش پەر پەر
با وێش بنمانۆ پاشۆ میسکی تەر

کاڵای بەهەشتەن بۆی فیردەوس پێشەن
بۆش کەر ، سەیرش کەر ، دەرمانی ئێشەن

وەهار ژینەوەی دوبارەی گوڵەن
ریەی ژیای نۆ جە سیا خوڵەن

بە دەنگی بێ دەنگ نزیک تا وە دور
ماچۆ ئەی ئینسان یەن ‹ یوم النشّور ›

‹ رۆی جەفا ›

بازە بـا دڵەکـەم هـەر نـە ماتـەم بـۆ
نــە دیـک دەرون زۆخــاوان جــەم بـۆ

کوســـارەکەی دڵ نـــوکش وە تـــەم بـــۆ
سەوزەی دەشت دڵ ، جە دانـەی خـەم بـۆ

نەمی چـەم چـەنی تـەمی دڵ و خـەم
گرد ببان وە هەم جەم نە دەشت خەم

چون ئارو ئازیز جەفاش ساز کـەردەن
نە سینە زیندان سەفاش واز کـەردەن

‹ ساقـــی ›

ساقیا جامی شەرابی چەنـد مـەنی سـوتاوە دڵ
گەرمەشینێ با بگێرین هەمـدەمی زوخـاوە دڵ

شاهیدی تەنگە کەمەر بە خوێنی لیوی ئاڵـەوە
بۆم رەوان کە دەس لەمل بین ئەشکی وەک لافاوە
دڵ

تاسی مەیلی تاقە مەحبوبی ئەزەل با رێ کەوێ
دو شەشی پێویستە چونکە شەشدەری گیـراوە
دڵ

پادیشاهی مەعـسیەت وا لەشـکەری هێنایـە پـێش
مەر وەزیـری لـوتفی مـەحبوبم ، دەنـا فـەوتاوە دڵ

یا موحەمەد (ص) دەردەدارم بۆیە زار و شینمە
دور لە تـۆ بـو بـاغی ژیـنم بۆیـە وا ژاکـاوە دڵ

شـەمعی ئـاوات و ئـەوینم رو بـەرەو مـردن دەچـێ
ئەی (ضیای) نوری دو عالەم هیممـەتێ تاسـاوە دڵ

باخـەوانی بـێ نـەوا بـێ لـوتفی بـاری ناتـەوان
خاتەمی خەتمی (رُسُـل) مۆری دەوێ بێ ناوە دڵ

داخ و دەرد و ئاهی سەرد و رەنگی زەرد و چاوی سور
دەس بێ دەست و پێ لە بەندی غەفڵەتە ، داماوە دڵ

ئـەی شـەهی والا مـەقام ئـاوا دەنـی هاتـە حـوزور
با هەوای (هاوار) نەمێنێ ، تای خەمی ، بـا داوە دڵ

‹ سرودی موعەللیم ›

ئەی موعەللیم ، گیان ئەکەیتە نێو وشە ، تا پـیٚ بگـەم
شەرتە تا روٚژیٚ بمێـنم ، رەنجـی تـوٚ لـە بیـر نەکـەم

هەر وەکو شەمع خوٚ دەسوتی ، تا شەوی دەرونـی مـن
خوٚری هەلٚ بیٚ ، جا منی پەروانە چـوٚن گیـانم نـەدەم

باخـــەوانی بـــاخی ژینـــی ، مەرهـــەمی زام و بـــرین
رەهنمـــایی راهـــی دینـــی ، مـــوزهیری (ن و القلـــم)

جـیٚ گـری پێغەمبـەرانی جێـی مەدیحـەی خاتـەمی
قامەتی رەشی میـدادت ، جـوانترە لـە سـەد سـەنەم

ئەی زەعیمی رێی هیدایەت ، ئەم زمانە و باسی تـوٚ !؟
دەفتەری ئـەحواڵی تـوٚ ، نوسـراوە زو ، بویتـە عەلـەم

هـەر لـە روٚژی (عَـلـــَّــمَ) رازاوە بـوکی نـاوی تـوٚ
با سوار بیٚ مێردی بەختت ، سەربەس و نەچتە عەدەم

مـن بـە زارم وا بـە هـاوار ، بـیٚ ریاکـاری ئـەڵێم
دەک خودای پـەروەردیگارم ، تـوٚ بپـارێزیٚ لـە خـەم

پێشکەشە بەو ماموستایانە وا وەکو شەمع دەسوتن ، تا چرای گیان و رەوان و دڵی منداڵەکان هەڵکەن و فێریان ئەکەن چوٚن بژین ... (هاوار)

‹ سەوقات ›

نــور بینــاییم ، شــۆخ دیــدە کــاڵ !
مایەی ژیانم ! تۆم هـای نـە خـەیاڵ
گۆڕاڵان بـاخ مەنـدێ حەسـرەتمەنڎ
ئینە چێش دڵم تۆش کەردەن پەسـەنڎ
دیـدە ئـاو پاشـی یانـەش کـەردەبێ
یادێش گـەرد پـاتێ وە دڵ بـەردەبێ
یــۆ یــۆ ئەنــداٚمان وێــشان رازا بــێ
پا بۆسیتێ ئـاوات گـردین ئـازا بـێ
بــەڵام هیچکــامێ نەویــشان مایــە
نیـشان نـەو سـایە ، یـاوان وە وایـە
تـەنیا دڵ نـەبۆ بـی وە فـەرش پـات
ئانەن سەر وەشەن یـاوان وە ئـاوات
بەلام هیشتاریش ماوای مەیل لـەیل
پیالەی ئەوین وە بۆی شیرین کـەیل
جــە نــاداٚنی مــن هــەر شکاتــشەن
گلــە وژاردەی گــردین ساتــشەن

‹ سەهەندۆ ئاواتی ›

سـوب سـەحەر نەسـیم فـامش گـم کـەردە
وێ جـــە ویـــر بـــەردە ، دێوانـــە و هـــەردە

تـــــەن دا وە هـــــەردان دەردان نەژناســـــا
بـــە هـــەزار سەرســـم هـــەر نەتەواســـا

جـــە لایـــێ عـــەتری وەرکەمـــەر مـــاوەرد
لایـــێ پـــەرەی گـــوڵ باوەشـــێن مەکـــەرد

داوودێ ئاســـــایی ئـــــاوازەش بـــــە نـــــاز
چـــەنی کەمـــەران کـــەردەبێ هـــەمراز

ســـــورە هەراڵـــــەی مەینـــــەتان بـــــەردە
نەرگـــــسی ژاکـــــاو زامـــــەتان وەردە

ئامـــــایش وە پێـــــشواز بـــــە لاڵـــــە و پاڵـــــە
واتـــن کـــەرەم کـــەر ، گـــەرد دڵ ماڵـــە

چێشەن سەر وەشیتێ؟ شادێت پەی چێشەن؟
ئانـە کـام مایـەن ، کـەیف دڵ پێـشەن ؟

« سەهەندۆ شەوێ »

تافەو هەناسەو مانگێ بنۆشم   سروەو سەهەندۆ شەوێ بپۆشم
کۆر کەرم دیدەو رۆ هەراسانی   بشم سەیرانو هەوارو گیانی
چەنی هەساران بێمێ هەم نەوا   شمشاڵێو کەرم پەی دڵی دەوا
نورەو بەرزەڵنگ بانێ هەم واسە   بە « هۆ لەیلێ گیان » بەرکەران تاسە
چەنی وەهاری دەسمان نەگەردەن   خەمی بسپارم وەماوای مەردەن
کام بەزمەن رەنگین بنۆشم وەگۆش   کام رەنگەن شیرین بمژم تان و پۆش
گۆراڵی شۆخێو دوڵەو شرۆڵێ   پەی یانەو ئەشقی کێشم بەکۆڵی
بائەشق و وەشی و سەفا و گەرمەمەیل   تاقو کەلارو ژیوای کەرۆ کەیل

ئیشارە : نورەو بەرزەڵنگ و شرۆڵێ هەوارەکانی شاری پاوەی

‹ سەیران ›

یــاران ســەیر بــەر ، یــاران ســەیر بــەر　　ئــارۆ بــە ســەیران شــیم وە ســەیر بــەر
هــەرد و کــۆ و کەمــەر ســارا و دەشــت و دەر　　گوڵان وە هەم دیم ، دەس لـە مـل یەکسەر
دەم دەم ، دەم مەنیان نـە تـۆی دەم هـەم　　جەم جەم ، جەم مەوین مەرەقسان بـێ خـەم
بوڵبـوڵان سـەرمەس وەشـحاڵ دەس بـە دەس　　مامان چون هەرەس خەمش نەبێ کەس
وە هـــەم مەنیـــشتن وە هـــەم مـــەفڕیان　　وێنـەی شـوڵەی نـور وە هـەم مـەگڕیان
حەســرەت مــەوەردم جــە مەرحەباشــان　　پەی عەهد و بەینەتێ سـەفا و وەفاشـان

‹ شاخەوان ›

شاخەوانی کەر نە شکارەوانی   باخەوانیٚ بە پەی نیشتمانی
سەحەر تەن بدەر وە شنەی شاهۆ   تا خەرمانی خەم بشۆرۆت کۆکۆ
سورمەی بەیانش کێشە وە دیدە   با ماڵۆ دوکەڵ شاری رسیدە
بدێە وە کەڵرەم ئەگەر مەندە بۆ   گیان بە هەر حاڵ جە بەخت سەندە بۆ
کریڵەی رەوان پای لارەکاوان   فێنکی دەرون ، هاژەی وەرواوان
بمژە بۆنی گوڵ ئێلاخ نشینەن   یادگار بۆی یەخەی شیرینەن
گوڵ جاش هەوارەن ئاوارەش مەکەر   با نە وەڵاتٚ بۆ ، ریشەش بەر ماوەر
تو نێشی هیجران دڵت کلاشان   چەنی نێشت پەی هیجر ئەو تاشان ؟!
کەڵ سەهندٚ تۆش کەردەن وە ماوا   یاری ژیواش دەر بە رادەی تاوا
بێ مرووەتی نەبۆ وە کارتٚ   پەناش ئاوەردەن جە کۆن زنهارتٚ ؟
تو رۆڵەی خاسان مەرد وەفادار   حەیفەن وە کەسێ بیاووٚت ئازار

‹ شەمەو شەوقی ›

شـــەمەو شـــامو شـــەوەو شـــەوقیم ژیـــاوە[1]
ســـەباو ســـۆحو ســـیایو ســـەوری زیـــاوە

ســـەرەی ســـەربەرزو ســـەردارو هەســـاران
جـــە ســـایەو نـــازو یـــارانۆ ســـیاوە

وەرو وەرمـــــو وەرو وەیـــــویری تـــــەنیا
وەری وریـــا بـــە ویـــری ژیـــر دیـــاوە

بـە رێـزەی پـەر جـە رازو رەمـزو دۆسـی
رەوانـــو رۆ ریـــاو گیـــانی خـــواوە

فـــەرادی رەنـــج بـــە بـــادۆ دێـــرە ســـاڵان
بەســـــۆزەو ‹ لاالـــــە›هـــــی کامیـــــاوە

پـــەتاو لاشـــەو کـــەلو هەناســـە ســـەردان
بەتـــەنیا یـــەک بـــزەو مـــانگیٚ لـــواوە

---

١ . گراوە

‹ شەوەو شەوارەی ›

شەوەو شەوارەو شەمشەمەو ویری — شاخەو شرێخەو یاوو تەگویری
شۆرەو شەراوو شەولانو پیری — شەرمو شەرارەو شەمەو شەوگیری
یە گردین ، بیٚ گەرد وەرد دۆس — نە دیدەی ، دیدەی بەندٚ بەندٚ پۆس
ئازیز ، پایزین هازۆ[۲] هەناسەن — قەپان پەی ناز و نیاز و تاسەن[۳]
پەی نەمرودٚ ئایر ، دوکەڵین زامەن — پەریٚ دۆس یار ، بەردەن ، سەلامەن
عەرزەو غیرەتو عەزیزی یاری — باڵو ئیقباڵی وازۆ پەی یاری
ئەکرەم ، کەرەمش کرموڵەش کامەن؟ — کیٚ بۆ نەزانۆ زامیچش کامەن
وەهارەن ، هەورو ژیوای مەوارۆ — جگە جە گیانی هیچێو نەدارۆ
وەشەن شۆرگیان بە گیانش شۆری — کەری شۆر شەم شەوانە شۆری
خەیاڵو خاڵو خیڵو خە لیلی — خاڵیەن جە خەم خوڵەو زەلیلی[۴]
ئیبراهیم بەقاو گوڵزارو یاری — جە شارو داری خوا بە ناری
بەڵ عەشقو گیانو گیانیمان — بۆ تاوەو تاوناو گرد تاوانیمان
روڵەو وەڵاتو هەڵس و خەمباری — بەخشۆ کۆ ئاخو لاو کوردەواری

---

۱ . مرشد
۲ . زمین آماده برای کشت
۳ . مجاز از جسم خاکی
۴ . مراد و مقصود

‹ شیوەنو شمشاڵی ›

بڎیه شمشاڵ شیوەنش تا كۆ مەشۆ   هەر دەمش سەڎ حەسرەتەن سەڎ ئاه و رۆ
تا بەهەشتش پڕ جه وەشتی تاڵیەن   هەشتیانەش ئایرەن زوخاڵیەن
رەنجی بیٚ گەنجی نه پای خەم بەردەشەن   قوڵقوڵەی هونی جه دڵ سەركەردەشەن
سۆزی سینەی باخی بیٚ بەرگ و نەوان   ناڵه ناڵی ئێش و رێشی بیٚ دەوان
نامه نامەی هۆش و فامەن وانەشۆ   ئەی سەهەنڎە وێتٚ ورەت وێتٚ سانەشۆ
ئەی بەلاواته به لا ، لاییٚ كەرۆ   كۆچو ژیریتٚ پەی بەراسانێش بەرۆ
تۆ جه وێشه هەم نەواو نەی جولەكان   چنڎە بیٚ مەیلی به وێنەو جولەكان
كز نیستان تا مرا ببریدەاند   در نفیرم مرد و زن نالیدەاند
بژنەوە پێخامو مەولای خەم نەوای   هر یەک ئێشەو زو كەرە دێرەن سەوای
هركسی كو دور ماند از اصل خویش   باز جوید روزگار وصل خویش
بیٚ نەوانی ئەر نەزانی چێشەنی   ئەشقەنی دەرمانەنی یا نێشەنی
تۆ جه گیانو گیانی بیٚ خەوەر   ئۆغر ئۆغر كۆ مەشی خاكتٚ وه سەر
ها نه هەر لا دەنگو عەشقی هۆش بەر   چنڎە هەر واری مەوینی بڎیه سەر
یارو خاكی مامەڵەش تاوا دەسەن   بۆ كەمیٚ ویریٚ كەرۆ خامی وەسەن
یا عومەر ئاسا بسازە خەنجەریٚ   زوڵمو نامەردی و مونافق پەیكەریٚ
یا به وێنەو یارو غاری یار به   یەک دڵ و یەک رەنگ و وەش كردار به
یا علی وار و نەبەرد و شێر گیر   یا كه چون عوثمانی ساحیو شەرم و ژیر
وەر نه مەر شێخو عەتارو ئەمن و تۆ   چەمیٚ هەڵس و دڵ هەناسه كۆ به كۆ
رۆ جه بیڎی ، شەو به زاخ و هەردەوە   هەر دەگێڵم دەم وه ئەی چون فەردەوە
دست كو تا خاک رە بر سر كنم   یا به زیر خاک و خون سر بر كنم
پای كو تا باز جویم كوی یار   چشم كو تا باز بینم روی یار
یار كو تا دل دهد در یک غمم   دوست كو تا دست گیرد یک دمم
زور كو تا ناڵه و زاری كنم   هوش كو تا ساز هوشیاری كنم
رفت عقل و رفت صبر و رفت یار   این چه درد است این چه عشق است این چكار
من نیو تامو مەیو یاریم نەڎی   كام شەكەر كامەن وەشی كامەن بەڎی

بۆیــــە ناڵــــەم تێکــــەڵی نــــەی کــــردوە   شــــیوەنێکم پێیــــە نــــەی نــــەیکردووە
یــار شــیرین چــەم نــەزانو عــەقل کــور   کێ دیەن هەرگیز جە کۆ ناجۆر جــۆر
هرکه او هم رنــگ یــار خــویش نیــست   عشق او جز رنگ و بویی بــیش نیــست
یــــارو یــــاری گوڵنگــــاری ڕەنگتــــەن   زەنــگ‌و عەشــق‌و نــازداری دەنگتــەن
بــۆ بــە دڵ بــۆ ڕەنگــو یــاری ســانەوە   بــا نەبڕیــەی تــا ئەبــەدێ نــەی ســانەوە

(عەید)

عەیـدەن ، وەهـارەن ، گوڵـەن گـوڵزارەن
یـارەن ، نـازارەن ، دڵـەن ، دڵـدارەن

سەوزەن ، چەمەنـەن ، یاسـەن سـەمەنەن
نـەوای بـەن بەنـەن ، کـەوەن ، دەمەنـەن

بـێ دەنگـی باخـان ، مایـەش بـی ئاخـان
سـیاهی زاخـان ، لـوا بـە داخـان

هـاژەی وەرواوەن ، هـارەی سـەراوەن
هـەرزانی ئـاوەن ، وشـکی بـێ بـاوەن

کەمەرەن ، هـەردەن ، سـەرکوٚن بـەردەن
نە هەر سەرهەردێ ، چنـور لـوول وەردەن

نەغمـەن نیـشاتەن ، کەیفـەن حەیاتـەن
(نەوروٚی) ئاواتـەن ، (تـازەروٚی) هاتـەن

یـارەن دڵـدارەن ، شـوٚخەن نـازارەن
دڵباختـەن زارەن ، دڵـەن بیمـارەن

عاشـقەن شـەیدان ، هەوەسـەن سـەودان
گومـەن ناپەیـدان ، برژانگـەن مـەودان

کـەوەن کەوکـەوەن ، مـانگی نـوٚ شـەوەن
خەیاڵـەن خـەوەن ، عیـشوەن عەتـەوەن

روٚشـنەن وەرەن ، دەنگـەن خـەوەرەن
ساران کـوٚن ، دەرەن ، لـوٚن وەرکەمـەرەن

(کەمان) چنـورەن ، (هەراڵـەی سـورەن)
دەربەنـدەن نـورەن ، گـوڵ بـە کلـورەن

شـەراوەن جامـەن ، پوٚختـەن ، خامـەن
خامـەن ، نەمامـەن ، شـیرینەن کامـەن

سـەیرەن ، سـەفەرەن ، نگـان ، نـەزەرەن
ذەوقی هەمتـەرەن ، شـەهدەن شـەکەرەن

سـاقیەن مینـان ، (نەسـیمەن سـەبان)
حەکیمـەن دەوان ، نیگـارەن ، نـەوان

روخـەن ، جەمینـەن ، لێـوەن ، شـیرینەن
عەشـقەن پـڕ تینـەن ، شـادیەن ژینـەن

عەیـدەن ، نـەوروٚزەن جەژنـەن شـادیەن
ذەوقـەن ، وەهـارەن ، روٚی ئازادیـەن

غەریبـەن دورەن ، سـەبرەن سـەبورەن
دیـدەن بـێ نـورەن ، لاشـەن ، فـەتورەن

جەسـتەن زامـارەن ، دڵـەن بیمـارەن
ئاشـقەن زارەن ، ناڵـەن هـاوارەن

سینەن بێ دەنگەن ، روٚخـەن بـی رەنگـەن
دەرونەن تەنگـەن ، مەدهوٚشـەن مەنگـەن

ئەسـرینەن هونـەن ، جەسـتەن زەبونـەن
قامەتـەن نونـەن ، سـەرعەن جونونـەن

پـان بـی هـازەن ، جیگـەرەن گـازەن
قـو قـو ئـاوازەن ، نەشـتەرەن نـازەن

شـێوەن ئـاوازەن ، ئاهـەن هـەمرازەن
دداـنـەن سـازەن ، زوانـەن ئـازەن

ئاخـەن هـاوارەن ، داخـەن بـەزارەن
مەهجورەن خـوارەن ، هیجـرەن ئـەوگارەن

یەک حاڵێ غەریب ، یـەک حـاڵێ ویٚتـەن
ئـەوەڵی رێتـەن ، دووەم رێ (شـێتەن)

بـە یـادێ مـەهجور نـە تـوٚی شـاهوٚ کـوٚ
سەیر بکەر جە نوٚ ، (وەنەوشـە و شـەوبوٚ)

سـەیر کـوٚ بکـەر ، لالـە بـوٚ بکـەر
وەش وەش بەنـەزەر (رەفیـق) روٚ بکـەر

‹ قەپانو ژیری ›

بـــا بـــادەی بـــادێ ، چـــی وەرتـــەر وەردم
بـــسپارو وە جـــام جـــە ویـــر ویـــەردەم

کـــەردەی شـــروٚڵ و نەکـــەردەی پرپـــوٚڵ
بـــدەو وا شـــانوٚش نـــە ســـەر شـــانی چـــوٚڵ

قـــوٚڵیٚ هوٚرمـــاڵو پـــەڕ و پـــوچ مـــاڵو
بـــــە پەشـــــیمانی ئیتـــــر نـــــەناڵو

کـــەردە و نەکـــەردەی جـــە دڵ بویـــارو
قـــەپانو ژیـــری ئـــەقڵیش بـــسپارو

تـــا کـــەی هـــەر دوری ســـا بـــوٚریٚ ئـــازیز
وەهـــارم زو کـــەر کوشـــتانێش پـــاییز

زەردی و دەرد و ئـیش ، سـەردی و بێـزاری
بـە پرشـەتٚ دور کـەر جـە کـوردەواری

هـــاوارو هـــارەو هـــەواری بـــا بـــەی
هـــاڕەو ئەنـــدآمو خـــەمباری بـــا بـــەی

شـــنەو ســـەرکاوان بـــوٚ مێمـــانی لـــەیل
برِفـــانو گـــەرەو دوری تـــا دوجـــەیل

بـــا مـــەجنونی وێـــڵ گێڵـــوٚوە وە شـــادْ
خێـــڵخانـــەو بـــەزمو یـــاران بـــوٚ ئابـــادْ

‹ فیراق ›

ئـــازیز فیراقـــتێ فــەرق دڵ کــاوان
بـــۆی پـــروز تـــەن وە کـــاوان یـــاوان

سەیلاو هوناو یەندێ نە چـــەم واران
شەرمەزار کەردەن هاژەو شەتاوان

بەڵ هەڵسیێ ئێمەو تاسەو هـــەژاران
یانـــەو رەحمـــەتو ئـــازیزی نـــاوان

ئازیز چەن ئازیز نە سارای ئامـــان
تەنیای بیێ وێنە نە گێـــرۆتێ تـــاوان

شـــاخەو رۆخانـــەو یانـــەو هونـــاوان
بیـــەن وە مایـــەو تانـــەو شـــەتاوان

‹ کرێکار ›

ئــەو روٚ دەمــەوی ســەیرانی بەنــدەن و بنــاران کــەم
دەس چنی گولٚ و رێحان ، چێز و لوٚی موغـاران کـەم

دور کەوم لە شارو دەنگ بـەرەو جێگـای خـوا ناسـان
بوٚ نوشینی هەوای خایەن ، رو لە بەرزی هەواران کەم

پیٚ لە نێو کەفەی ریکاب و دەس بە هەوسـار تونـد و تونـد
لە مەیـدانی حەقیقـەت دا ، گاڵتـە بـە دویٚ سـواران کـەم

نێــرگس و سوٚســەن ، هەلاٚڵــەی ســور و شــەوبوٚی گــەش
لە سارای خوٚشەویستی هەلٚ بژێر لە بوٚ دەستی نیگـاران کـەم

بە سەر فەرمان ، بـە دلٚ وەفـا ، بـە گیانیـشم هـەمو رایـیٚ
بەو جوٚرە بینێمە رێی دڵسوز ، دڵتـەنگی بـاری یـاران کـەم

ئەو دڵەی کە تـا ئیـستا هومـاری زامـی پـرئێش بـو
ببێتە داوی وا عەشـقیٚ بـە گـەل راوی شـکاران کـەم

بە روٚخانەی خەمخواری دا ، دەگەرێم و لە هەر لایـیٚ
ئەوەندە رێی پەرین سازم ، لە هەر لا سەد بواران کەم

لە سەر لوتکەی گەشی شاهۆ ، لە بەرزە بەردی کوردوستان
پێ لە سەر پێ دا بنیشم ، شادی لـە گـەڵ هـەژاران کـەم

نە ، نە لە شوێنێ سەوزایی ، قەراخی چـۆمی سـیروانم
ئیش کەم کە من کرێکارم ، بیری ئاوایی شاران کـەم

لە بیری گەشت و سـەیران و شـەراب و سـاغەر و سـاقی
شاهۆ هەتا کەی مەخموری ، با بیـرێ وەک نیگـاران کـەم

‹ کەلاوە ›

چەنی وێ کەردەی چێش کەرو ئازیز — بـــارو هـــاواریم کـــۆ بـــەرو ئـــازیز
ســـوارەو ئـــازاران وەســـەن کـــەلاوەم — لـــەغاوو خـــەمیش بەســـەن کـــەلاوەم
چـــەم بیـــەن وە دز هـــەوارو شـــادێ — وێ شاراڵێشەن پـــەی مەنـــەیو زادێ
دڵ تەپەو تـــەپڵیش وەرمـــی مەتاســـنۆ — قرمەو هەناســـەی ، ژیـــوای مەماســـنۆ

‹ گلاراوە ›

جمەو جمگەو دەسو ویـرو هـەواریم — جەمو جەمگـەو دڵـی ژیـرو دەواریـم
ورەو وەرگـــەو وەرو ئاواتـــەکانم — ورەو ورکــەو پــەناو زامــی وگــاریم
ئـــەواگێڵو گـــلاراوەو زەمـــانی — ئـــەراگێڵو بیـــاوانو هـــەژاریم
نگینـــو کلکوانـــەی دێـــو بەردیـــەم — نـــسرمو ســـرمو بێگانـــەی نیـــاریم
رمەو رەم رەم رەمای شۆرە ســواران — رەتەو رەتیای هەناسەی گـر ســواریم[2]
وەرین پرخەو رەحەت وەرمو گیانیم — ورینـــەو وێرەگـــەو تێـــری ژیـــاریم
جوان خاسی و جوان واسەی بـراین — جوان بۆرێ جوان پەی دەس شـواریم
مـــن و تۆمـــان نـــەمانۆ پێـــوە بێمـــێ — قەواڵـــەو ســـەوزەڵانو روزگـــاریم

---

١ . فگار ، ئەوگار

٢ . کە بیگانەی نیانەرە

٣ . سوارش قرەن

‹ گوڵی تەوحید ›

لـــە بـــاغی دڵ گـــوڵی تەوحیـــد رواوە
نـــەما سـێبەر گـــولاوی خـــۆر پـــژاوە

بـە بـۆنی عـەتری (اقـرأ) دڵ بـە کەیفـە
بـە (بـسم رَبّـــکَ) غونچـەی گەشـاوە

قـەدی قـەدری قـەدەر چـەن شـۆخە کاکـە
جـل و بـەرگی هـەمو زێـری هـەتاوە

یەگانــە شـــاهیدی شـــەمعی دو عاڵـــەم
نیقـــابی نـــازی شـــیرینی کــــراوە

مەلەک سەف سەف لە بەزمی حەیی سوبحان
جـــەمی گــرت و درۆ بـــاوی نـــەماوە

سـەدای عەشـق و ئـەوین وا گەییـە گـەردون
جەهالـــەت کـاخی وێـران ، بـو کـەلاوە

هـەتا غونچـەی ریـسالەت خـۆری هـەڵهات
شـەوی کـوفران نـەما ، بـەزمی تـەواوە

ئەگەر سەد ساڵ بـە بـێ وەسـتان بـە هـاوار
بڵێـــی ناکـــەی مەدیحـــەی ناتـــەواوە

‹ گوڵێوەم دا دەمو وایۆ ›

گوڵێـــوەم دا دەمـــو وایـــۆ عـــەزیزم
دڵـــم کـــالاْ ســـەرو مـــایۆ عـــەزیزم [1]

چـــەنی ئـــاوەو ســـەراوو دڵ نـــەدڵاران [2]
چـــەمم وادا ســـەرو راێـــو عـــەزیزم

بە مومو مەیلەکـەو تـۆ تـا دەسـم بـێ [3]
سـواخم دا جـە سـەدْ لایـۆ عـەزیزم

بـــە دوبـــادْو گوڵـــو شـــۆڵەو خیـــاڵی
وراســـم ئـــارەزو زایـــۆ عـــەزیزم

شـــەوەش مـــەردە وەرو ئاواتـــەکانم
لوا مـەردی بـە هـەی هـایۆ عـەزیزم

زیـا تۆمـەو مەنـەی شـی ناهومێـدی
گوڵێـــوەم دا دەمـــو وایـــۆ عـــەزیزم

---

١ . ما : تاش / صخره ی بزرگ و بلند

٢ . دڵ نەدڵاران : ئاشقان / عاشقان بی دل

٣ . موم : شەمە / شمع

‹ گەدڵای شار خەم ›

گـــەدڵای شـــار خــەم ، گـــەدڵای شـــار خــــەم
عـــەبام جـــە خەمـــەن ، تـــارش تـــار خـــەم
فیـــشتەر درازەن ، جـــە عـــەبای دەروێـــش
ریـــشم تـــاش خەمـــەن ، تاتـــا کـــەم و بـــێش
تـــای ریـــش بـــەر کـــەرۆ خـــەمان دەرویـــش
هـــەر ســـاتێ دەســـتێ بـــاوەرۆ وە رێـــش
پـــەروەردەی خەمـــەن ، تـــەوەرزین دەس
ئەوەنـــدڵ بریـــەنم خـــەمان بـــەو دەس دەس
کەشـــکوڵ ســـازیان جـــە چـــۆی دار خـــەم
بە خەم خەم تاشان وەش کەردەن ئـەی خـەم
ئامـــان فرســـەتەن ، موڵـــەتێ دەی خـــەم
وە بـــێ خـــەم چنـــدڵە بمجونـــە مـــەی خـــەم
کەشـــکوڵ خـــەمم گرتـــەن دەســـت خـــەم
مەشـــون وە راوە وە پـــای لـــەنگ خـــەم
نیەن نە گوش دەنگ ، غەیر جە دەنـگ خـەم
مەشـــون پگاهـــان وەی گـــشت بـــار خـــەم
یـــەک یـــەک مـــەگێڵون یانـــە وە یانـــە

یـــاران وێمـــەنان گـــەدڵای شـــار خـــەم
بافەنـــدەی پـــڕ خـــەم ئۆســـاکار خـــەم
تـــا فیـــشتەر خـــەمان بنیـــشو نـــە تـــێش
هـــەر تـــارێ ئێـــشێ مەســـازۆ پـــەی وێـــش
ئـــەما مـــن ریـــشم ، دەرون کـــەردەن رێـــش
دەست زامـار کـەرۆ وێنـەی عـەقرەب نـێش
کـەج و پـێچ و لـول جـایێش تـرم جـا بـەس
ئیتـــر نمـــەورو یـــەک بـــاڵ مەگـــەس
ســـازنان نـــەجاڕ ئۆســـاکار خـــەم
هەی هاوار جە خەم هەی رو پـەی وەی خـەم
تـا سـاتێ بـێ خـەم بنیـشون وەی خـەم
جە جام خەم کـەرو پـەی پـەی پـەرێ خـەم
نیـەن هـیچ باسـێ غـەیر مەبەسـت خـەم
مەکێـشون وە کـوڵ بـار سـەنگ خـەم
نـە تـوی دڵ مەنـدڵەن فەقـەت رەنـگ خـەم
وە دەرگـــای یانـــان پـــەرێ بـــار خـــەم
نـــەواچو دژمـــەن ، دۆس ، ئینـــە و ئانـــە

بە بێ تەفاوت نمەویارو هیچگا   یەکنواخت گێڵون یانەی شاو گەدا
جەم کەرون جە لای بێگانە و ئاشنا   ئانە دیار بوٚ خەمێ نە هەر جا
هەر جە بانگ سوٚح هەتا شەوی تار   جەم کەرون خەمان لای گەورە و هەژار
مەگێڵنو کەشکوڵ پەرێ جەم خەم   تا پەڕ بوٚ جە خەم کەشکوڵەکەی خەم
هەتا ئەوسا دەس سڕ بو جە دەس خەم   هاوار بەرز کەروٚ ئەی داد دەی وەس خەم
جا ئاوەخت راگەی یانە گێرو پێش   تەنورەی دەرون کەم کەم گڕ شوٚ لێش
مەنیشون وە نەرم جە دەور سفرەی گەرم   تا بوەرو وە نەرم غەزای خەم وە گەرم
جە توٚی سفرەی خەم ، نیشتەی غەزای خەم   نیشتەن نە دەور ئەو دەروێش رای خەم
خەم و خەم و خەم ، سەرخەم گرد وە جەم   نیشتەن جەمعشان کەردەن جەم وە خەم
من دەروێش خەم ، مەوەرو جەو خەم   ئەو خەم کەردەنم رەوان وە شەو جەم
خەم یەک وەڵات ، من کەردەنم جەم   تا بەڵ بە واردەیش دەرون بوٚ بێ خەم
تەمام ، وریا خەم سەرمایەی ئەو خەم   دو دانە هەڵسەن ، ئاوی چەمەی چەم
عەجەب نەفعێ کەرد گەدای شار خەم   واردەن کوٚی خەمان مەمجوٚ بار خەم
پەوچی مورادش ئەو کوڵەکەی خەم   چون ئاو توٚی دیک ، دەم باوەر وە دەم
کێ خەیال مەکەرد ، وەی تەور گەدای خەم   بوٚ ساکن ئەحواڵ بەرز بوٚ نەوای خەم
یاران یە من بیم گەدای شار خەم   مەوەردم گرد خەم ، مەردم شار خەم
ئاروٚ من دەرون مەینەت بار خەم   سەحەر مونتەزر گێلای شار خەم
چون باز ئامادەی وەی شکار خەم   چون ئاهوی خەمان نە کوٚسار خەم
نە فیکر و تەدبیر جەمع خەمانەن   نە کەمین سەید ، سەید کەمانەن

‹ لورەی هەناسە ›

یارەکەی حەسرەت لورەی هەناسـەم — هەمنەوای گڵپەی تـەنورەی تاسـەم !
للپـەی لافـاوی زرێبـاری چـەم ! — تافەی قـەڵوەزەی وەرەشیڵەی خـەم
فـرەو پەپولـەو شـنەو داڵانـی — گمـەو شـەپ و هـوٚڕ شـوٚنەو تـاڵانی
پـوٚرە تـاکوٚڵیٚ جـاوەری دڵـی — بـەقی بـیٚ شـەوقو دەروەنـدٚو دزڵـی
کـاوەترەکیٚ پـەڕاوو یـادٚی — نەخش تێخـەی مـەیل ، تـاقو فـەرهادٚی
هـاژەو هەناسـەو سـیروانو ویـری — هـارەو ئیورینجـان بانـەو ویمیـری !
چفـەی شـەوانەو چنـورو شـاهوٚی — کفـەو بـەیانو نەسـیمو سـەر کـوٚی !
شـاخەو سـەڕاوو ، مـەرەو زاوەری — لارەو نـەمامو سـەرو بـاوەری
خرپـەو پـاو گوڵـو ڕاو هـەورامانی — لەنجـەو سـونبوڵو پـاو کوٚسـاڵانی
ڕەقـەو گـەردەنو کـەڵو شـرامی — گورجـەو ژەرەژەو ڕزو ترامـی
پوینەی بیٚ ڕەنگـو ، کـزو دەروەنـدٚی — لاو لاوی بـیٚ دار مەنـەو سـەهەندٚی
(سەیدی) بی سەیدی بەرزو عەودٚاڵان — هەڵسەی بـیٚ دەنگـەو زەحمـەتو سـاڵان
سـەرەگێجەی دەور پێچێـو بڵبـەری — پرمـەی بەرەنیـسک ، ژیـوای بـیٚ دەری
[کاوەشـنگەکیٚ بـەرزو ژیـواری] — فیکـەو گـەوارەو پایـەو بنـاری
شـنیاو زڵفـانو بـەرەزای خـامی — خـوەو سوٚسـەنو هـوارو بـارامی

چـوٚپی پـڕ شـەقەو کـەماو شـروٚڵیٚ — شوخەو گوٚپکەو لـوٚی جاسـوٚزو دوٚڵـیٚ
توٚفـو دەرونـو ئاواتـە وازی — زەردەو وێرەگـەو مـازەردەو زازی
پـەنای بـیٚ وێنـەی ، زاوەڵـی یـادٚی — کوچیٚ وەش مەیلی ، سیٚملەو شـادٚی
شـرێخەو بـڵو عەشـقو دڵەکـەیم — بـوٚ وەشەویـسی ئـاوو گڵەکـەیم !

شـــۆرەو وارانـــو وەرزو وەهـــاریم
شـــیکەو ئـــاواتو هەراڵـــە برەمـــی
کیفـــەو قرژاڵـــەو بـــەرزە هـــەواری
تکـــەو مەینـــەتو دڵـــی شـــرۆڵی
زرەو زەنجیـــرو ملـــو کەمدەســـی
لێژینـــەو خـــەمان لادەگـــاو کـــوردی
(گەردە)ی ئارەزو [هەنگەکەو رۆحیم]
شەرمی لچ بەسەی (جـوانیٚ) دیـدۆ
تانو پۆ تەسە ، جافان خوڵـک و خـۆ
رێبـــوار رێـــواز ، تولـــەرای دەرون
زوانـــو قەڵەمـــەو دەفتـــەرو دڵـــی

تەسکینو سینەی چـون شـۆرە زاریـم
پیقـــەو پـــایزو لاوەو کـــەڵرەمی
جیفـــەو جوانـــو لاو کـــوردە واری
زەردەو وێرەگـــەو پیـــای کزۆڵـــی
فرتـــەو دڵتـــەنگی لالـــۆی بێکەســـی
خەرمان مەینـەت رۆڵـەکاو کـوردی
میـراو (حـاریس) بەنگەکـەو رۆحـیم
گـوڵی بومـەلێلْ (لیـا) خەندیـدۆ !
پەریـــسا شـــێوە ، (پـــەرەنیا)ی رۆ
گەرمـەی ئومێدۆی جوشـەی چەمـەی هـون
مەڵهـەمو لەشـو سـینەی پـەر چڵـی

پـــەرچینو بـــاخو گوڵـــو ئـــاواتیم
ســـەفای پێچـــاوپێچ جـادۆو ژالاٚنـــەی
تریفـــەو دیـــدۆو رۆڵـــەو هـــەواری
جمەی وەش لەنجـەی ، کونـەو چێربـاڵی
تاقـــەتو چەمـــەو گۆچانـــەو شـــوانەی
گیفـــەو ئومێـــدۆ قـــارەو مەیگـــەلی
دەنگەی وەش تەرزی ، زەنگو تۆر و کـۆی
لـــەیل کۆچـــەری گـــەرمیان مـــاوا
تـا تەمـەو دوریـت قوللـەی دڵـش گـرت
بومەلـــەرزەی تـــەن ، چـارەم شـێونا

رانیـــشان دەرو هـــەوارو هـــاتیم
تاسـەو وارانـو [وەیـوەو بالاٚنـەی]
جریـــــــوەو وەرو درزەو دەواری
زرەی دڵبـــەری ، مـــسین خرخـــاڵی
نوزەی خرتـوپش ، لاوی نـۆ یانـەی
بـــزەو دڵوەشـــی وەرو ســـەرکەلی[٣]
هەیبەتو هەی! هـەی! شـوانەو شاهۆی
وە گرمەی دوریت بیٚ دەنگیم ئاوا
ئەژدەهاو هەڵسان کەوت ئـەو سرتەسـرت
خـــەیالْ شـــێتش یـــەکجار دێونـــا

کوڵەکەی تاقەت ، چەمیاوە جە خەم　　مەردم گرفتار نە لاوار چەم
قەسەم وە دیدۆت بینایی چەمان　　بێ چەمت ، چەمم ، بیناییش رەمان
پەی هەوارنشین دیدۆی بێچارە　　بەرگێ رەش مەنەن ، تەنێ ئاوارە
وێنەی کوردەکەی نە هەر لا بەری　　پەی بازار خەم بیەن موشتەری
ئیسەیچ روتو قوت چەمەرای بەهمەن　　دان وە پەلاسێ ، کرمەژۆڵەی تەن

دەخیلەن ئازیز پەی یادۆمانی　　گوڵێ جەو سکەڵ مەیلت بکیانی
بەڵکو زمسانی هیجرانەکەی روٚ[٨]　　نەرچنو ئەروای واقو رەشو روٚ[٩]
پەنجەی سەردی دەی گڵوەش نەشوارۆ　　نە دیدەو ئێدیچ پەپولە وارۆ

‹ مانگەی تۆریا ›

وەر وێش شاردەوە نە پالْ کۆوە   وێشان رەشت بە هون هەوران جەنۆوە
جە وەر ئاوا هون بە وێنەی سەراو   واراو وەر ئاواش کەرد دەریای هوناو
وەختێ مەرێزا تک تک وە روی گولْ   مەوی وە لافاو مەوارا مەنزلْ
بە یەقین زانام هونی دلانەن   ئاینەی بێ گەرد رونی دلانەن
کە لیلاو بیەن جە داخ رۆ دا   بە وینەی مەجنون لوان وە کۆ دا
پەی دیدەنی مانگ خەیلێ سەبرم کەرد   گلەنی دیدەم چون چەرخ چەرخ مەوەرد
بەلام نەبێ مانگ مەر قار کەردەبێ   بەو قار جەستەی من ، زگار کەردەبێ
تا موشتەری گەش بە میهرەبانی   ئاما گفتوگۆ بە وەش زوبانی
وات ‹ مانگ › گلەمەند بێ وەفایی تۆن   دیدەش گریانەن نە پالْ ئەو کۆن
چون دیدەکەی تۆ پێش نا دیارەن   بێ سەبر و قەرار ئاشوفتەو زارەن
بەلام قین کەردەن ورکش ئاوەردەن   گەل گەل گلەی تۆش نە دلْ پەروەردەن
بۆ بشۆ وەلاش تەمەننایێ کەر   ‹ گلەش نە دلدا باوەرە وە بەر ... ›

‹ محمّد (ص) ›

مانگ شەرمەساری سیمای موحەممەد   سەوڵ حەسرەتمەندی باڵای موحەممەد
هەساران نە رۆ وێشان هەشار دان   دز دز مەکەران نیگای موحەممەد
جەو رۆ گوڵ ساوان خاک پاش وە چەم   بریان وە باڵاش کاڵای موحەممەد
پەوکەی گوڵ نەرگس دیدەش شیرینەن   دیان وە دیدەی شەهلای موحەممەد[1]
پەپولە گیانش گرتەن وە روی کەف   چون یاوان وە شەم هەوای موحەممەد
بەهەشت چەمەرا کاڵاش رازنان   تا بەڵ وێش بوزۆ وە پای موحەممەد
ها ئاسمان وێش دا وە زمین دا   بەڵکو ماچ کەرۆ پالای موحەممەد
هەرکەس دیدارش کەوتەن قیامەت   شەوی ئەسرا بێ لیقای موحەممەد
بوبەکر و عوممەر ، عوسمان و عەلی   هەساران گەش شارای موحەممەد
وەشبەختی وازی کافیەن پەی تۆ   قورئان و سوننەت زیبای موحەممەد
بەدبەخت کەسێوەن نەسانۆ وە دڵ   کاڵای پڕ بەهای ئالای موحەممەد (ص)

٢

٣

١ . ماچان گوڵ جە ئارەقو حەزرەتیەن ؛ ئا ئارەقە نا شەوەو میعراجی جە روخساری پاکیش تکارە

٢ . شەوەو میعراجی

« مەلو خیاڵی »

مەلو خەیاڵیم بیەن پۆرێوە　　ئەسیری تۆردام زڵف شۆرێوە
پۆرەو وێرەگەو گۆمەو سەرداوان　　نە ئاویش پەنا نە وشکی باوان
سینەش نە گۆماو کزە مەشوارۆ　　پەی قەراخی ئاو نەفەس مەشمارۆ
بەڵام نە وشکیچ پەردەی نەدامەت　　راسی نمازۆ پەی شێوەی قامەت
داخم وەی حاڵە چارەی دڵ چێشەن　　کام حەکیم دەوای دەردی ئەو پێشەن
یا تەز و سەرداو ، سەرداوی سانۆ　　یا نیشتەر وەجەرگ پەردەی خەم شانۆ
یا بە لافاوی ماڵۆش تا جایی　　جە بانو ژیوای شەکیۆ ئاڵایی

‹ میراق ›

وەختەن رۆخانەی خەیاڵ سەرکەش — وێنەی دێوانە تێک دۆ بەنگەکەش
باور وە باور ئایر بوارۆ — بڵێسە بنیۆ کەپر و کەلارۆ
چڵۆسکە خزنۆ وە پای سەوڵ باخ — پۆپەش بۆ تەنور لورەی ئاخ داخ
بەرگ ئاڵ گوڵ کەرۆ جلی شین — بۆ وە ژەقنەموت نۆبەرەی شیرین
پەرچینو سەبری کەرۆ وە قەقنەس — پەی سەوزەی نازۆ ئامۆشۆی نەفەس
رو دەربایس‌و حەساری سوریش — سۆچنۆ ، پروسنۆ پەردەی سەبوریش
قانونی کۆنە بدۆ وە هەمدا — یاسای نۆ وانۆ جە یانەی جەمدا
بایسو یاران کەرۆ وە پەرۆ — بەڵکو تۆبەش بۆ ئیتر نەسەرۆ
منی سەر پەتی تا کەی خەم وەرو — بتلیەو بە زام هەر دەنگ نەکەرو ؟!
حاجی ! هەتا کەی دەروێش ستێزی — دەروێش ! تۆیچ تا کەی سۆفی وە بێزی
تا کەی نەفامی ؟ چند نەزانکاری ؟ — چەرخی بیسەمەن ، سەدەو بێداری
رۆشنویر پەی چێش مڵلات دژمەنەن ؟ — مڵلا ! چی دەورو سەرپەتیت تەنەن ؟
چەنیشان بیارد ئەمینی دینی ؟ — چۆن بی ویرشان یاری ئەمینی (ص)
بوبەکر و عومەر کەی بێشان کینە ؟ — غەرەز کەی جاش هەن نە تۆی ئەی دینە

تا کەی بە ناحەق وێمان حەق زانم   فتوای قەتڵ یار رەسوڵ بنمانم ؟
تا کەی بە درۆ و ریای شەیتانی   بێمێ چۆ دەسو کوفری جەهانی ؟
تا کەی هەر کەسمان پەی وێش مەکێشۆ   دڵو ئازیزی تا بە کەی بێشۆ ؟
تا کەی دژمەنان بامان رانمون   تا کەی نە زامی راسی قوڵپەی هون ؟
تەرزەو ئاواتی چندێ خەمبارە بۆ ؟   راو حەمزەی تا کەی نا دیارە بۆ ؟
باسو جهادی و برایی مەردەن   روخسارو گوڵو ئیمانی زەردەن
کە چێش جەنابو تەڵاقی فەردەن   باسش جە بانو سەمای ویەردەن !
یارۆ رۆڵەو وێش جفتو شەیتانی   نوسخە مەنویسۆ پەری ئیمانی !
نەزانیێ کەرۆ یۆ دۆینە پەی وێش   لایوە تەر کەرێ پلاو و دەمکێش !
زۆخاو نە دەرون فەوارە شانۆ   کێن فامش ببۆ و بینۆ و نەزانۆ ؟!
تا کەی بواچو ؟ ئەی دڵە بازە   بەش مەلو خەمی بۆ پەرەوازە !
پەی تەسکین دەرد جە قینەو بەداڵن   هەی ساقی ئادەی زۆخیێ گێج مەداڵن
پەر کەر جامەکەت گێڵەش نە جەمدا   بەڵ زاهید نەما بشۆ وە خەمدا !
قەسەم بەو کاسەی مەست چەمانت   هۆر دە میحراوی ئەبرۆی کەمانت
نە سەر مەنبەری نازەوە مەس مەس   ئندێو قیمەتیش بدێر وە هەرکەس
نەک رودەربایس یەخەت بشوارۆ   جامت عەزیزیێ ناحەق بویارۆ !

منـو کاسـەو تـۆ و پیـری مـەیفرۆش
زاهێد و نەنگ و نـام و فـام و هـۆش

بـا نـەبون وە تـەنگ نـەنگ زەمانـە
تا سـور جـە حـەیات مـەورۆ بەهانـە

ئەوسـا کـە یـاوان وە حـوزور یـار
حەق وێش مەنمانۆ چون هەزار نگـار

بـا باسـو خواسـمان جـە لای دڵبـەر بـۆ
مەر ئەوسا خونچەی میـراق پەرپـەر بـۆ

وەرنە وێش عـالم بـە سـەرەی پـەتی
موشـــکڵەن باســـو راو حەقێقـــەتی !

‹ میراو ›

ئـازیز شـاخەی چـەم ، دیـام وە لاوە   وە گیانـتٚ ! سـۆزەو تـۆش نمانـاوە

دیدٚەی بیٚ گەردش ، قرتێـوەش شـانا   سـەرتاپای ئـازام گـرد بـی وە هانـا

دەخیلەن سەرخێڵ خەرمانەی خـاوێر   چەم شی وە ئەسرین ، تاوێر وە تـاوێر

تـــۆ لایـــوەو لاوە ، دڵ وایـــەواوە   رۆح وە تکـەی زەوق پـەر تەمـەنناوە

بەڵ بەنگەو مەیڵو عەشقی وەهاریـتٚ   تافەش ، کەرۆ گیان مەردەکەو پاریتٚ

---

١ . لاوە : نەوازش ، لاونای

٢ . وایەوا : هەواو موراڎی / هوای مراد – آرزومندی

دڵ وایەواوە : دل بە آرزو و در هوای مقصود و مراد

‹ نامە ›

سـەر قـەتار ئێـڵ گـەرمیان مـاوا
واتـەت تـا تـاوا دەرون ئەشـکاوا

وە شـەرحی لـەبان شـەکەر فـشانت
شەرحی سەدرم دای ، سەر وە قوربانت

دڵ مانیـا بـێ جـە دەس بـێ دەنگـی
نیـشتەبێ نـە سـای دیـوار لـەنگی

تا گۆش دا وە نـەزم بـەزم شـیرینت
بیەن وە بوڵبوڵ باخچـەی جـەمینت

دەم وە نوای گەرم تاسـەی وجـودت
هەوای دیدآری یاری ‹ مەحمودت ›

نە باخچەی شادی بە نەوای حـەزین
مەوانو وە یاد دوستەکەی ‹ ئەمین ›

تو خودآ جەو شەراب ئـازیزان وەردە
نەکەردێش بێ بەش ، با نەبۆ هەردە

یـانی جـار جـاری وە یـادش بـاردی
ئەر بی دەرمانی ، ئەر نەبیچ کـاردی

پەی کەسێ کە داخ ئـەوینش پێـوەن
شەکەر و خەنجەر جـە لاش یـەکێوەن

‹ وایەو بوڵبوڵی ژیری ›

ئاغەی وەر جە کۆ سەر ئاوەرد وە بەر
وەزیر جە هەیبەت زایف و رەنگ زەرد
پەیکش رەوان بێ وە روی کاواندا
بەرەزا و چنور جە باڵای کەمەر ...
بە فیکەی دزی چڕین کاکەی لۆ !
کەمای بێدار کەر دەس گێردێ وە شاد
گوڵ نەرگس دیدەی سیاش کەردەوە
چنور ئەفشان کەرد کاکۆڵ وە روی شان
بۆش داش وە دەماخ ژەرەژان کۆ
خەندە سپاردن وە شنۆی سەحەر
قاسپە قاسپی کەو چەن شەمیم گوڵ
دەردش دیویا ، روش کەرد نە هەردان
واتش باخ پەی ئەو پەسی مایەشەن
وایەی من بەرزی و هەمرازی هەڵۆن
تا پەسی وازی وایەت مەینەتەن

سپای هەساران ، خزای لای کەمەر
وێڵ هەردان بی ، بە جەستەی پڕ دەرد
شنەش وەیلان بێ وە شەتاواندا
دەس دان وە دەس هەم خەوشان شی نە سەر
هورئێزە نە خاو سەردار سۆحی نۆ
پایێ هۆرپرمێ خەم دەیمێ وە باد
تەنێش کێشاوە نە سای بەردەوە
گوڵاو شاواش کەرد وە روی سەرهەردان
وە قاسپە ئامای ، وە پێشواز رۆ
تا پاشۆش نە دوڵ ، ملە و سەرکەمەر
حەسرەت وست نە دڵ دێوانە بوڵبوڵ
پەناش بەرد وە سای سەهەند بەردان
مەنبەران شاخ ئاخر وایەشەن
ئەو جای پەسەندە نە باخان جە کۆن ؟
بشۆ وە بەرزی یاگەی بەینەتەن

‹ وەهارو عارفان ›

وەهـــارو عارفـــان دیـــسان زیـــاوە
چـــەمو ئەشـــقی بـــە زانـــایی دیـــاوە

گوڵو مەیلی جـە یەخبنـدانو هیجـری
سەرەش کێشا پەرو گیانیش خـواوە

چ بەزمێوەن شەراوش یەندْ بەتامـەن
بە یەک زەردەش چ سوورەن تاویاوە

دەر و دۆڵ و تـەلان و تـاش و لاپـاڵ
بەشمـــشاڵو هـــەواو یـــاری ســـیاوە

پەپولێوە شـەوارەش کـەردەبێ شـەو
شـــەمێ شـــۆخێ چریـــشان لاوەلاوە

بەنرکـــەو چەپڵـــەرێزانو خـــەزانی
وەرو شـادێ جـــە ســـەرپۆپە ریـاوە

هەراڵەو بـاخو ژیـوای ئـەی عـەزیزم
بزێـــوە بانـــەوۆ یانـــەم کـــەلاوە

١

---

١. خوێوە

‹ وێم و سەعدی ›

دمـــاو ســـەدٚ پـــایزیٚ زەردی بوانـــەم
وەهـــاریٚوەو هەناســـیٚوەن بەهانـــەم
ئەگـــەر جـــاریٚ کـــەری گـــوڵزار یانـــەم

مـــرا تـــا نقـــره باشـــد مـــی فـــشانم
تـــو را تـــا بوســـه باشـــد مـــی ســـتانم

دەســـو گوٚشـــیم بـــەهاوارم بیـــەن شـــل
مەســـانە وێـــش بیـــاونوٚ تـــوٚ تلاوتـــل
بـــەکل یانـــەو نەواتـــەی کـــەی مـــەدٚوٚمل

ســـخن هـــا دارم از دســـت تـــو در دل
ولـــیکن در حـــضورت بـــی زبـــانم

مـــرا عـــشقی حلاجـــی در رگ و پوســـت
روان چـــون زمزمـــه انـــدر دل جوســـت
حکایـــت هـــا مـــرا زان ماجراجوســـت

بگـــویم تـــا بدانـــد دشـــمن و دوســـت
کـــه مـــن مـــستی و مـــستوری نـــدانم

تـــو نـــور دیـــدەی نـــه آســـمانی
کـــدامین عـــشوەی گـــل را نخـــوانی
ولـــیکن فـــاش میگـــویم کـــه دانـــی

اگـــر تـــو ســـرو ســـیمین بـــر برآنـــی
کـــه از پیـــشم برانـــی ، مـــن بـــرآنم

هـــەتا پـــەترۆ کـــەرۆ زامـــان خەســـتەم
چەنی جۆشـی خـوڎ پێـشەی شکەسـتەم
بە بێ شەرمی مەواچو ، پەڕ بـە جەسـتەم

کـــه تـــا باشـــم خیالـــت مـــی پرســـتم
وگـــر رفـــتم ســـلامت مـــی رســـانم

‹ وێم و مەولەوی ›

شـــار دڵ غەرقـــەن نـــە دەریـــای هونـــدا
خێڵخانـــەش شـــیەن وە تونـــای تونـــدا
دەخیـــل گێـــرەم دەس ، شـــیم وە جنونـــدا

دەورێ دەر ســـــاقی وە لای مەحزونـــــدا
لـــەیل ئاســـا بویـــەر وە لای مەجنونـــدا

پـــەی مـــن موشـــتەری نوٚبـــەر کاڵاکـــەت
بوڵبـــوڵی گـــوڵی گـــوڵاو ماڵاکـــەت
تـــەزەروی ســـەروی شـــەنگی ئاڵاکـــەت

جـــامێ جـــە ســـەهبای دیـــای باڵاکـــەت
ئـــالودەی غوبـــار تـــوٚز پاڵاکـــەت

لەبالـــەب ، کوٚنـــە ، کـــەف وە ســـەرەوە
جـــە پیاڵـــەی ناســـک تـــەنگ کەمـــەرەوە
گـــەرمی دڵ تـــاون ، بـــە بـــوٚی وەرەوە

بـــەو نـــاز و عیـــشوەی وێـــتێ پـــێم دەرەوە
جەســـتەی پـــەژموردەم ئیحیـــا کـــەرەوە

رێخـــەش بـــەر ئامـــا جـــە ســـۆز دوری
تـــان و پـــۆش نەمەنـــدْ پـــەردەی ســـەبوری
ســـاقی ! بـــەو بـــادەی چەمـــەی مەســـروری

جـــەی ‹ قلـــب الاســـد › تاوســـان دوری
فێنـــک کـــەرەوە جەســـتەی مـــەهجوری

فەڵـــەک پـــەی دوری بەســـتەنش تفـــاق
تـــەپڵ زۆر داریـــش یـــاوان وە ئافـــاق
بـــۆ هیممـــەتێ کـــەر بـــەڵ کـــەرۆ میـــراق

بـــەڵکم شـــەرارەی نـــائیرەی فیـــراق
نەســـۆچنۆ تـــەمام ســـەوزەی ئیـــشتیاق

بـــە مـــەرجێ بەینـــەت تـــا ســـەر تـــەمام بـــۆ
وەفـــا قـــەیس ئاســـا نـــە مـــەیلی خـــام بـــۆ
دڵ چـــەنی دڵـــدار بـــە وێنـــەی جـــام بـــۆ

بـــەڵام بـــەو شـــەرتە مـــەیلتْ مـــودام بـــۆ
منـــیچ بـــەو مەیلـــە دنیـــام وە کـــام بـــۆ

بـــێ ســـودەن ئەگـــەر جـــامی جـــەمتْ بـــۆ
جـــەو جامـــە جگـــەم وێنـــەی شـــەمتْ بـــۆ
پـــەریْ پەروانـــە مـــشیۆ خـــەمتْ بـــۆ

نـــەک غـــەزاڵ ئاســـا ریـــا و رەمـــتْ بـــۆ
گـــا مـــەیل شـــادی ، گـــا ماتـــەمتْ بـــۆ

دڵ ئینتـــــزارەن ، ئـــــادەی شـــــەفاکەت
گیـــان شـــەوقش نەمەنـــدْ ، بـــاوەر ســـەفاکەت
ســـەیریْ پـــەی ئاشـــق مانیـــای قەفاکـــەت

ئیتـــــر کـــــافی بـــــۆ جـــــەور و جەفاکـــــەت
بـــەڵ تـــا وە ســـەر بـــۆ مـــەیل و وەفاکـــەت

ئەگـــەر تـــەن ئومێـــدْ جـــە گیـــان کەنـــدە بـــۆ
فاتیحـــەی ژیـــوای هەمتـــەر وەنـــدە بـــۆ
تـــۆم کـــۆچ وێـــش نـــە خـــاک شـــەندە بـــۆ

ئـــەر چەنـــدْ هەفتـــەیْ عـــومرم مەنـــدە بـــۆ
بـــەڵکم دوری تـــۆ لـــێم نەســـەندە بـــۆ

‹ هۆبەو ئەشقی ›

قـــاپو دودەری دیـــدەی بــیٚ نـــەوای　　جە وێنەی شۆخیتٚ نەدێـەبێش ئـاوای
وێنەو خـەیاڵیت گـرتش نـە بـاوەش　　بە لایـە لایـە ، لاونـاش وەش وەش
وەرمو شەوانەی و واردەو رۆوانـەیش　　بی بـە لاونـاو وەیـوەی نـۆ یانـەیش
بیٚ خۆف جە تانەی هەر کەس و ناکەس　　نیشانش وە تەخت مەردمش[1] ئەنقـەس
ئۆســاکەی خـــەیاڵ کیمیـا ســازتٚ　　دا وە هەم ئەساس یانەی بیٚ نـازتٚ
ئەنجامـــە و کڵـــۆم ، چفـــت و لاشـــیپان　　شەنەش وە هەمدا ، مـەردش ، ورد و هـان
هونـاوەی دوری و گـەردی فیراقـتٚ　　کەرد وە سـەرمایەی هـەوار تاقـتٚ
حـــەوز و تـــەلاریٚ پاســـینە ســـازا　　کراویەدۆڵـــــە حەســـــرەتش وازا
رازنـــا هۆبـــەو عەشـــقو جـــوانی　　نـــازش نازارتـــەر جـــە کۆســـالاَنی

---

١ . نامەکیٚ کاکە فەیسەڵی فاروقی (استعارە)
٢ . کناچڵیٚ چەمی ، مەردمو چەمی ، مەردومەک . گلەینە

‹ هوٚبەو عومری ›

عومریٚ وێم بیٚ ویٚ ، ویٚ تـوٚ کـەردەبیٚ
پـەنجا بـە پەنجـەی عیبـرەت گـلاٚوی
ویـــرم کــــەردەوە دێـــرەن درەنگـــەن
دەم بنیـەو نـە ئـاو بـیٚ وێنـەی سـەراو
بـەلٚ بـە سەرمەسـی هەناسـەو دوٚسـی
خـــەیلیٚ یـــاخی بـــیم یـــارم نەژناســـا
ئیـــسە نوٚبەمـــەن توٚبـــە بـــوٚ توٚبـــە

وێم پەی توٚ بـیٚ تـوٚ سـەدٚ تـوٚ کـەردەبیٚ
پـەنج پـەنج نیـشان دا پـێم پوکـالاٚوی
پەنجـەی دمـایین دەرفـەتش تەنگـەن
هیچ نەوون وە تەنگ نە ئەتلٚەس نە جاٚو
کەرونـە مێمـان رەگ ، پێـشە و پوٚسـێ
بەخ بـەخ جـە مـەیلش هـەر نەتەواسـا
جـە هـــەواری یـــار نـــەوارۆ هوٚبـــە

---

١ . پەنج روٚی ئەوەمەنەی عومری
٢ . خام ، پارچەی پەمەیی چەرمە

‹ هەوارو ئاخی›

دوکڵەرێـــسەکیٚو هـــەوارو ئـــاخی ... بـا بـاڵاو بـاخی کـەروٚ قـەڵاخی
بوڵبـــوڵی یـــارش هەناســـەو هیـــوای ... بـەریٚ بـسپاروٚ بـە گوڵـو ژیـوای
سەدٚ داخ و سەدٚ دەرد کەلارو تاسـەی ... بێگانەن چەنی تەیمانـەو واسـەی

‹ یارو ئەمینی ›

گوڵ کۆ بە کۆ بارو جە کۆ ، پێشکەش بە تۆ ئـەی نـازەنین
با گوڵستان هەر دەم جە نـۆ ، ئاشـوفتە بـۆ ئـەی نـازەنین

خونچەی هیلال بە خەندەوە ، ئەنگوسـی لێـوش کەنـدەوە
مـاچۆ بـە ئیمـای رەنـدەوە ؛ ئـادەی وەرۆ ، ئـەی نـازەنین

ئەستونی خەمنامە ئەگەر ، وازش مەکـەرد لێـوی شـەکەر
ئەستون هەر ئەو ئەستون برا ! زیندەش کەرۆ ئەی نازەنین

تۆنی ئەمین ... تۆنی ئـەمین ، تـۆنی ئـەمین ئـەی نـازەنین
تا کەی ئەمانەت وەردە دین ، هیممەت جە نۆ ئەی نازەنین

رۆڵەی سەلاحی شێرەنی ، تا کـەی ئەسـیری دێرەنـی ؟
ئـا هەڵمـەتێ خـۆ فێرەنـی ، باکـتێ نـەبۆ ئـەی نـازەنین

جابانـــەنی ... جابانـــەنی ، تـــاوی گەشـــی تابانـــەنی
تۆ چـون سـەلاح ئامانـەنی ، ویـرێ کـەرۆ ئـەی نـازەنین

واتەی وەسێن ... واتەی وەسێن ، شمشێر و چەک دژمەن نە رێن
ئـەفغان و قودسـی ماتـەمین ، مەنـدەن چـەمۆ ئـەی نـازەنین

مزگی نەبۆ ، تۆ کامـەنی ؛ میحـراب نـەبۆ ، وێـتێ دامـەنی
تاکـەی ئەسـیری نامـەنی ، سـا دەی وەرۆ ئـەی نـازەنین

قورئانەکەت ... قورئانەکەت ؛ سوننەت ، نگینی نامەکـەت
تا سەر بـەرە بـەر نامەکـەت ، مـوٚرە وەروٚ ئـەی نـازەنین

عەتری نەبی ، عەتری نەبی ، هـا هـوٚرمژە دربـەس نـەبی
ئـازادە بـی ... ئـازادە بـی ، بـەو رەهبـەروٚ ئـەی نـازەنین

نوری حەقەن ، شەوقش رەقەن ؛ سەیرش کەرە چون دەق دەقەن
کوفریچ دەرونش شـەق شـەقەن ، وینـوٚتێ بـەیوٚ ئـەی نـازەنین

جا لاوەرە قینتێ جە دڵ ، شەیتان بە خەم وێش دوٚ نە گـڵ
کافر چەمش شوٚروٚ بە کڵ ؛ پەی گوٚڵ تـوٚ ، ئـەی نـازەنین

ئەی موستەفا ... ئەی موستەفا ، ئەی لابەری ئیش و جەفا
ئەی موقتەدای بەزمی سـەفا ، لایـێ کـەروٚ ئـەی نـازەنین

ئادەی عەزیزانی وەتەن ، گێردێ نە کەف هەم[1] روٚح و تەن
کەردێ فیدا ، تەن ، بەن وە بەن ؛ یاودێوە روٚ ئەی نازەنین

هاوارمـــەن ... هاوارمـــەن ، هـــاواری[2] زاری زارمـــەن
مەنـسورو داری دارمـەن ، واچـو بـە روٚ ئـەی نـازەنین

١. وەرەتاو – روٚجیار
٢. روٚنە مواچو – بێ پەردە

‹ یانێ ڕاس بۆ ؟! ›

ماچـــان وەهـــارەن وەرزو ئـــازادێ
خاک و گیا و دار مەخوان بە شادێ
وەحـــشیان کـــۆ زەنجیـــر نـــەدارٚان
نـەی وەرزە دایـم وەشـی مـەویاران
بوڵبـولان چـەنی گـوڵان مەنیـشان
هیچکۆ جە هیجران هیچ نیەن نیشان
بەڵام گـەلی کـورد وێـڵ و ئـاوارەن
ئـازای وەڵاتـش فـەتار فـەتارەن
هوناو زامش چـون سـەیل جاریـەن
گیـــرودەی زامـــی نادیاریـــەن

‹ یۆسف نیشانیٚ ›

شـەویٚ وەختـیٚ هەسـاریٚ مـەگرەوانیٚ
بـە لای لای دیدەکـەو تـۆ مەسـرەوانیٚ

سەحەر گۆراڵـەکیٚ تـەنگو هەسارگای
بـە پژمـەو نۆهەناسـەیتٚ بەرمـەدانیٚ

وەر و مانگـە گمـو سـاراو نـەزانی
مەگـەر دانامـە نامـەتٚ بەرکـەرانیٚ

سەر و گیانم گمیٚ بـان بـا نـەمانان
ئەگـەر ئیمـان بـە ئەشـقتٚ نـاوەرانیٚ

زەمین و ئاسـمان تەنگـە بـەرێوەن
هــەڵۆ زادیٚ ، نــە مــرداریٚ وەرانــیٚ

رژ و درک و ترامەن گەورە ژیـوای
مەگــەر یۆســف نیــشانیٚ بویــەرانیٚ

‹ یەک وە یەک ›

پایزەی هیجران وێش نماناوە فەڵەک پەی دوری مۆرەش شاناوە
قافڵەکەی شادێی بار بەندێش کەردەن تازە وەیو خەم ، وێش رازناوە
چ گوڵ چ سونبوڵ چ گۆراڵەی گەش دەفتەری مەینەتێ وێشان واناوە
ژەرەژان بە سۆز ناڵەی سەحەری سۆ دان وە دەرون دڵی زاناوە
کۆتران خەمین بە کۆکۆ و زاری لوای سەر مەران بە سەدێ هاناوە
فەقیران وێنەی مەلانی بێ دەس نیشتەن نە کەلار بێ سەر پەناوە
چێنەن یەکێوە چەن یەک بەرابەر بێ زوان لایێ ، فەقیر جەو لاوە
گەڵا نیشت وە باڵ ، سەوزە کۆچش کەرد نەمەندێن شۆنێ جە گوڵی شاوە
بوڵبول چەن مەلان لوان وە سەفەر ژەرەژان کەڵان بە گرد وەفاوە
وەرواوان تافان ، قەڵوەزان هاژە چەنی دەروەندان ساحیو سەفاوە
هیچ کام نەمەندێ بە حاڵ وێشان بەو گۆنای شیرین ئاڵ و واڵاوە
بەڵام نالاعار بە بێ دڵتەنگی پەرێ راحەتی قوڵش مالاوە
دەورە مێمانی بادە نۆشانەن تا واچان وەهار ئاما جە لاوە
بدێە کاینات گرد نە یەک بارەن مەگەر دەوڵەمەند مەندێن جە لاوە

بەشو شیعرێ
تازێ

(ئێش)

ئێش گلاراوەش بۆ
چەمش بێشۆ
دەردە
دەردەی بێ دەرمانە گێرۆ
خوڵ و خاکەنە تلیۆ
بولاوە پیمۆ
یاو
بسوچۆ
کوڵ و بارو گڵپەی تا مەنەی کێشۆ
بێ تاقەتی
تاقەتش بریۆ
هەتا مەردەی تاسەو تاقەتیش نەمێریۆ
وشکەو دەمی
بە ئاواتو تەرمی بمرۆ
بێ وەقرەیی
با هەر بێ وەقرە بۆ
تا وەرمو وەرمی بەرشۆ
زوخ
گومەو زوخاویەنە بخنیکیۆ
روخانەو زامیەنە سەرە هور دۆ
لاوەو غەریویەنە کز کز
بتکۆ

تەنیایی

تەنیا وێش بە دڵی ڕێش ، پا لەنگ ، دەس کۆچ و
سەرتاپا شێویا ، ساراو بێ کەسیەنە
ویڵ بو

و...
جا گوڵو ژیوای
پاڵو یانەو مەنەیەنە
چوزە هۆردۆ
تا بدێیو و تا بینۆ
وەڵات بو
بێ ئێش
بێ دەرد
بێ یاو
بە وەقرە
دەم تەڕ
کۆگاو یاران و
لیپا و لیپو زەماوندەو
هاو ماڵان
پەی وەش مەنەی و
پەی هەر مەنەی

***

‹چەمێو ژیوای›

وەختیْ تەمە
باوشی مەکەرۆ شاریەرە
تروکەو چەمانەن و
ترپەو دڵی دیارەن
ئیتر هیچ

وەختیْ شەوە
سەرپوشش دا سەرەو شاریەرە
هەمتەر
تروکەن و زاقەچەمان

بەڵی
دیارەن
چەمیْ هاگاداریْ ؛ هۆشیاریْ ژیوایەنیْ

***

‹ دەربەندیخان ›

تک تک ، ونەو دڵو شاهۆی
تاشی رەقی سەردش بڕی
دۆڵی چڕی ... ! ؟
گڵوەی وشکەو چنور و لۆی
بینە و برایی شمشاڵەکان
چیقەو چێڵی و قاسپەو بەقی
بی چەمەری گێڵو خەمی
یانیٚ

چێمە هوناو و چەم
پەی تۆ برا
دەربەندیخان

***

١ . ئیشارە بە واتەو مەولانای بەڵخی :

‹ هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش ›

‹ شاعیر ›

شاعیری تینوی ئازادی
شاعیری تامەزرۆی سەربەستی
خنکاوی دەریای خەمی هەژار
هەرگیزا و هەرگیز
لێوی لە هیچ ماچێ نزیک ناکاتەوە
لە هیچ لێوێک ئاوڕ ناداتەوە
مەگەر لالەی سوری ئەوین
مەگەر خاکی ئازاد کراو
مەگەر رەنجی بە با دراو
مەگەر ... خەندەی گەشی هەژار

***

« فەڵەکە »

دیانێ دەور و بەرمەرە
وردۆ بیان
وەش وەش دیان
هەرد و بەرد و دار و دەوەن
دەم بە شیوەن
چەمەرانێ خەمیم وانێ

*

هیتیارەکەو مەردەی ورد ورد
کێڵگەکەو – ئاواتو دڵی هیتە کەرێ
گوڵی شوخم
تالاَن بەرێ
ئا..خ ... دا..خ ... فەریادْ ... هاوار
موفتی ، تەبیب ، مڵلاَ ، خەتیب
داخم ...
داخم مامۆساکەو مەرگی
گەرەکش نەووْ
بە فەڵەکە
پەردەی رەشو بێ خەوەری
سەرو چەمانو شاگردە تەمەڵەکانشۆ
لاوەرۆ
یانی نواچۆ :
ئیتر
وەسێن
چەمێ کەرۆ !؟+

‹ وراویٚ ›

ئاخ ورکەو دڵو دانەکانم وەنی بیاوە
یا سروەو ئاواتو چوزەکان
دەسش ئاوەردیبیا سەرەو زانایيمەرە

کاشکای سەوزەو ئارەزو گۆپکەکان
چەمەو چراوەو دیدٚەیمەنە رەنگەش دای بیاوە

خۆزگە هەورو پەلەقاژیٚ نەوتوڵەکان
بەونو ئەنەیاواییم تەر[1] کەرۆ
وە هۆرپرکیٚ شەوقو گەلاٚکان
ئاشقانە لەقە شێلو دڵیم کەرۆ

ئاخ ... خەمو رەنجو لەقەکانم ئەژناسای بیا

وە
ئاخر خۆزگە
کەشکای باری توەنینو بناقۆرتیٚ و
پەژارەو شەوەو دوری ریشەیم مسای[2]بیا

جا گرد پێوە
وێم و دانە و چوزە و گۆپکە و توڵە و لەق و بناقۆرتە
لوای بیایمیٚ پێشوازو خونچەو مەنەی[3]

١ . بایەر ؛ زەمینی بایەر / زمین بایر متصل به زمین کشاورزی
٢ . ئەژنەویبیا

‹وێم و میرزاو پاوەی›

شەماڵ
به شەوماڵ
لیێ دوڵ و لاپاڵ
روش و خڕ و تاش
کەمەرە و کەمەر
ها ... ئینه سەریاڵەن

بدیه
ئەها ،
ئەها ... لوتەو توەنه چەرمێوه
به چەمێ هەڵوی
چنگوڵێ داڵی

هەر پــەی تــو ئامــان ئــاوەردەی هــەواڵ

یه هەر رەسمی تــون فــدات بــام شــەماڵ

زەنگو قافڵەو ژیوای
رمەو پاو پیاوەتی کوکەن کەران
هورپڕکێ هەڵیزێ و
شنەو هەناسەو کوردە ژەنی

شیـریـــن ئـەرمـــەن خـزمەتــکارشەن

لـەیـلـــی عـامـــری شـەرمـــەسارشەن

ئاهـــو خـەجاڵـــەتڎ نیـگـــای نـــازشەن

تـــوتی حەســـرەتمەندڎ ڕێـــزەی رازشـــەن

جـــەکۆی بێـــستون فـــەرهادڎ شـــەردەوە

نـــیم نیگـــاش مـــەجنون دا وە هـــەردەوە

پرتەو چراوەو دڵی و گیانی
فرتەو دڵو ڕۆڵەی ئاورا و راسی
گیرو کەمی
وردو خاسی
چەمێوە هۆر مەتەکنۆ

ئەســـەموڵ پێـــشکەش نـــیم نیگـــای دیـــدڎەت

ئەســـفەهان ئـــەبرۆی قەڵـــەم کەشـــیدڎەت

خەمین لایوەو
دڵتەنگ نیگایوە
لەنجەو چناری
قرخەو زڵمو کولەی

سۆتەی تاشای هەژاری

خشەو گەڵا خەزانی و
شیوەنو وەهاری
هۆ ... ئازیز
ئانە ئۆغر
بـۆ مەشـۆ وە چـەم وێـت مـەدەر ئـازار

چەمەن بێ سەیرەن تـا چـەم کـەرۆ کـار

ئـەر مـەیلت چـەم بـۆ نـەو نـەمامی نـۆ

چەم خۆ قات نیەن پـەی سـەیرانگەو تـۆ

***

‹ هەناسەی نەی ›

هەناسەی پڕ لە تاسەی نەی
وەلی ئاسا
لە هاورازی جنونی
سەری دایە پەنای ئەو شاخە شەم سایە
بەڵێ نەیزانی بۆ دایم
لە بۆ لالەی ژیانی سوری دڵسۆزی
چقڵ
کۆیە و
چەمەن
کایە !

***

بەشی حەوتەم

شیعری تەکبەیتی و دووبەیتی

زانـــایی ، ئـــازیز ! هـــەوای تـــۆ دارۆ
پیاوەتی ، بێ تـــۆ چـــون تاقـــەت بـــارۆ
دینداری بێ دەنگ ، قورئـان چەمـــەران
کـــێ سـوب هەناســەش وە بـادێ بـسپارۆ

***

ئـــازیز ! پەپولـــە چـــۆن تاقـــەتێ بـــارۆ
نە پەر ، بەڵ گیانش وە ئـار نەسـپارۆ
بزوســـــــکێوەتێ دا پەپولــــــەو وەری
جـــە رێـــزەو بـــاڵیش ژیـــوای مـــەوارۆ

***

چەنی بێ شەرتان ، شەرت و شۆن بێ شۆن[1]
کەسی پەی ناکەس ، چەم ئێنەی وە سـۆن
نامـــەردی بـــازە پـــەرێ نامـــەردان
چەن مەردان مەردی ، ئەگەر بۆشان شۆن[2]

***

منـیچ کـوچی وێـم مـەوینو وە چـەم
بـا چـێـخ و دوارم بپێچـو وە هـەم
هەی کەرو وە شۆن کـوچی یـاران دا
نـــەمانو تـــەنیا جـــە هـــەواران دا

خودا سا هەرکەس بەندەی فیراقـەن
پـەی دیـداری یـار تاقـەتش تاقـەن
بیـاونیش وە دۆس جـە یانـەو شـادی
بویـــارۆ دەمـــێ نەســـای ئـــازادی

***

---

۱ . بێ جا

۲ . وجود جا

وەهــار ، ترێــشقەو گرمــەو گــرەوای
هــامن پروســیاو تاویــا تــۆ بێــشی

پــاییز هەناســەو دوریــش وەر داوە
زم راو وەهــاریش نــاوا تــۆ بێــشی

***

شــەوێ عــەزیزەن ، دڵتــەنگی بــازە
رەوان نــە قەفــەس بــی پــەرە وازە

مەرگتێ حەسرەت بــۆ ، ئــەی نائومێــدێ
گوڵــو ئــاواتی کــەرد چــوزەی تــازە

***

شەوێ خۆشە ، پەپولە ! شەم مەرەنجێنــە
شەمی شیرین ئــە تــۆش یــارت بلاوێنــە

برای شاعر لە سەر لوتکەی ئومێدی گەل
بــە شمــشاڵی چریکــەت خــەم بتاســێنە

***

هــا دێــوو شــەوێ هــەم بــی ئــاوارە
دەجــاڵو زوڵمــی دریــا قــەفارە

چــون بــۆ هەناســەو نازەنینەکــەیم
پــاش نیــا نــە بــاخ بــە لەنجــە و لارە

***

تــا چــەمم گــل دا تۆبێــشی ئــازیز
هــیچ نــەبێ هــەر لا ، تۆبێــشی ئــازیز

گێڵان پەی چێوەی ، کەسەی یارم بــۆ
یــۆ وێــش نمانــا ، تۆبێــشی ئــازیز

***

چەم پایش نەمەنیٚ هەر نامـەی ئـازیز
فـــاتحێش وەنـــیٚ هـــەر نامـــەی ئـــازیز

چێشم کەردەبیٚ بـیٚ مـەیلتٚ کـەردان
سـەدٚ گـوڵێم شـەنیٚ هـەر نامـەی ئـازیز

***

لاله وەرمـاڵۆس نـە سـایەی کەمـەر
چەمەرای نەسیم ، سەر بـارۆ وە بـەر

تا بـە هەناسـەش بـشانۆش دەم دەم
برفـانۆ نـە دڵ خــەم و تـەم و هـەم

***

شەوان شەونم بە شـۆر و شـۆخی شـازی
شەمەو شـامو شـەمامەی وەش مـەگرنۆ

هەتا وەش وەش وەری شانۆ وە دیـدەش
پەپولـــەو پۆپەکـــەو ژیـــوای بفرنـــۆ

***

بـــەڵ دڵـــو خـــەمی پـــارە بـــۆ
تـــا رۆ مەحـــشەری هـــەر ئـــاوارە بـــۆ

چەنیش ئامان دڵ ، بەی یانـەو گـوڵی
دەک دڵش بێـشۆ بـە مـەوداو چڵـی

***

لاله سور ، نەرگس سپی ، سـەوزە شـین
بـە بـزەی خـۆری بـەیان پـیٚ کـەنین

سـروە مەسـتانە فـرِی هـۆزە و هـۆز
کـــوردی ئـــازادە نـــەورۆزت پیـــرۆز

***

پـــاوە ولیەنـــەو هـــەورامان چەمـــەن ئیدْ ئارامی دڵ ، ئەو سۆمای چەمـەن
باخ و کۆسار و هۆبـەش بـیْ گـەردەن وێنـەو دەگـانش نـە ئاڵـەم کەمـەن

***

نـــەوەدْ و نـــۆ پیـــر نـــە هەورامانـــەن یـــانی هـــەورامان یانـــەی ئامانـــەن
هـــەر کەســیْ چـــەنی پـــاوەی ســـتێزا نە حەسرەت ماشە ، سەر پەنجـەش ڕێـزا

***

کە چـاوی مەیفرۆشـی تـۆ وە دەر کـەوت نە من کەوتم کە هۆشیاریم لە سەر کەوت
مـــەڵێ پیـــرە ئـــەنامی سوســـت و بـــیْ هێـــز کە دڵ مەس بو ، دەس و پیْ بیْ ئەسەر کەوت

***

هـــەوارو دڵـــی شـــەوقش خێـــزاوە دانـــەی مـــرواری نـــە چـــەم ڕێـــزاوە
ئـــاخر بولبوڵـــو گـــوڵزارو ئەشـــقی ئـــارۆ خونچـــەیێش نـــە بـــاخ بێـــزاوە

***

بـا خونچـەو دڵـی دەم دۆوە سـەحەر گـولاوش پاشـۆ وە هـەرد و کەمـەر
چـــون بـــۆ هەناســـەو نازەنینەکـــەیم گەردەلولـشەن جـە تـەنورەی سـەر

***

ئـازیز مرخوانـەو مـەردی تـوٚ بێنـی وەرو تاویـــاو ســـەردی تـــوٚ بێنـــی
وەختـی کولکوانـەو ئومیـدێم مـەریا زانـــام کەمانـــەو دەردی تـــوٚ بێنـــی

***

شاهو زەنگـوٚڵێش گرتـیٚ نـە بـاوەش ئاتـەژگا مـەلول پـەی کـوٚچ کـاوەش
کوٚڵـە و کوٚیمـەکاڵ گوٚناشـان کـاڵان پەرسـا پەرسـایەن کـوٚن لاوەلاوەش

***

٢

ئـازیز مرخوانـەو مـەردی تـوٚ بێنـی وەرو تاویـــاو ســـەردی تـــوٚ بێنـــی
وەختـی کولکوانـەو ئومیـدێم مـەریا زانـــام کەمانـــەو دەردی تـــوٚ بێنـــی

***

١. لایە لایە

٢. نگین

٢. ئیشارە بە کەمانەو خەرکەمانی کە پەی مێرِیای بە کارش بەرێنیٚ و مەوەران

بـــا شـــۆرۆ واران دیمـــیۆ وەڵاتـــی

بـــەڵکو نـــەمانۆ شـــەوەو نـــەهاتی

***

هەر وەکو ناویٚ لە ڕێوی چاوەڕیٚ ی شێری بکـەی

قەت مەزانە شێر ڕۆژیٚ ریٚ ڕەوی ڕێوی بکات

***

هـــەرگیز نـــەزانام دەرد بـــە کـــیٚ واچـــون

چـــەنی ، چـــەنی ئـــێش هـــەنیٚ بـــساچون

***

خـــەم چـــون باڵـــداریٚ شـــی وە هـــەوای دڵ

را دور و ســـــەختەن نەشـــــی وە غافـــــڵ

***

ئـــەر شـــەوبۆ وە شـــەو تـــەنیا مـــەدۆ بـــۆ

ئـــەو گۆراڵـــەی شـــۆخ ، دایـــم مـــەدۆ بـــۆ

***

خونچـــەی نامەکـــەت دڵـــی ئـــەلاوان

وەک بـــزەی لێـــوی کۆرپـــەی بـــێ تـــاوان

***

دنیـــــا هەتیمچـــــەن هەتیمچـــــە وازۆ

چـــەنی دڵـــسوزی چـــەنی مەســـازۆ !؟

***

کاک یۆسف

چەکە لامۆ چنێ

وەشەویسێ

ماموستا ملا قادر قادری (امام جمعه شهرستان پاوه) :

۱ - اولین بار در ۸ آبان ۱۳۵۷ در پشت سراب هولی با آقای رسول آبادی آشنا شدم ، زمانی که گروهی مهاجم بهمراه نماینده وقت پاوه "سالار جاف" به پاوه آمده و در حمایت از نظام شاهنشاهی شعار میدادند و در برابر مردم پاوه که علی رغم مهاجمین ، شهر را ترک کرده بودند شروع به تیر اندازی نموده و جمعی را شهید و جمعی را زخمی نمودند ، یکی از جوانان که جسد خون آلودش به زمین افتاده بود "شهید محمدصالح هشدار" بود که همسایه آقای رسول آبادی نیز بود ، آقای رسول آبادی روی جسد شهید هشدار ایستاد و داد میزد : غیرت کجاست ؟ سپس پیشاپیش جمعی از جوانان به راه افتاده و از طریق مسیر سراب هولی خود را به میدان مولوی رساندیند و همراه جمع حاضر که ایشان در صف اول آنان بود در میدان مولوی جلوی مهاجمین را گرفته و در حالی که گروه مهاجم مشغول گفتن جاوید شاه بودند و قصد خروج از پاوه را داشتند ، چنان ضربه ای فراموش نشدنی را به مهاجمین وارد کردند که برای همیشه ی تاریخ درس و عبرت شد .

۲ – زمستان ۱۳۵۸ بنا به دعوت مدرسه قرآن سنندج همراه جمعی از روحانیون مدرسه قرآن پاوه به سنندج رفتیم و ۳ شبانه روز در تحصن مسجد جامع سنندج که به دعوت مدرسه قرآن سنندج علیه احزاب چپ و کمونیستها که بر اکثر شهر سنندج سلطه داشتند و برای مسلمانان ایجاد مزاحمت میکردند شرکت کردیم ، یک شب به جهت دیدار یکی از بزرگان سنندج از مسجد جامع خارج شدیم ، آقای رسول آبادی هوشیارانه و متواضعانه ما را همراهی کرد و اظهار داشت : احساس کردم همراه شما باشم چون امنیت سنندج متزلزل است و حفظ جان شما را بر خود لازم میدانم .

۳ – در سال ۱۳۷۵ در لحظه درگیری در روانسر و موقعیت خاص پیش آمده برای اورامانات در اثر فوت ماموستا ملا محمد ربیعی (ره) ، زمانی که در منزل استاد نقشبندی با علما و بزرگان روانسر و جوانرود نشستی در خصوص آرام کردن شهر داشتیم ، آقای رسول آبادی با احساس مسئولیت خاص در حالی که خیلی ناراحت بود به ما ملحق شد و خیلی عصبانی بود و برای اوضاع به وجود آمده گریه

میکرد و متاسفانه بعدها نسبت به حضور وی در روانسر سعایت و دوستانی با وی کم لطفی کردند .

۴ – مرحوم رسول آبادی در کنگره های مختلف از جمله مولوی کرد در سقز و مشاهیر کرد و هورامان شناسی در سنندج و مشاهیر هورامان در پاوه و تجلیل از ماموستا خضر رواری در روار و در دهها مراسم دیگر در پاوه و شهرهای دیگر حضور فعال و شاخص داشت و در ماههای رمضان در مراسمات مختلف حاضر میشد و در مجالس ترحیم و فاتحه و تجلیل از افراد در مساجد مختلف شرکت میکرد ، یا قاری بود یا مجری و یا شعر میخواند و یا خود هیئت برگزار کننده مراسمات بود .

به طور مثال در یکی از لیالی قدر رمضان ۷۸ در مسجد قبا حاضر شد و حدود ۲۰ دقیقه در خصوص اوضاع اجتماعی شهر و وضعیت جوانان صحبت کرد و مقداری صحبت ایشان انتقادی بود و در آخر به ایشان گفتم مطالب شما همه صحیح و منطبق با واقع بود ولی قبول آنها خیلی مشکل است .

خلاصه اینکه مرحوم رسول آبادی مردی با غیرت بود و زبانی صریح داشت و دلسوز دین و علاقمند به وطن و مخلص مردم و به اسلام ، قرآن ، ادبیات ، فولکلور کردی و آداب و رسوم پسند هورامان علاقمند و عشق میورزید . خداوند قرین رحمتش فرماید .

بهرام ولدبیگی (از طرف انستیتوی فرهنگی کردستان – تهران) :

هێشتا خەمی کۆچی دوایی ‹ روخزادی ›مان بەرێ نەکردبوو و زامی ئەو کۆچە سارێژ نەببوو ، زامێکی تر خەممانی تازە کردەوە و هەواڵی کۆچی دوایی هاورێیەکی دیکەمان پێ گەیشت . هاورێیەکی بە ئەمەگ ، کە هەر کات سەردانی ئەنستیتۆی فەرهەنگی دەکرد و لە ئاوات و خۆزگەکانی گەلەکەی ئەدوا ؛ ئەو گەلەی کە هێشتا لە مافی خوێندن بە زمانی خۆی بێ بەشە .

کۆچی دوایی بەرێز ‹ یۆسف رەسووڵ ئابادی › نە وەک بۆ ئێمە وەک ‹ کۆری زانستی زمانی کوردی › بەڵکوو بۆ کۆمەڵەی فەرهەنگی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان بە تایبەت لە ناوچەکانی هەورامان و کرماشان خەسارێکی گەورە و

ماموستا ملا مؤمن نوری :

خودا چەنەوەش بیە کاک یۆسفی رەسوڵ ئابادی کێ بیەن؟

شەیداو بارەگاو خودای گەورەی ، هامرازو شەوو رو کەشە بەرزەکاو هۆرامانی و شاهۆی ، پاڵەوانو زەین و ویری تازەی ، مەلەوانو دەریاو بێ بنو قسە وەشی ، شورە سوارو ساراو نوکتە زانی ، ویرش جە گوڵزارو مۆچیاریەنە گوڵێوە هەمیشە وەهار ، حەق واچ و حەق پەرەست و تێژ زەین و خودا پەرەست ، زوانش شمشێری هەمیشە تێژ ، قەڵەمەش تیرێوە سەر نەکەرەو وەش پێکە ، پاڵەوانو شاعرا دەورەو وێش جە هەورامانەنە ، ئاگا بە تەمامو وردەکاری ئەدیبا و قەڵەم بە دەسا ، مەلەوانی نەمانیا جە دەریاو دەرس واتەی‌و باسو زانایەنە ، رازدارو گردو قوتابیەکاش جە حاڵو هەورامانیەنە ، نەمانیا جە مەیدانو مۆچیاریەنە ، مامۆسای نەمانیاو وەش سەلیقەو زوانی هەورامی و کوردی .

رۆحش بە بەهەشتو خودای شاد بۆ

ماموستا ملا اکرم سابقی :

ئەووەڵ : کاک یۆسف هیچ مەقتەعێوە جە زندەگیش خاڵی جە عباداتی ، خاڵی جە نما و تاعەتی ، خاڵی جە رودو قورئان و زکری نەویەن و بە دەنگو زوڵاڵو وێش هەمیشە تەسکینو دڵان دێ بە قورئان وەنەی و دووەم : ئحترام بە والدەینی و مەخسوسەن هەر وەختەی زکرو بابەیش کەرێ کە چهرێوە فەرهەنگی ئی مەنتەقەیە بیەن ، تەلیعە دارو فەرهەنگو ئی شارەیە بیەن ، فرە بە ئحترامو نامێش بەرێ .

گوڵەی بێشی شنەی بەردی عەزیزم گوڵەی بێشی ؛ هورش چنیەی عەزیزم!

مؤمن یزدانبخش :

مرحوم یوسف رسول آبادی ادیبی وارسته ، شاعری توانا و دبیری دلسوز و مهربان ، خوش سیرت ، خوش رو ، با عزت و پاکدامن بود و ظاهری همیشه آراسته داشت .

سینه اش خزینه ی لغات فارسی ، کردی بخصوص اورامی بود ، شخصی آگاه و حاضر جواب بود و به بیشتر علوم روز آگاهی داشت .

در بحر ادبیات شناگری زبردست ، ماهر و توانا بود .
به وطن ، اسلام ، ادبیات کردی و خانواده اش عشق میورزید .
اوزان و آهنگ ها را به کلی میشناخت و با صدای دلنشینش دلها را همیشه آرام میساخت
قاری قرآن بود و به طور کلی در قبال جامعه بسیار متعهد بود .
روحش شاد و یادش گرامی باد .

باقی شفیعی (سەیادْ) :

بە راسی نویسەو ئەژناسەی ئوستادی گەورەو بەرزو ولاٚتەکەیمان کارێوە راحەت و ئاسان نیەن . تەنیا مەتاوو واچونە ئاخ پەی دنیای بیْ وەفای وە داخەکێم پەی بیْ فجەیی مەرگی ،

پەی کوٚچو پیا گەوریْو خاسەکان کە ژیان و ژیوەیشان کولْ دەرسو ئەخلاقی و دەرسو ئنسانیەتی و دەرسو دلْ پاکی و دەرسو دینداریەن .

گەورە پیاو دیاری و مەردم دوٚس جە پانەو بەحرو دەریاو فەرهەنگ و ئەدەب و هونەری فارسی و کوردی کە ژیانش و کەلامش و رەفتار و کردارش و حەتتا کوٚچیچش تەمام و کەمالْ موٚچیاری و نمونەن پەی ئەژناسەو پیاو فەرهەنگی و فەرهەنگ دوٚسی .

فەقەت مەتاوم بواچم کوٚچو ئی ئنسانە گەورانە ، داخەش نیا سەرو دلْو عالەمێوە .

محمد رشید امینی :

ئەگەر هاتو بمانەوێت بە شێوەیکی تێرو تەسەل لە سەر کەسایەتێکی وەک خوا لیْ خوش بوو کاک یوسفی رەسولْ ئابادی بدوێن ، ئەوا پێویستی بە کاتوو ساتێکی زیاتر لەم شوێنەی هەیە ، بەراستی زوٚر ئەستەمە باسی کەسایەتێکی ئاوا لە چەند دێرێکا بنوسرێت ، لە بەر ئەوەی هەر کام بە گوێرەی خوٚمان و وەک کوردێکی دلْسوٚز لە هەر کویْ هەبین خوٚمان بە قەرزاری دەزانین ، بوٚ ئەوەی خوا لیْ خوش بوو کەسایەتێکی تایبەت بە خوٚی هەبوو ، لە بواری فەرهەنگی و ئەدەبی دا ماموستایەکی دلْسوٚزو تێکوٚشەرێکی کەم وێنە بوو ، لە بواری خوٚشەویستی ولاٚتو سیلەتەکەی دا

دڵۆداوو سەودا سەرێکی راستەقینە بوو ، لە بواری ئاینی دا خاوەن باوەروو ماندوو نەناس بوو ، لە بواری کۆمەڵایەتیدا خەم خۆرو لایەنگری هەژاران‌و کەم دەسان بو ، ئەوەش تەنها بۆ چوونی من نییە بە شەهادەتی ئەوکەسانەی چە لە سەرگڵکۆیو چە لە مزگەوتو کاتی کۆچی دوایی‌دا لە سەر کەسایەتی خوا لیٚ خۆش بوو دواون بە تێکرا ئەوەیان راگەیاندوە .

بەس ئێمەش بە گوێرەی ئەوەی کە ماوەیەکی درێژ خایەن وەک دوو هاورێی فەرهەنگ و ئەدەبی نەتەوەیی ، ئەتوانم ددان بەوەی دابنێم کە خوا لیٚ خوش بوو کاک یۆسف ئەدیبێکی پایە بەرز و خاوەن سەبک و نوسەرێکی بە دەسەڵات بووە لە ئەدەبیاتی کوردی بە تایبەت لە ئەدەبی هەورامی دا ، ئەگەر بە وردی سەیری ئەم تەنها دێرەی بکەین بە جوانی ئەوەمان بۆ دەر ئەکەوێت .

گوڵێوەم دا دەمو وایۆ عەزیزم دڵم کاڵا سەرو مایۆ عەزیزم

من بەش بە حاڵی خۆم لە بواری فەرهەنگی و ئەدەبی دا قەرزاری ئەو کۆچ کردوەم ، پێش ئەوەی لە گەڵ ئەو بەریزەو چەند کەسێکی دڵسۆزی دیکە ، یەکەمین ئەنجومەنی ئەدەبی لە پاوە دانین ، من تەنها خۆم بە شیعرەوە سەرگەرم کردبوو پاش ئەوەی کە بارەها پێکەوە دانیشتنمان هەبوو زانیم کە بواری ئەدەبی تەنها شیعر نیە و دەستمان کردبە نوسینو لێکۆڵینەوە کە بیٚ گومان یەکیٚ لەو کەسانەش کە هاندەرو رێنوێنی دەکردین خوا لیٚ خوش بوو کاک یۆسفی رەسوڵ ئابادی بوو ، بەس ئەگەر بڵێن خۆمان بە قەرزاری دەزانین بیٚ جیٚ نیە .

لە کۆتاییدا هیوادارم شاهیدی ئەو رۆژیٚ بین کە تەواوی ئاسارەکانی کاک یۆسف بکەونە بەر دەستی هەموان تا خاوەن رائیو شارەزاکانی ئەو بوار ددان بەوەدا بنێن کە ئەو خوا لیٚ خۆش بووە چی بوەو چی کردوە ، بە هیوای ئەو رۆژەی و یادی هەر سەوز بیٚ .

نظیف حسام الدینی :

هەر وەختەی کاک یۆسفی بینێنیٚ ئنرژی گێرێنیٚ ، ئەڵبەتە ئەمن چون ئاشقو تەریقەتیەنان وە حەز بە عرفانی مەکەرو مەشیۆ یۆسفی رەسوڵ ئابادیم وەش بسیۆ چون مەقامێوە عرفانیچش بیٚ ؛ وە عەزیزانێوە کە خزمەتو فەرهەنگو ملەتەکەیمان

مەکەران لاو ئەمنوٚ رێزو ئحترامێوە تایوەتیشان هەن و داواو سەرکەوتەیشان پەی مەکەرو .

عبدالکریم فرهادی :

ما انسانها از آسمان نیامده ایم که مثل فرشتگان خدای مهربان پاک و منزه باشیم . فرزندان آدمیم و در کنار ما نفس و شیطان قرار دارند و ما را کم یا زیاد مورد اغوا قرار میدهند ... بگذریم و سخن در این زمینه را پایانی نیست .

مرحوم یوسف رسول آبادی مردی بود صاحب قلم و دارای اندیشه و منش خاص خود ؛ یادش به خیر باد و خدایش او را بیامرزد . سخت است درباره انسانها به قضاوت نشست ، او نیز همچون دیگران دارای محاسن و معایب خاص خود بود ، اما محاسن و نیکی هایش می چربید . مهربان بود ، خوش برخورد بود ، صاحب ذوق بود ، میخواست با همه تا کند ، کینه ی کسی را به دل نداشت ، خادم قومش بود ، در زبان و ادب فارسی و کردی و زبان مادری اش (اورامی) توانا و صاحبنظر بود ، مردی متواضع و دارای سجایای اخلاقی بود.

سید راغب احمدی :

خوشتر آن باشد که سر دلبران گفته آید در حدیث دیگران

یادی از آنکه همواره در یادآوری دیگران یکی از نام آوران میدان بود و به گفته ی پروین صاحب آنهمه گفتار امروز سائل فاتحه و یاسین است .

درباره ی شخصیت فرهنگی و ادبی و اخلاقی مرحوم یوسف رسول آبادی جای بحث و گفتار بسیار است و به قول مولانا این زمان بگذار تا وقت دگر .

اما اشاره وار میتوان به چند مشخصه نظر افکند :

الف) ایشان در عرصه ی ادبیات فارسی و کردی و به ویژه اورامی صاحبنظر و دارای اثر بود .

ب) شعرش آمیزه ای بود از محبت و عشق و درد و تعهد و آرمانگرایی و غم و اندشیه ملی و مردمی . و از همه روشن تر بوی عشق و دلدادگی نسبت به مقام حضرت رسول (ص) بود که اگر درین دنیای مادی و بی روح کمتر خریداری دارد ، در آن دنیای صفا و معنا بکارش آید و او را از هول و ورطه ی قیامت برهاند .

ج) از دغدغه های جدی ایشان پاسداری و احیای زبان هورامی بود و هموراه در هر فرصتی با تمام کوشش از آن دفاع میکرد . مرحوم یوسف زبان هورامی را نه یک گویش و لهجه بلکه آن را زبانی مستقل با دیرینه ای قابل دفاع میدانست و درین راستا با بزرگان و زبان شناسان درگیریهای جدی داشت . و نکته ی مهم اینکه در نثر و پخشان زبان هورامی خود دارای سبک بود . واژه ها و کلمات و ابزارهای قدیمی را با ترکیب ها و قرینه سازی ها چنان به هم می آمیخت که از آنها مضامین نو و تازه میساخت و عمدا با این کار میخواست واژه های هورامی را از فراموشی به صحنه ی زندگی و حرکت بازآورد . خدایش بیامرزد .

دکتر جزاء راهکان :

چندٚە نوکتێ پەی ئەمن جاڵبێ بێنێ :

ئەووەڵ : تەنەووعو ئەفرادێوە کە رو مەراسمو یادٚبودو کاک یۆسفی ئەومیٚو دربارەو ئادٚی قسێشان کەردێ ، ئەفرادێوە کە ئەفکارو ئەندیشێ موختەلفێشان بێنێ وە ئەما گرد جە عەلاقەیشان بە کاک یۆسفی واچێنێ و ئینە نیشان دەهەندەو دەرونێوە وەسیعو ئی فەردەیە بێ و بیەبێ باعسو تەجەموعو ئا ئەفرادیە .

دووەم : ئەفرادی شاعیر وە نویسەندێ کە ئا رو بەحسشان کەرد و جە زەمینەو وێشانو قسێشان هەنە پەی کەردەی ؛ نوقتەو شروعیشان ئەنگیزێوە بیەن کە کاک یۆسفی دەینێ پەنە و حەتتی بەعزێوەشان رشتەی فعلیشان ئەدەبیات نیەن .

سووەم : هەر شارێوە موعەدٚلێوەش هەن و ئی موعەدٚلە مەجموعو نومەراتو ئا شارەینە تەقسیم بر تعدادیش . جار جار فەردێوە حەزف مەوۆ ؛ وێتا مەزاندێ کە موعەدٚلو برەی جە شاران مەجموعەن موعەدٚلێوە عال نیەن یانی بە زۆر میاوۆ حەدو قەبوڵی ؛ ئیسە تەسەوور کەردێ نۆزدێوە یا بیسێوە چەنەش حەزف بۆ ، موعەدٚلەکە کولەن مەی واری ...

و دەلیلەو ناراحەتی جامعەی ناخوداگاه پێسە چێوەین و گردێما دەرک مەکەرم کە موعەدٚلو شاری بە لوەو ئەفرادێوە چندٚە زەربە مەوینۆ وە بە لوەو بەعزەی ئەفرادیچ حەتا مەتاوۆ ئی موعەدٚلە بەی سەر ... و لوەو کاک یۆسفی قەتعەن حەزفو نومرێوە بیسی بێ جە کارنامەو شارو پاوەی ، ئیشەڵڵا زوتەر جە پەیو جوبرانو ئی

نومرەینە و تەرمیمو ئی موعەدڵەیە بێمیٚ نە بە وەسیلەو حەزفو نومرە خراوەکان بەڵکو بە وەسیلەو ئیجادۆ نومرە خاسەکان .

حسن قادری :

مرحوم محمد یوسف رسول آبادی شخصیتی علمی فرهنگی و از چهره های نامی منطقه ی پاوه و اورامانات بودند که عمری را در کسب و انتشار فرهنگ و هنر این دیار سپری کردند .

انسانی وارسته ، متدین و صاحب نظر در امورات سیاسی اجتماعی ، اهل مدارا و تعامل با اقشار مختلف جامعه ، پزوهشگری با نشاط و خوش ذوق بودند .

مرحوم رسول آبادی روشنفکری مسلمان ، اهل اندیشه و قلم ، صاحب آثار گرانبهای شعر و ادب بودند . حضور فعال ایشان در محافل علمی و فرهنگی و ارائه آثار در اکثر سمینارها و همایشها خود گویای وزن علمی و فرهنگی ، سیاسی و اجتماعی آن بزرگوار بود .

ایشان قدرشناس خدمات فرهنگی ، عمرانی و هرگونه توسعه ای در شهرستان پاوه بودند .

اگر کار ارزشمندی در شهرستان انجام میگرفت ، برای تقدیر و تشکر از نهاد مربوطه از دیگران سبقت میگرفت و متولیان را به ادامه کار ریشه ای و اصولی تشویق و کمک میکردند . اهل نقد و انتقاد سازنده بود و چه بسا این روش به کام بعضی ها خوشآیند نبود

از تملق و چاپلوسی بیزار بود و هیچگاه دین و ملیت خود را وسیله ی زر اندوزی و کسب امتیاز از صاحبان قدرت قرار نمیداد .

مرحوم کاک یوسف در برگزاری همایشها و سمینارهای علمی و فرهنگی شهرستان پاوه از جمله همایش گستره ی فرهنگ هورامان ، مشاهیر هورامان و جشنواره آواها و نغمه های هورامی توسط اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی نقش بسزایی داشتند .

روحش شاد و یادش گرامی باد .

معصوم صفیعی :

دوستی گر مایه اش صدق و صفا و راستیست ... فرقت آن راد مرد در جمع یاران کاستیست

ماموستا یوسف داروو سەمەروو باخوو ئەدەبی بیٚ .

رەنگوو واتەکانش جە خمخانەو دلاٚنەنە رەنگەش گرتێبیٚ ، تاموو چێژوو واتەکانش وشە بە وشە تام مەدوٚوە ، کردەوەی ئابوریش تەمامو کەماڵەن ، جە دوٚسیو بەرادەریەنە ساڵوو رەنگ نمەژناسوٚ و جە کولْ چینەینە دوٚسوو برادەرش هەن .

فرەو ساتیش نا خزمەتو خەڵکیەنەو جە حجرەکانەنە . وێش بە سوختە مەزانوٚ ، جە ناحەقی تورەنوو حەز مەکەروٚ رخنەش وەنە گیریوٚ .

جە سەفەرەنە قالْ سوکەنوو جە دیانەتەنە هیقمەن ، جە شیعر و ئەدەبەنە بلیمەتەنوو هەمبانە بورینەو وشەو هەورامیانەن وە جە چەم پوٚرە خشنایەنە پسپوٚرەن .

سەرجەمو باسو ئی پیایە ئینەنە واچوو :

عالمیٚ بەرز و بەرێز ، دوسیٚ پاکوو بیٚ ریا و ماموٚسایوە دڵسوٚز و چالاک بیٚ ... یادٚش نا دڵمانەنە !

محمد ابراهیمی :

در خصوص کدام ویژگی استاد یوسف رسول آبادی باید گفت ؟ کدام وصف او را باید توصیف نمود ؟

صادقانه بگویم این ادیب مجاهد در یک کلام عاشق بود ، عاشق خدا ، عاشق خلق خدا و عاشق خدمت به خلق ، هفده سال افتخار کسب علم و مصاحبت و مجالست در محضرشان این جرأت را میدهد که شهادت دهم لحظات شیرین و گرانبهای عمر استاد در راه همان عشق پاک و هدف مقدس و متعالی‌اش سپری شد.

استاد معلمی دلسوز ، دوستی صمیمی ، شاعری توانا ، هنرمندی متعهد ، برادری غمخوار ، همسری مهربان ، پدری رنجدیده و شهروندی دردمند و دلشکسته بود .

شجاعت و شهامت کم نظیر ایشان برای همیشه تاریخ این مرز و بوم مثال زدنی خواهد بود .

برخود میبالم و مفتخرم چنانچه راهنمائیهای حکیمانه ، انسان ساز و روح نواز آن استاد فاضل را نصیب برده و از آن دریای پرگهر به قدر وسع مروارید گرانبهای معارف و در و مرجان علم و اندیشه را صید نموده باشم . حیات با عزت خیل دلسوختگانش را مدیون و مرهون غیرت و فداکاریهای خالصانه آن استاد وارسته دانسته و به جهد و باور آن یار سفر کرده در باروری و کشف استعدادهای پنهان در تقویت بنیه ی اعتقادی جوانان و نوجوانان ؛ باور و ایمان راسخ داشته و دارم .

با استاد کولەباری از خاطره ها دارم اما :

شنبه یازدهم آبان هشتاد و هفت ساعت ده شب در نقطه ای از شهر در حین انجام یک وظیفه اجتماعی و افتخاری بودم که ناگاه صدایی آمد : خسته نباشی ، این وقت شب اینجا چکار میکنی ؟ راستی جایی میروم و اگر زود برگشتم پیشت خواهم آمد ؛ با حالتی غیر از حالات گذشته چشمانش را در چشمانم فرو برد و دستش را به نشانه خداحافظی مهربانانه تکان داد اما تنها کمتر از نیم ساعت بعد صدایی لرزان از طریق تلفن خبر سفر بی بازگشت استاد به دیار باقی را ندا داد . سلام به روزی که بدنیا آمد و به روزی که از آن رخت بر بست و به روزی که دوباره برانگیخته خواهد شد .

محمد نجیب حسنی :

کاک یۆسف ؛ پەپوولێو بیٚ باڵیٚ وێش سۆچنیٚ تا پەپوولەکیٚ باڵێشا نەسۆچا ، شۆڵە چراوێو بیٚ پەی فەقیرا تا وەختێو شەوێنە مزیارە بەر نەگلێرا .

کاک یۆسف ؛ گوڵێوی سوور بیٚ تا بە گوڵە سوورەکا نیشانە دۆ سووری وێشا چەنی برمانا ، بەڵام داخەی گرانەم داریٚ بیٚ رەحمەو مەرگی دەس کەنەش کەرد و ناسش تا رەنگەو وێش برمانو ، رۆحش شادٚ بۆ .

جهانگیر محمودویسی :

مامۆستا یۆسف کەسایەتیێوە بیٚ وەشش جە وارای ئیٚ ، واراو کۆمەڵگای جە روانگەو ئادٚی یاوای بە مافە بنەرەتە کۆمەڵایەتیەکان بیٚ .

پەوکەی هەرمانەو کڵتوری و ئەدەبیش وستەبێ سەرو شانە مانیاکانشۆ.
پی مانایە ماموستاو وشە زەریفەکان ، پەی خەڵکەکەیش بێ.
ئەچی دمای ، چ خاس و چ یاگێو رەخنەی بۆ ، ئێمە ئادی بە نویستەکانشۆ مەشناسمێ.

پرویز بابایی :

وێم فرە مەدیۆنش مەزانو ، مەحاسڵ بێنێ و کاک یۆسف دەبیرم ، سەرو کەڵاسێوە تا وەختێوە زیادە ئاورێ ، واچێ ئادەی پەرویز شیعرێوەمان پەی بوانەوە .
ناشوکری نەبۆ ئانێ ئەمن نویسیێنێشان هەر شیعرێ نەوێنێ بەڵام کاک یۆسف پی کارەیشە هەم ئەمن هان دێ پەی فرە وەنەی و فرە نویسەی و هەم لاو رەفێقەکانمۆ شەخسیەتم بەرێ سەر .
دە دواندزە ساڵێ دماتەریچ جە جەلەسەکانو ئەنجومەنیەنە زانێ ئەمن نەختێوە فرەتەر جە رەفێقەکانم ورکەو شیعرێ هەورامییێم هەن ؛ وێش واچێ (پەی کەسی پارتی نەکەرو پەی پەرویزی پارتی مەکەرو وە وەختیچ نەووٚ مەبۆ بەی شیعرێ هەورامییێ بوانوٚوە) .
قسێ فرێنێ و را نیەنە ؛ ئاخر قسێم : کاک یۆسف نەویایە ئەمن چکۆ و خزمەت بە شیعرەو هەورامانی چکۆ ... یادش بە خەیر .

مختار هدایتی :

هاوار ؟ پاک بێ و زەراڵ ، هەر بە وێنەو تافو بڵێی . بێ دەنگیش پەر مانا و جاری پسە سیروانی . دەریا دڵشەنە تاسیا بێ ، ئاواتێش بە باڵاو شاهۆی دانە دانە دەمو وایۆ
هەناسەش هەوری پێکنێوە و دیمەن بە دیمەن شاخ بە شاخ حەسرەت وارنێ ، غەریوێوە ئاشنا بێ ئاشناش خەم . خەمو نانێ ، خەمو ئاوێ ، خەمو خاکی پاژنە ترەکای ، خەمو زوانی داخ کریای . لێ قوڵایی چەمێ یاریۆ تەژنەئیش پەترۆکەش بەسەن .
بابەش هەوار ، ئەداش هانە ، کەسش کوردی بێ هێلانە ...
بە دڵێوە پەر جە هیوا   ئندە لوا سەر   ئندە جە بەرزایۆ مندرا

بی بە هەڵوٚیوە بەرزە فرِ   وێرەگێوە لێڵ و دڵگیربالێش   گرتەی روەو مانگە
تەنیای تەنیا   گەرچێ عومرێوە کوٚتاش بیٚ   بەڵام بە سەربەرزی ژیوا
هەرچنڎ عومرێوە کوٚتاش بیٚ   بەڵام بە نەبەزی ژیوا

عدنان مرادی :

حوالی سالهای دبیرستان با مردی خوش سیما و نکته سنج آشنا شدم ، او اهل دل بود ، اهل مدرسه ، صاحب ذوق ، خوش صدا ؛ انگار دستانش برای نگاشتن آفریده شده بود و زبانش برای سرودن ؛ هیچ کلمه ای را حرام نمی کرد ؛ کم گوی و گزیده گوی ، چه در گفتن ، چه در سرودن و چه در تدریس . شاعر بود ، شعر شناس ، او بر شعر تسلط داشت : اورامی ، سورانی و فارسی را خوب می خواند ، خوب می نگاشت و خوب می سرود .

با او که آشنا شدم پنجره ای روشن و تازه به دنیای شعرم باز شد راهنمای ندانستهایم بود ، معلمی دل آشنا به درد های جامعه و دل آرامی که آرام بخش دل ها بود ؛ خوب قرآن را تلاوت می کرد ، قرآن را می فهمید ، مولوی را طی کرده بود و عطار را در ذهن داشت ، با سعدی دوست بود و با مولوی کرد همنشین ؛ هروقت که شعری تازه می سرودم می گفت : هر روز بهتر از قبل میشوی و این دل گرمی بزرگی برای شعرهایم کوچکم بود ؛

با او بزرگ شدم و این دوست و استاد خوب با من بود ؛ سرمشق شعرهایم ؛ او برای من تکرار نشدنی و ناب بود ؛ او رفت و تنها گریه هایم رابطه من با اوست حتی در خواب هایم ، قصه هایم و غصه هایم ؛ شعر هایم بوی خیال او را می دهند ؛ همیشه به یادت هستم استاد عزیزم .

فریبرز موسی زاده :

نوشتن در باب کسی که چون فرشته بر بام ستارگان سکنی میگزید تنها با قلبی از آفتاب میشود آنرا نقاشی کرد ... در طول دورانی دوستی‌ام با رسول آبادی که بر دایره‌ی ادبیات و شعر اورامان منقش گردیده بود ، همواره دانسته های عمیقش و مداقه های ظریفش بر ساحت شعر برایم زیبنده بود چنانکه در بر موسیقی باران

همیشه گوشم را بدامان آن سمفونی میسپردم و دربر ریزش شعر و خطابه‌ی آن مرحوم نیز چه خرسند و شادان میگشتم.

آقای رسول آبادی در طول عمر مفیدش با قلم و خطابه اش بر آن بود تا قامت ادبیات اورامان را آنچنان که لایق و سزاوارش میباشد در عرصه ادبیات ایران و کردستان معرفی نماید ؛ و در این چند صباح آخر عمر اهتمام و همتش بر شعر و ادبیات اورامان متمرکز گشت و در این میدان نیز بسیار توانمند ظاهر گردید.

دو روز قبل از فوتش با اینجانب و دو سراینده سیاچه‌مانه در خانه‌باغی که برای تهیه یک برنامه تلویزیونی رفته بودیم میگفت : من این آخر عمر را برای زبان و ادبیات هورامان اختصاص داده ام و من در جواب گفتم : بی شک ادبیات و زبان هورامان از تحقیقات شما مستفیذ خواهد شد و واقعیت انکار ناپذیر آنست که این مرد شریف ، ادیب و شجاع این آخرین کلامش در باب هورامان بود اما هورامان این آخرین بار نیست که او را به یاد میآورد بلکه همواره وی را عزیز و گرامی میدارد . یادش گرامی و روحش شاد.

شهرام نادری (بنمایندگی از اهالی موسیقی پاوه) :

نکته‌ی فراموش شده‌ی آقای رسول آبادی این بود که ایشان یکی از عاشقان و تلاش‌گران عرصه‌ی موسیقی در شهرستان پاوه بود اما متأسفانه هیچ گونه بحثی به عمل نیامد . او همیشه یکی از کوشش گذاران و زحمت کشانی بود که برای ترتیب دادن مراسمات موسیقی ، جشنواره‌ها و حتی دغدغه جهت آکادمیک کردن موسیقی هورامی داشت ... درضمن آقای رسول آبادی علاوه بر شعر چند کار موسیقی آماده کرده و آهنگها و ملودیهایی نیز ساخته بود که برخی از آنها توسط خوانندگانی خوانده شدند (که مشهورترین این خواننده ها که یکی از آهنگ های ایشان را خوانده‌اند آقای ناصر رزازی بوده است).

محمدآشنا عباس‌منش :

بزرگ بود ... و از اهالی امروز بود ... و به افق های دور می نگریست ...

نوشتن یا سخن راندن درباره کاک محمد یوسف رسول آبادی مردی که از خواستگاه های زلال و زیبای زبان و ادبیات هورامی و سورانی و فارسی آگاه و

ظریف کاری ها و نازک خیالی های آنها را حلاجی نموده بود کاری است بس سترگ و گران و به قول برادران تاجیک کلان .

بدون هیچ تعریف و توصیفی و به صرف داشتن ارتباطی منطقی ، علمی و صمیمی با آن مرحوم می توانم بگویم یکی از چهره های ماندگار زبان و ادبیات هورامی و سورانی بود .

مداقه و غور در ادب فارسی و غرق شدن در مفاهیم و معانی بلند قرآن کریم از او ادیبی ساخته بود که در زبان و ادب کردی متن هایی زیبا و با شکوهی را از خود به یادگار گذاشته بود .

کاک محمد یوسف مردی بود زلال ، دوست داشتنی و عاشق ، همین خصلت ها کافی بود تا او مثل جان در دل مردم و دوستانش جا خوش کند و مصداق واقعی این تک بیت بلند شاعر بزرگ سبک هندی باشد که می فرماید :

همچو جان در قالب گبر و مسلمان رفته ام
تیغ بر خود می زند هر کس که با من دشمن است

و به راستی مرگ او و برگزاری مراسمات باشکوهی که خیل مشتاقان و دوستداران و مخالفانش را به ناگاه دور خود جمع کرد ، این حقیقت را به من یکی حداقل فهماند .

او درک انسان بودن و انسان شدن ما را بالا برد و طعنه ها و روایت های ناصواب را نادیده گرفت و هیچ وقت از کینه نابخردان و کج فهمی دوست‌نماها ناراحت و رنجیده خاطر نشد ، چرا که میگفت :

از ازل ایل و تبارم همه عاشق بودند   سخت دلبسته این ایل و تبارم ، چه کنم؟

این اواخر هم که بار دیگر انجمن ادبی هورامان از شهرستان پاوه را بعد از یک تعطیلی ناخواسته به راه انداخته بودیم با کمال میل و با اشتیاقی وصف ناشدنی پا به پای ما جوان ها به انجمن می آمد و مثل دیگر اعضای وفادار و دلسوز انجمن ،کارهای پیش پا افتاده و معمولی ای که هیچ وقت در شأن و منزلت ایشان نبود انجام میداد و مشارکت میکرد و غیر مستقیم به ما یادآور می شد که :

کوششی من زوٚر بە جییە و زور رەوا   چونکە قانونی تەبیعەت وایەوا
هرکسی کو دور ماند از اصل خویش   باز جوید روزگار وصل خویش

اهل دروغ و ریا و تعریف و تمجید نیستم همچنان که او نبود اما گیتی تا سالیان سال چنین فرزندی برای شهر عزیز و محرومم به ارمغان نمی آورد و این دریغ و حسرتی افزودنی را برای ما به همراه می آورد چرا که نتوانستیم بیشتر و بهتر از این کان معرفت و بزرگ مرد فرزانه فیض و بهره ببریم .

باید اعتراف کنم به خودم قول داده بودم که حداقل در هفته ۲ساعت در خدمتش باشم تا بتوانم ادبیات کلاسیک هورامی و سورانی را به ویژه دیوان میرزا عبدالقادر پاوه ای بزرگ را با او مرور کنم و از داشته های علمی و ادبی و زبانی و تاریخی و نکته های نغزی که می گوید یادداشتها در ذهن و زبان و دفترم بردارم اما دریغ و حسرت که این فرصت متعالی با پرواز ناوقت او به آسمان از من گرفته شد .

حافظه و فرهنگ شفاهی اش مرا شیفته خود کرده بود اما وقتی مقالاتش را که در کنگره ها و مجلات کردی ارائه کرده بود دیدم ، بیشتر متوجه دانایی و توانائی هایش شدم .

نوشتن درباره او و برای او افتخاری است برای من تا بتوانم روی شانه های بلندش بایستم و خود را بیشتر و بهتر به مردم خوب کرد بشناسانم .

و در پایان تنها می توانم بگویم : بزرگ بود و از اهالی کلمه بود .

شایان ربیعی :

روزی که قرار شد از طرف دانشجویان کرد دانشگاههای تهران سوگنامه‌ای برای مجلس ترحیم کاک یوسف رسول آبادی بنویسیم ... انتظار نداشتیم با استقبالی چنان گسترده از طرف دانشجویان روبرو شویم .

اتفاق خجسته ای که دل‌نگرانی هایمان از سفر همیشگی کاک یوسف را تصلی میداد .

به یاد میآورم روزی به من و چند تن از دوستانم گفته بود :

" هورامان در قلم های شما جریان دارد نه در کوه ها و چشمه ها ! "

نعمت رحمانی :

" لە دونیای زیندوو و پڕ لە جووڵەدا هیچ شتێک تا سەر بێ گۆڕانکاری ، بوونی نییە " (نەهرو)

کاک یوٚسف وەکوو ماموستای زمان و ئەدەبی کوردی و هوٚگری ولاٚت و نەتەوە ، هەڵگری تایبەتمەندی دیار و ئاشکرای کوٚڵنەدان و نەبەزین بوو ، بوٚیە بوٚ هەمیشە لە دڵ و ویژدانی گەل‌دا دەمێنێتەوە . ژیانی بەنرخی کاک یوسف هەڵگری چەندین گوٚرانکارییە ، بوٚیە پەیفین لە سەر کەسایەتی ئەو مەجاڵ و دەفتەری زیاتری دەوێ .

ئەوەی راستی بێت ، بەرێزیان لە سەر جەم ژیانی پڕ لە هەوراز و نشێوی‌دا هیچ کات دەستی لە ئەدەب و خوٚزگەکانی ئینسانی کورد هەڵنەگرت ، لە هەمان حاڵیش‌دا وەکوو چالاکێکی ناوچەی هەورامان و شاری پاوە بە پەروٚشەوە سەرقاڵی کەم و کوٚریەکانی کووچە و کوٚلاٚن خەڵکی شارەکەیشی بوو .

سەد مەخابن مەرگ مەودای نەدا تا زیاتر بژی و زوٚرتر خزمەت بکات .

هیوادارین ئێش و ناسوری کوٚچی دوایی ئەم تێکوٚشەرە پشوو درێژ و نەفەس بەرزەی هەورامانە ببێتە هێز و هەوێنێک بوٚ گەشە پێدانی فەرهەنگ و ئەدەبی کوردی .

کیهان عزیزی :

نەبوون بیچمێکی‌ترە لە بوون

شاعیران و روٚشنبیران و بەگشتی ئەوانەی خاوەنی کەڵکەڵەیەکی تایبەتن ، بەردەوام لە گەڵ غەمێکی هەژێنەر بە ناوی ‹دووری› ، ژیان دەبەنە سەر . دەبێ بزانین ئەو غەمە لە تەک ‹هەستی دووری› جیاوازە . ئەڵبەت مانای دووری و غەریبی تەنیا لەمەودا دا نایەتە بوون ؛ بەڵکوو ، ئەوە نەناسین و بەخوٚ ناموٚ بوونە لێرەدا چەمکی دووری و هیجران واتا دەکات . بەرێز خوالیٚخوش‌بوو کاک یوٚسف رەسوولٚ ئابادی لەو کەسایەتیانە بوو ئەو هیجرانە ، ئەو دەردە ئوٚقرەی لیٚبریبوو ، کە بوٚچی تاکەکانی نەتەوەکەی ئەوەندە بە خوٚیان و بە مافەکانیان و بە ولاٚتەکەیان کەمتەر خەمن ؟ چون ئەکریٚ شوناس و بوونی خەڵکانێک تا ئەو ئاستە بە لایانەوە بیٚبایەخ و نزم و نەوی بکرێت ؟ ... بوٚیە لە نیشتمانی خوٚی‌دا هەمیشە چەشنی ئاوارەیەک دەسوورایەوە ، وەک بلیٚی ئەوداڵی شتێکی دانسقە بێت . کەلو پەل و کوٚڵە پشتی سەفەریش تەنیا دەفتەرێک بوو لە بندەستیدا کە هەر ئەم دەفتەرەش تا دواهەمین هەناسەکان هاوریٚی ئاوارەیەکانی ژیانی بوو .

ئەڵێن بوونی ئێمە لە ئاقاری زوانە . (لێرەدا لەجیاتی زمان ، زوان بەکارهات . چون ئەو بەرێزە باوەری وا بوو کە زوان درووسترە) لە راستیدا نیشتمانی راستەقینەی شاعیریش هەر زوانە . بۆیە بەرێز کاک یۆسف زۆر بە پەرۆشەوە پارێزگاریی لەو بوونەو لەو نیشتمانە دەکرد . بەر دەوام بیریشی لە رێساکانی زوان دەکردەوە و زۆر پەشۆکاوی شتە هێشتا نەدۆزراوەکانی زوانیش بوو . رەنگە هەر بەم بوونەوە بێت کە شیعرەکانی خاوەنی زمانێکی پارا و رەوان و خاوێنن . بە راستی لەمەو دوا یادی ئەو خۆشەویستە لە بەندەرەکانی تەنیایی دا حکوومەت دەکا .

اکرم حسن زاده (سەریاس) :

لە دەلاقەی بیری دوورم گزینگیٚکی هەرە جوان دێت و هێدی هێدی بەرەو سنووری یادە تامەزرۆکانم سەر دەکویٚ ، دێت و دەستی یادەکانم لە گەردنی بیرەوەریم گریٚ دەدا و چاوەکانم ئەبا لە بۆ سنووریکی جوان و مەزن ، سنووریکی پڕ لە عەشق و پڕ لە یاد و پڕ لە تاسە ...

ئەمبا لە بۆ کاتەکانی لە گەڵ یەک بوون ، ئەمبا لە بۆ ساڵەکانی پێشوو ، ئەو ساڵانەی کە زۆر دوور نین بەڵام کاتیٚ یادی ‹کاکە هاوار› دێت و تێکەڵ ئەبیٚ بە بیرەوەریم سەد ئەوەندە ساڵەکانم لیٚ دوور ئەخات ، ئەوەندە دوور کە ناتوانم دەستی یادی پیٚ گەیێنم ...

ساڵەکانم لیٚ دوور نیەن ، بەڵام وەرز بە وەرزی ئەو ساڵانە خەمی دووری ‹یۆسف› کردویەتی بە زیندانی چاڵاوێکی نادیار کە چاوەکانی یادەکەم لە کەنعانی پڕ لە خەمی دەرونمەوە هێورهێور سومایان دادەنێن ...

کە ساڵانی پێشوو دێرمە پێش چاو هیچ نابینم جگە لە تۆ کاکە هاوار جگە لە تۆ و چاوەکانت کە هەستێکی ئەهورایی ، بە نەرمی ئاو ، بە ناسکی خەیاڵی ون ، بە بەرزایی بیری پیرت ، بە گوێی هونەرمەندە عاشقەکان ئەچرپێنی ...

وشەی جوان و بیری ژیرت خۆشەویستی نیشتمانی لە گەڵ خوێنی سورو گەشی هونەرێکی قەد نەمردو تێکەڵ ئەکرد ، ئەیکرد بە کانیاوێکی روون و مەزن بۆ ئاودێری فەرهەنگی خۆماڵی کوردی ئەم وڵاتە ...

کاکە هاوار لە بیرت داین ، لە دڵمان دایت ، بیری جوانو وشەی پیرۆزو کردەوەی چاک و پاکت گوارەی گوێچکەی یادەکانی لە بیر نەچوو ، هەتا ماوی نیشتمانن ...

جمال جباری :

بەراسی باس کەردەی جە بارەو ئەنجومەن ئەدەبی پاوەی بێ باس کەردەی سەروو ماموْسای نەمری کاک یوْسفی رەسوولْ ئابادی بێ یاگەن .

گاهەز یوْ جە کەسانێوە کە هان‌دەروو لاوەکان پەی ئامەی بە ئەنجومەنی و هەنگام نیەی لێ مەیدانوو ئەدەبیاتی بێ ، بیەو کاک یوْسفی لێ ئەنجومەنیەنە بێ .

وەختەی مەورووونوْ ویرم وەختێوە پەی ئەووەڵ جاری پام نیا لێ ئەنجومەنیو شیعرێوەم وەنەوە (فرە لاوازە) ؛ بە راسی کاک یوْسف ئندە دڵ گەرمیو هانش دانێ ئیتر جە ئا روْوە تا ئیسە نەتاوانم وەروو لوەو وێم پەی ئەنجومەنی گێروو وە بە تایبەت نەگنوو شونەو ئەدەبیاتوو گەلەکەیمان .

راسەن ئیسە کاک یوْسف نیەن لێ ئێمەنە ، بەڵام ئێمە هەمیشە سێوەرو ئادێ سەروو سەرەو وێمانوْ و ئەنجومەنەکەیوە هەست مەکەرم ... یادێش تا دنیا دنیان هەر سەوزەن !

داوود غفاری (ئاروْ) :

یەک دەقیقە ؛ بێدەنگیەک بوْ ماموْستایەک !

ئەگەر لە روداوو ساتە هەستار و پر گێرەو کێشەکانی دەیەی ٥٠ ی هەتاوی و جوْش و خروْش و هەڵوێستە هەستیارانەکانی ئەو دەمی تێپەڕیین ، نێونجەکانی دەیەی ٦٠ دەکرێ وەک کرانەوەی دەروازەیەکی فەرهەنگی ، ئەدەبی و روْشنبیری کوردی کوردستانی ئێران حەسێبی بوْ بکرێ . دیارە ئەو شەپوْلی کرانەوەش هەرزو دەفەری پاوە و هەورامانیشی گرتەوەو بە دوای هاتنەئارای ئەنجومەنی ئەدەبی و هاتنەگوْ و هاواری پروزانی پرچەکانی هەڵەبجە لە شێعرە خنجیلانەکانی (خەزانی هەڵەبجە) داو هاتنە چاپی دیوانی میرزائەولقادری پاوەیی ، پوْلێک روْڵەی بوێر و ئازا هاتنە ناو ئەم کایەیە و ئیتر کاکە یوْسفی رەسولْ ئابادی وەک سەرتوْپی ئەوان بوو .

ناوێک کە توٚزێک دواتر لە دەبیرستانەکانی پاوە دا تەقیەوەو ئیتر هەمووان تامەزروٚی بینینیان دەکرد. دیارە منیش وەک لاوو قوتابیەکی کورد (کە گواستنەوەی زوٚرە ملیٚ منی هێنابوە ئەویٚ) ، بە ئاواتەوە بووم کە وەک شاگردێک ببمە میوانی وانەکانی . ئەودەم وا باو بوو کە ئەو ماموٚستایانەی ئەزموون و شارەزاییان زوٚرترەو لەوانە وتنەوەدا پسپوٚرن ، دەبو بوٚ پوٚلەکانی سیٚ و چواری دواناوەندی (ئەوکات) تەرخان بکرین ، هەتا وەکو قوتابیان بوٚ وەرگرتنی دیپلوٚم و دەرچوون بوٚ زانکوٚ پەروەردە بکرین . کاک یوٚسفیش لەوانە بوو .

ئەمن پوٚلی دووهەمی دەبیرستان بووم . بە هوٚی زوٚر بوونی قوتابیەوە پوٚلەکەمان بە سەر ٧ کەلاس دابەش کرا ، ئەمن کەوتمە کەلاسی دووهەمی (ج) و بەخت یارم بوو تەنیا ئاواتم (هەتا ئێستەش) کە هاتەدی ، ئەوە بوو کە ماموٚستای ئەدەبیمان ، کاکە یوٚسف بوو . ئەو ساڵە و ساڵانی دواترم قەد لە بیر ناچیٚ . ماموٚستایەکی بە تەواوی مانان بوو ؛ دڵسوٚز ، زانا ، روٚحسوک و لەسەرخوٚ ، جوان و رێک و پێک و رازاوە بە جل و بەرگ و رومەت و زمان و وشەی پاراوی کوردیەوە . دەتگوت شەکەر بە لێویەوە دەباریٚ . هەرگیز لەعانی وانەگوتنەوە و گاڵتە و جەفەنگ و هیچ کاتێکی تر دا ، گەل و خاک و زمانەکەی لە بیر نەدەکرد و هەردەم پەروٚشی بوو ؛ سیاسەت ، فەرهەنگ ، ئەدەب ، هەژار و هێمن و ...

گەرچی لە باری بوٚچوونی سیاسیەوە زوٚر لە یەک نیزیک نەبووین ، بەڵام شەپوٚلی ئەندێشە و بیژنەتەویەکەی زوٚر زیاتر منی خستە ناو ئەم بەحرەوە و ئاساییە کە دەیان جار پێکەوە لەو سیروانی تیٚژ و پر خروشە دا (بەرەو ژور) مەلەمان کرد .

بەڵیٚ کاکە یوٚسف کوری شیاوی وڵاتەکەی بوو ، سەرجەم کە لیٚن و قوژبن و سوچەکانی کوٚمەڵگەی کوردی بەسەر دەکردەوە و بە پەروٚشی بوو بە چەشنێک کە بەش خوراو بوونی گەلەکەی ، سەری لیٚ شێواندبوو !

دیارە ژیان و کەسایەتی و بەرهەم و ئاسەوار و چالاکیە فەرەەنگی و ئەدەبی و کوٚمەڵایەتی و سیاسیەکانی ، دەکریٚ و دەبیٚ بە شێوەیەکی ورد و جیددی تێرامان و هەڵوێستەیان لە سەر بکریٚ و ماف و حەقی تایبەت بە خوٚی بدرێتیٚ . گەرچی یوٚسفیش وەک هەر مروٚڤێکی تر ، دەبیٚ لە هەر کام لە بوارەکانی ژیانی دا تووشی هەڵە بووبێت ، کە ئەمەش خوێندنەوەی تایبەت هەڵدەگریٚ . کە وا بوو تا ئەو کات ، بە خێرا و بە ئینسافەوە ؛ _ سلاوێک و دەقیقەیەک بێدەنگی بوٚ کاکە یوٚسف !

جمال مرادی :

ماموستای کوچ کردوو کاک یوسفی رەسولْ ئابادی ، بە درێژایی ژیانی پڕ لە تەنگ و چەڵەمیدا ، گەورە ئامانجی ئەوە بوو تا لە خزمەتی خودای میهرەبان و خەڵکانی بە شەرەفی خودا دا هەنگاوی هەڵ گرتووبێت .

ئەم خودا لێ خوش بووە هەرگیز بە ئەنقەست کەسێکی لە خوی نەدەرەنجاند .

مەگەر بەرامبەرەکەی لە هەڵوێست و بریارەکەی ئەو دا تێ نەگەییشتوبێت .

بە راستی ماموستایەکی شیرین زمان بوو . بەم هویەش بەرامبەر بە کومەڵانی خەڵک پێوەندی باشی هەبوو ، پڕ بە دڵ لە خەم و شادی خەڵکان دا خوی بە شەریک دەزانی . یاد و نێوی ئەم مەرحوومە گەشاوە بێت .

فتح اله نجفی :

استاد یوسف رسول آبادی ، استادی بزرگ در امور فرهنگ و ادب و اندیشه ، نویسنده ای توانا و لایق ، شاعری خوش ذوق ، ادیبی فهیم ، عارفی متواضع و هنرمندی با صدای دلنشین و از روشنفکران دیار هورامان بودند .

اساتید ، نویسندگان ، ادیبان ، صاحبان قلم و اندیشه و شعرا ، خود را شاگرد این استاد میدانستند و از او فیض میبردند .

ایشان شخصیتی با ارزش در عرصه انجمنها و همایشهای ادبی و فرهنگی در منطقه و استان کرمانشاه و کردستان ایران و عراق و استاد زبان کردی بشمار میرفتند که سالها در راه ارتقای سطح فرهنگ جامعه تلاش و خدمت نمودند .

آثار فرهنگی و ادبی و اندیشه ایشان چل چراغی است که سالها نورانی و روشنی بخش جامعه فرهنگی و ادبی خواهد بود . وجود این شخصیت فرهنگی و ادبی همیشه یادآور نام شعرا و نویسندگان قرون گذشته از جمله : میرزا عبدالقادر و قانع و مولوی کرد و نالی و بیسارانی و ... بود . پژواک هاوار ، هاوار استاد هاوار بر هر بام و برزن و کوه و دره و باغ و چشمه و ... طنین انداز بود . هاوار درونی استاد هاوار یکی از هزاران اندیشه و آرزوهایی بود که استاد برای بهبود و تغییر وضعیت فرهنگی و ادبی و ارتقای سطح فرهنگ هورامان و اجتماع خود در درون داشت . کوه ها و چشمه سارهای منطقه ی شاهو ، زاولی ، هانه زلیخا ، لاره کاو ، سراب هولی ، آتشگاه ، شیلماو ، هانه شیخ حسن ، کوسالان ، دالانی و ... آن قدم گاه این عاشق

وطن و طبیعت هیچگاه صدای دلنشین او را فراموش نخواهد کرد و خستگی راه را از تن دوستان و همراهان خود بیرون میکرد ، استاد هاوار به مردم و وطن خود عشق میورزید و به آنها افتخار مینمود . یاد و خاطراتش همیشه در دلها زنده خواهد بود .

عبداله کاکابرایی :

در سوگ استاد سفر کرده کاک محمد یوسف رسول آبادی (هاوار)

در سرزمین اهورایی کردستان بس ادیبان و شاعران و هنرمندان پرورش یافته که در مقایسه با افراد سرشناس و پایه بلند ممالک دیگر هیچ کم نداشته بلکه اینان با شرایط و وضعیت سیاسی و اقلیمی نا متناسب توام با عشق به اصالت و حفظ آداب و شعایر در راه اعتلای فرهنگ غنی ملت کرد و اعلام موجودیت خود پای فراتر نهاده و با تحمل سختی ها و دشواریها از خود آثار و تفکراتی را بجا گذاشته که بعد از مرگ تحسین همگان را بر انگیخته و با تلاش طاقت فرسا در دوران حیات نام خود را بعد از سفر از دنیای بی وفا برای دیگران و تاریخ علم و ادب در جریده دائرەالمعارف ادبی زمانه ثبت نموده اند . از جمله ی این عزیزان استاد گرانمایه آقای محمد یوسف رسول آبادی بود که همواره روحش شاد و یادش گرامی باد .

سبب آشنایی بنده با این شاعر و ادیب گرانقدر از زمان نوجوانی یعنی سالهای ١٣٤٨ ه.ش بود ، چون وی از استعداد هنری و صدای زیبا و دلنشین برخوردار بود من هم به سبب علاقه قلبی با وی ارتباط داشته و از دوستان صمیمی ام بود . زیرا با خصوصیات اخلاقی و رفتار و بینشی که ایشان داشت اگرچه اختلاف ین گاهی روابط دوستی را تحت الشعاع قرار میدهد اما این انسان نجیب وجه مشترک خود را در روزنه ی دیدگاه خود منعطف نموده و هرکسی از استعداد خاص هنری ، ادبی یا سیاسی برخوردار بود با ایشان روابط دوستی داشته و حتی در پایه های ورزشی از جمله کشتی ، دو ، پرش و بازیهای محلی و حتی جدید سر رشته داشته و مورد توجه همسالان خود بود . در بسیاری از مناسبتهای خانوادگی و محافل دوستانه با سر دادن نوای ملیح و خواندن اشعار پر محتوی باعث خوشحالی و دلگرمی دوستان و آشنایان میشد .

کاک یوسف رسول آبادی در خانواده ای فرهنگ دوست و اهل علم و ادب پا به عرصه ی وجود نهاده و پدر بزرگوارش نیز از معلمین فرزانه و از پیشکسوتان فرهنگی این دیار بود . که در میان مردم شهر پاوه و اطراف دارای شهرت و اعتبار و مورد احترام خاص و عام بود . زیرا نجابت و وقار و دوستی و دلسوزی وی با مردم تاثیر

اخلاقی در عملکرد و رفتار فرزندانش نهاده و از جمله ی آنان میتوان کاک یوسف را بر انگیخت که همه ی اوقات خود را وقف ارتباط و همدردی با دوستان و آشنایان و مردم دیار خود مینمود . وی هم مانند پدر و دیگر برادرانش شغل معلمی را بدینسان انتخاب نمود که بیشتر بتواند به ادب َآداب شعایر دیار و مملکت خود بپردازد .

زمان استخدام ایشان در آموزش و پرورش برمیگردد به چندین سال قبل از انقلاب توده های ایران که او با فعالیت و روشنگری و تلاش شبانه روزی به روشنگری پرداخته و درس آگاهی و احساس مسئولیت را به دانش آموزان و دوستان خود میآموخت . بارها از جانب عوامل نظام ستم شاهی مورد بازخواست قرار گرفت و چندین بار به ساواک احضار شد . و مورد ندمت و سوال و جواب و استنطاق قرار گرفت اما هیچگاه خللی در عزم راسخ این معلم بزرگ ایجاد نگردید . هرگاه بیش از گذشته به بهانه های مختلف جوانان و دانش آموزان تحت تعلیم خود را ارشاد نموده و در قالب مناسبتهای مختلف و اضافه معنای راه مبارزه و شیوه ی برخورد را به آنان میآموخت .

در سالهای آغاز انقلاب ایران و مبارزات همه جانبه ی ملت انقلابی ایران و مردم شریف کردستان ایشان نقش سازنده و بسزای خود را در کنار دوستان و همرزمان خود به جهت پیروزی انقلاب اسلامی ایران بدون مضایقه و هیچ وقفه انجام نمود و در آبان ۱۳۵۷ به همراه جمعی از دوستان مبارزش از جانب ساواک دستگیر و به زندان دیزل آباد کرمانشاه بخش سیاسی انتقال یافت . بعد از سپری شدن مدتی از ایام آشنایی وی با زندانیان سیاسی حاضر و همبند سایر شهرهای استان علاقه و عزم راسخ ایشان و دوستانش به ادامه ی مبارزه بیشتر و بیشتر شد و هنگام فشار مردمی به مجبور ساختن رژیم به منظور آزادی زندانیان سیاسی ایشان هم آزاد گردید و در کنار دیگر همراهانش به پاوه بازگشت و مورد استقبال اهالی پاوه و اطراف قرار گرفت . در تمام صحنه های انقلاب همراه مردم و جوانان و پیش کسوتان انقلابی شهر پاوه و استان کرمانشاه همراه و همکار و در راه پیروزی انقلاب شکوهمند ایران در سالهای ۵۷ و ۵۸ از هیچ کوششی فروگذار ننمود و در کنار این احساس انقلاب هیچگاه از فعالیت و تلاش فرهنگی و خدمت به شعر و ادب و هنر کردی دریغ ننمود .

با پشت سر گذاشتن فراز و نشیبهای بسیاری و پیش آمدن انقلاب فرهنگی چون ایشان ضمن تدریس و داشتن شغل معلمی سختی های بسیاری را تحمل نموده بود بعد از پایان یافتن تحصیلات عالی در دبیرستانهای پاوه بتدریس ادبیات و زبان فارسی اشتغال داشت بنده به عنوان دوست و مدیر دبیرستانهای شهدا و معلم با وی همکار

بودم و از نزدیک شاهد دلسوزی و تقبل زحمات و ادای وظایف انسانی وی به دانش آموزان آن زمان بودم که آنموقع با کمبود نیروهای کاری مواجه بودیم اما کاک یوسف حاضر بود از خود مایه نشان داده و دانش آموزان را تشوق و ترغیب مینمود که با موفقیت به تحصیلات خود ادامه داده و بعنوان دوست و همکار دلسوز بنده را راهنمایی و همکاری مینمود .

علاوه بر انجام وظایف در زمینه های درسی به استعدادهای فردی دانش آموزان نیز توجه داشته و بعنوان یک مربی دلسوز و آگاه در زمینه های ادبی ، شعر ، آواز و علاقمند به موسیقی و ورزش ، مربی و یار و یاور آنان بود . بسیاری از دانش آموزان نخبه ی آنموقع و دیگر دوستانشان از نوشتن شعر ، مقاله ، نمایشنامه و روزنامه های دیواری که هر هفته چند روزنامه ی جدید بر در و دیوار مدرسه نصب میشد و با سرپرستی و همراهی و همکاری ایشان با بنده ویرایش و سپس با ارشاد جوانان آن زمان را از رهنمودها و ارشادات دلسوزانه ی خود برخوردار مینمود .

در محافل و جلسات و همایش های تشکیل یافته در جلسات صنفی فرهنگیان همیشه با ادای سخن حق و جرات بخشیدن به عزم پاک و اقتدار فرهنگی حق مطلب را ادا میکرد . در عین حال ایشان از سادگی ظاهر و رفتار دوستانه و صداقت در کلام چنان وانمود میکرد که از نظر سنی ، سواد معلومات و آگاهی از دیگران کم دارد و درصدد بدست آوردن دل آنان بوده و خود را خادم همگان میدانست .

وجه های اخلاقی این مرد وارسته بسیار زیاد است . زمانی که مسئله ی فقر و تهیدستی جمعی از افراد و دانش آموزان پیش میآمد از جمله افراد مؤثر و دلسوزی بود که مدیر مدرسه را یاری مینمود که در جهت ارائه ی طریق و رفع معضل مالی دانش آموزان که مبادا باعث وقفه در ادامه ی تحصیل آنان گردد . با جمع آوری کمکهای مالی و خود نیز تقبل مبالغی چند و تهیه ی فهرست افراد بطور محرمانه و محترمانه بدانها کمک مینمود . با همین رفتار و اخلاق عملی منحصر بفرد مورد علاقه ی تمام دانش آموزان بود . در بسیاری از موارد که از وی خواسته میشد برای دانش آموزان به مناسبتهای خاصی سخنرانی نماید ؛ آغاز سخن خود را همیشه با این شعر زیبای پرویز خانلری و ترجمه ی ماموستا هەژار آغاز مینمود که باعث تحول و تشویق بسیاری از دانش آموزان در ساخته و پرداخته شدن روابط اجتماعی و اخلاقی آنان میشد .

لای هەڵوی بەرزە فڕی بەرزە مژی چوٚن بژی شەرتە نەوەک چەندە بژی

کاک یوسف در دوران عمر مفید خود با دوستان خوب و ادب دوستش با تشکیل انجمن ادبی پاوه بهترین خدمات را به زبان و ادبیات و آداب مردم کردستان و مخصوصا اورامانات نمودند . افراد همفکر او با برخورداری از تفکر عالمانه و آگاهانه توانستند در طی این چند سال شهر پاوه و اورامانات را به بیشتر نقاط ایران بشناسانند .

یاد و خاطره ی کاک یوسف رسول آبادی برای دوستان و همفکران او همیشه زنده و جاوید است ، امید است رهروان راهش موفق و کامیاب باشند ؛ روحش شاد و یادش گرامی باد .

***

چندە عەکسێ جە
کاک یۆسفی

